

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati peti vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenovca ul. 2, telefon št. 190 — JESENJE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Češkoslovaški problem vedno bolj kritičen:

Novi predlogi češkoslovaške vlade

Da ponovno dokaže svojo dobro voljo za sporazum, je češkoslovaška vlada sestavila nove predloge, ki v veliki meri ustrezajo zahtevam sudetskih Nemcev — Predlogi predvidevajo razdelitev države na 23 avtonomnih žup

Praga, 27. avgusta r. Češkoslovaški problem je ponovno zašel v zelo ostro krizo, ki izhaja iz zaskrbljenosti v vseh središčih mednarodne politike. Povod za to je dala zlasti demarš nemške vlade v raznih evropskih prestolnicah. Na drugi strani se zatrjuje, da bo kancelar Hitler na nürnberskem kongresu postavil konkretne predloge in zahteve glede rešitve sudetsko-nemškega vprašanja. V takem zunanem ozračju se vodijo te dni pogajanja v Pragi. Če bi se pogajanja o narodnostnih vprašanjih Češkoslovaške vodila v okviru čisto notranje zadeve češkoslovaške republike, neodvisno od zunanjega vpliva, bi bila stvar naglo rešena na pravičen način. Ministrski predsednik Hodža je v razgovoru z novinarji naglasil, da se češkoslovaška vlada v takih razmerah dobro zaveda, da predstavlja češkoslovaški problem neločljiv del celokupnega evropskega in svetovnega problema miru. V tem spoznanju je češkoslovaška vlada lojalno sprejela nasvete Francije, Anglije in drugih prijateljev in priznala potrebo soglasja interesov Češkoslovaške z interesi miru v Evropi. Sedaj je češkoslovaška

vlada določila novo osnovo za pogajanja in s tem dala nov dokaz svoje dobre volje ter v interesu skupnosti narodov pristala na nadaljnje koncesije. Po novem načrtu bi se češkoslovaška republika razdelila na 23 avtonomnih oblasti odnosno žup. Nemci bi dobili sorazmerno s svojim številom 22%, in sicer 4 popolnoma nemške in 2 župi z mešanim prebivalstvom. Taka razdelitev na avtonomne župe je obstajala že l. 1926. V Pragi pričakujejo, da bo ta način zadovoljil ne samo zahteve Nemcev, nego tudi zahteve ostalih narodnih manjšin, ki bodo na ta način dobile popolno notranjo avtonomijo. Parlament ostane tudi nadalje kot predstavnik nedeljivosti državne celote in suverenosti. Ta predlog je sprejel tudi lord Runciman. Njegova naloga je sedaj, da pridobi za ta načrt sudetske Nemce ter da se na tej načelni osnovi vodijo nadaljnja pogajanja. Vse je sedaj odvisno od tega, ali bodo Nemci te predloge sprejeli ali ne.

LONDON, 27. avg. e. Vsi današnji listi objavljajo, da je bila na včerajšnjem posvetovanju ministrov praške vlade sprejeta nova podlaga za razgovore s henleinov-

ci. V zvezi s tem doznava »Daily Mail«, da predstavlja nova baza nove koncesije sudetsko-nemški stranki s strani čsl. vlade. List tudi poudarja, da se madžarska stranka identificira z zahtevami sudetske stranke. Ravno tako doznava »Daily Mail«, da je gospodarski svetovalec Runcimana Aston Gwatkin o priliki poseta v Forreign office pokazal hladen optimizem in podobno poročajo o tem tudi drugi angleški listi. »Exchange Telegraph« smatra, da koncesije, ki jih je dala češkoslovaška vlada, predstavljajo absolutno nov načrt, o katerem se dozdaj še ni vedelo. Na vsak način pa bo Henlein moral opustiti zahtevo po avtonomiji.

Nemška demarš zaradi ČSR

PRAGA, 27. avg. h. Praški večerni listi poročajo iz Londona, da je izredna diplomatska aktivnost angleške vlade v zadnjih dneh v zvezi z diplomatskim korakom, ki ga je napravila nemška vlada pred tednom pri raznih vladah evropskih držav. Nemška vlada je tem državam zagotovila, da želi mir in da bi bila njena želja, da se sudetsko-nemsko vprašanje uredi na miren način. Če pa se bo rešitev

tega problema še nadalje zavlačevala, nemška vlada ne more iti preko tega in se bo odločno zavzela za izpolnitev zahtev sudetskih Nemcev. Nemška vlada je napravila to demarš v Rimu, Varšavi, Londonu in drugod, le v Parizu ne. O svojih namerah je obvestila tudi moskovsko vlado, pri čemer je nemški poslanik v dokaz miroljubnosti Nemčije še posebej naglašal, da je ostala Nemčija v sporu med Rusijo in Japonsko nevtralna.

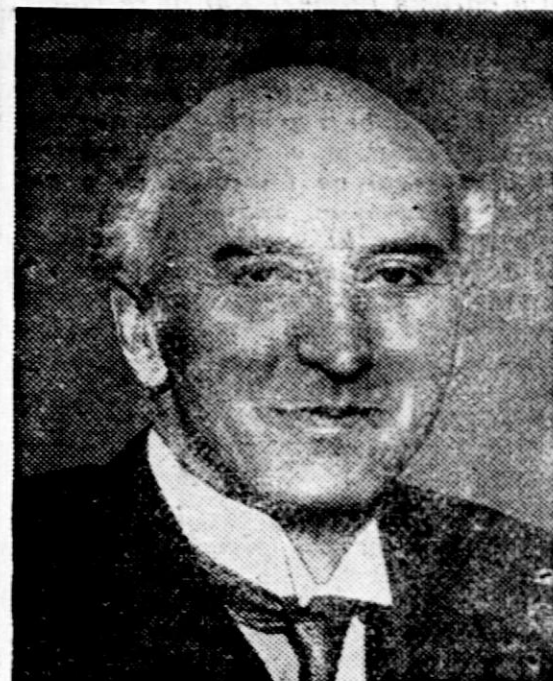
Nemški demanti

BERLIN, 27. avg. e. V dobro poučenih krogih demantirajo vesti nekega inozemskega lista, da je nemška vlada dostavila tujim državam noto o tem, da bo prisiljena podpirati borbo sudetskih Nemcev, če se nujno ne sprejme sklepi o narodnih manjšinah.

Runcimanov weekend

PRAGA, 27. avg. AA. Havas: Lord Runciman in njegova soproga bosta svoj tedenski oddih preživela v gradu grofa Aldringena v Teplicah. Grof Aldringen je sin bivšega avstrijskega diplomata in se dosedaj ni pečal s politikom, nedavno pa je vstopil v sudetsko-nemško stranko. Bil je večkrat v Angliji in se že dolgo pozna z lordom Runcimanom.

Slika dneva:

Sir John Simon

angleški finančni minister, ki bo danes podal v imenu angleške vlade važne izjave o stališču Anglije do Češkoslovaške in splošnega mednarodnega položaja. Njegove izjave pričakujejo v vseh političnih in diplomatskih krogih z največjo napetostjo.

Knežinja Olga v Cavtatu

CAVTAT, 27. avg. e. Včeraj ob 9. je pripeljal v cavtatsko luko jahta »Tih«, s katero so se pripeljali Nj. Vis. knežinja Olga z materjo knežinjo Jeleno ter kneževičema Aleksandrom in Nikolom. Vsa družba je ostala na jahti do 10., oba kneževiča pa sta se z motornim čolnom odpeljala do obale, kjer sta ju sprejela g. in ga. Banac. V spremstvu vzgojitelja sta si nato ogledala mesto, povsod ju je prebivalstvo pristrčno pozdravljalo. Po ogledu sta se vrnila na jahto, z drugim motornim čolnom pa sta se pripeljala k jahti tudi vojvoda in vojvodinja Kentska, ki sta se pridružila visoki družbi in z njo krenila na bližnji otok Supetar, kjer so ostali ves dan.

Dr. Stojadinović zopet v Beogradu

BEograd, 27. avg. e. Snoči je odpotoval z Bleda ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović v spremstvu šefa kabineta Dragana Protiča. Skozi Ljubljano je potoval ob 22. in ga je na postaji pozdravil ban dr. Marko Natlačen. S predsednikom vlade se je od Bleda do Zagreba peljal tudi minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Cvetković. Predsednik dr. Stojadinović je davi ob 9.25 prispel v Beograd.

Danes vsi k telovadni akademiji Sokolov ob 17. uri na letnem telovadišču v Tivoliju. — V primeru slabega vremena bo akademija jutri dopoldne ob 10.

Ameriški protest v Tokiju

NEW YORK, 27. avg. e. Po nalogu zunanje ministra Cordela Hulla je ameriški veleposlanik v Tokiju predložil protestno noto, ki se glasi: Moja vlada želi izraziti svoj oster protest zaradi tega, ker je bilo v nevarnosti življenje Američanov in drugih neborcev, potujočih v neoboroženem civilnem avionu, ki je bilo v službi potniškega prometa. Jasnno je dokazano, da letalo redno vozi na tej progi, ki jo sme izkoristiti. Napad japonskih bombarderjev na civilno potniško letalo je izrazil veliko razburjenje ameriškega javnega mnenja.

Sprejem strank pri banu

LJUBLJANA, 27. avg. AA. Kraljevska banska uprava dravske banovine objavlja, da se stranke ponovno opozarjajo, da so sprejemni dnevi na banski upravi, in sicer pri gospodu banu in g. pomočniku bana samo v torek in petek od 10. ure naprej. Druge dni se stranke ne bodo sprejemale.

Borzna poročila.

Inozemske borze
Curtib, 27. avgusta. Beograd 10.—, Pariz 11.9325, London 21.2825, New York 436.50, Bruselj 73.70, Milan 22.9700, Amsterdam 238.62, Berlin 175.—, Danaj 26.—, Praga 15.06, Varšava 82.28, Bukurešt 29.5.

Spremembe v vladi

Beograd, 26. avgusta. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov so bile 25. t. m. sprejete ostavke, ki so jih dali trgovinski minister dr. Milan Vrbanić, vojni minister general Ljubomir Marić in minister za telesno vzgojo naroda dr. Vjekoslav Miletić, ter so bili vsi postavljeni na razpoloženje.

Za novega vojnega ministra je postavljen armadni general Miljutin Nedić, načelnik glavnega generalnega štaba, za trgovinskega ministra je postavljen inž. Nikola Kabalin, za ministra za telesno vzgojo je postavljen dr. Mirko Bujić, župan mesta Splita.

Hude represalije v Palestini

Angleške čete rušijo vasi, v katerih se skrivajo arabski teroristi

JERUZALEM, 27. avg. e. V zvezi z nedavno eksplozijo peklenjskega stroja pod nekim angleškim kamionom so britanske čete za represalijo pognale v zrak 120 hiš v vasi Saab, vzhodno od Akoa. O priliki včerajšnjih represalij v Djeninu je bilo poginanih v zrak 100 arabskih hiš.

JERUZALEM, 27. avg. AA. Včeraj dopoldne je bil v Jaffi izvršen bombni atentat in je dosedaj na posledicah eksplozije umrlo 22 oseb.

Razdelitev Palestine opuščena

LONDON, 27. avg. Vesti, da je angleška vlada opustila svoj prvotni načrt o razdelitvi Palestine se potrjujejo. Sedaj sestavljajo nov načrt, po katerem bi severna in južna Palestina še nadalje ostali angleško mandatno področje. Nad južno Palestino hoče Anglija obdržati kontrolo zaradi Sueškega prekopa, nad severno Palestino pa zaradi petrolejskega daljnovoda. Severna Palestina bi obenem tvorila prirodni valovbran med Arabci v Siriji in Arabci v Palestini.

Palestinski dan

BEYRUT, 27. avg. Palestinski nacionalni odbor je določil 22. september za tako zvan palestinski dan. Tega dne bodo v vseh arabskih in muslimanskih mestih manifestacijska zborovanja, obenem pa bodo zbirali prispevke za arabsko akcijo v Palestini.

Lindberghov doživljaj v Moskvi

RIGA, 27. avg. e. Kakor znano, se ameriški polkovnik in znameniti letalec Lindbergh že delj časa muči v Moskvi. Za časa svojega bivanja v sovjetski prestolnici je imel Lindbergh doživljaj, ki je precej značilen za sovjetske razmere. Polkovnik je opazil, da ga stalno spremlja neznan človek. Kamor je šel s soprogo, mu je sledil tudi neznanec. Ko je bilo tega Lindberghu preveč, ga je ustavil in vprašal, kaj želi. Neznanec mu ni dal odgovora in tedaj se je Lindbergh razburil in ga tako oplazil, da ga je knokoutiral. Naslednjega dne je Ježov, šef GPU, interveniral pri ameriškem poslaniku in ga obvestil, da je osebo odredil agenta GPU, da spremlja Lindbergha in da skrbi za njegovo osebno varnost. Dogodek je izzval senzacijo v diplomatskih krogih v Moskvi. Ježov je tudi pisal Lindberghu pismo, v katerem poudarja, da ni samo dober letalec, temveč tudi izvrsten boksar.

Mednarodni kongres za zgodovino medicine

BEograd, 27. avg. e. XI. mednarodni kongres za zgodovino medicine se bo vršil v Zagrebu in Beogradu. V Zagrebu bo od 2. do 4. septembra, v Beogradu pa od 5. do 8. septembra. Tega mednarodnega kongresa se bo udeležilo nad 100 udeležencev iz 23 držav, in sicer 5 iz Bolgarije, 2 iz Brazilije, 2 iz Belgije, 3 iz Estonije, 2 iz Grčije, 6 iz Danske, 2 iz Egipta, 4 iz Anglije, 3 iz Letonske, 15 iz Italije, 2 iz Madžarske, 20 iz Nemčije, 4 iz Poljske, 1 iz Portugalske, 12 iz Rumunije, 7 iz USA, 10 iz Turčije, 2 iz Finske, 7 iz Francije, 3 iz Češkoslovaške, 4 iz Holandske, 7 iz Švice in 6 iz Švedske. Polex tega se kongresa udeležijo tudi mnogi najuglednejši naših zdravnikov, ki bodo poročali o zgodovini medicine.

Republikanska koncentracija v Španiji

Sestavljena bo nova vlada z zastopniki vseh skupin — Republikanci računajo na zmago

BAYONNE, 27. avg. e. Bivši predsednik katalonske vlade Afire je dal dopisniku »United Press« naslednjo izjavo:

Smatram, da ne bom izdal nobene velike tanjšice, če povem, da se bo ob koncu tega ali v začetku prihodnjega meseca sestavila nova vlada pod vodstvom Negrina, ki bo velik republikansko-demokratski koncentracijski kabinet. V njem bodo zastopane vse stranke z najvidnejšimi prvaki in predstavniki katalonskega generalidada. Edini namen te vlade bo, kakor je bil tudi namen vseh prejšnjih vlad, da okrepi edinstvo Španije, da lahko vodi vojno do zmagovitega konca. Vojna bo lahko še dolgo trajala, kajti velike utrdbे, zgrajene v zadnjih mesecih na obeh straneh, onemogočajo naglo napredovanje vojske. Izgledi republikancev so v tem, da jih vodijo mladi oficirji, izšolani na najboljših vojnih akademijah v inozemstvu. Toda ni izključeno, da se utegne vojna končati iznenada ali nepredvideno. Prej ali slej pride v podin njih, zasedenih po so-

vražniku, do upora, ki bo nam koristil. Iz krajev, zasedenih po Francovih četah, prihajajo neprestano vesti o nezadovoljstvu prebivalstva, dokim je republikanski del Španije popolnoma miren. Majhne difference, ki res obstojajo ali so obstojale med Katalonijo in centralno vlado, ne predstavljajo nobene nevarnosti, kakor to z nasprotni strani radi zatrjujejo.

PARIZ, 27. avg. e. V Estramaduri južno od Taje na meji province Kaleres Ciudad Real in Estramadure so republikanci ustavili napredovanje nacionalistov. Na jugu med Kabazo del Bunej pri Almadenu so republikanci prešli v napad in so precej napredovali. Prešli so reko Zuhar in so zavzeli več manjših krajev. Plen republikancev znaša dva tanka, dva topa in mnogo vojnega materiala, ujeli so 200 vojakov in prodrli 15 km daleč. Napredovanje armade Queippo de Llana proti Aladenu je zaradi nove akcije republikanskih čet ogroženo.

Popolna zmaga Daladiera

Vse levčarske skupine so pristale na njegov program in vladi ne bodo delale težav

PARIZ, 27. avg. AA. Reuter: Po zadnjih vesteh se zdi, da je Daladier prodril s svojimi zahtevami. Na včerajšnjem sestanku svojega poslanskega kluba so komunisti sklenili samo, da bodo zahtevali od vlade točnejša pojasnila, socialisti pa so sklenili, da v vprašanju socialne zakonodaje ne bodo skušali vreči vlade. Republikanska socialistična zveza je sklenila, da zaradi težkih posledic ne bo povzročila vladne krize. Tudi socialni demokratje so sklenili, da glede na mednarodni položaj

ne bodo delali Daladieru nobenih težav. Zveza strokovnih organizacij v pariškem okrožju je snoči sklicala shod, na katerem so obravnavali zadnji Daladierov govor. Vsi govorniki so se izrekli za obrambo vseh socialnih zakonov, posebno pa za 40 urni delovni teden. Po shodu je nekaj udeležencev hotelo demonstrirati na wagramski aveniji. Policija pa je takoj razglašala demonstrante in na ulici je bilo kmalu zopet vse v redu. Do incidentov ni prišlo.

Rumunski zunanji minister Petrescu Comnen v Kotoru

KOTOR, 27. avg. e. Rumunski zunanji minister Petrescu Comnen, je včeraj prispel v Kotor. Na obrežju je pozdravil ministra mestni župan Djuro Drašković, nakar se je minister prisrčno zahvalil in zaključil svoj govor z vzklikom »Živela Jugoslavija!« Občinstvo je vzklikalo »Živela Rumunija!« Minister je nato v spremstvu župana napravil izlet po lovčinskih serpentinah do Nježuševa, nato se je pa vrnil v mesto ter si ogledal razne zanimivosti. Kmalu nato se je spet vkrcal na »Petkoc«, ki je krenila proti Sušaku.

Zopet spremembe v šibeniškem občinskem svetu

ŠIBENIK, 27. avg. e. Banska uprava je razrešila dolžnosti župana mestne občine v Šibeniku Marka Bacinića in podžupana Antona Tambaca. Za predsednika je imenovan Petar Sunor, za podpredsednika pa odvetniški pripravnik Mijo Grubešić. Ostali člani občinskega odbora niso bili izmenjeni. Novi predstavniki mesta bodo danes in jutri prevzeli svoje posle.

Tajna trgovina z orožjem v Parizu

PARIZ, 27. avg. e. Organi javne varnosti so aretirali v Parizu štiri ilegalne prodajalce orožja. Pri njih so našli celo zalogo orožja, med njimi avtomatske pištole, puške in municijo inozemskega izvora. Med aretiranci sta dva inozemca, in sicer neki Thalmann, drugi se je pa izdal za Silvana Pugaca, v resnici sta pa oče in sin. Pri zaslišanju nista hotela povedati, od kod imata orožje.

Nova železniška proga med Poljsko in Litvo

VARŠAVA, 27. avg. AA. V Kovnu so zastopniki poljske in litvanske vlade razpravljali o gradnji nove železniške proge med Poljsko in Litvo, in sicer med Kosedarjem in Geizunijem. Litovsko prometno ministrstvo je že odredilo takojšnje trasiranje proge.

Gdanski protest

GDANSK, 27. avg. e. Predsednik senata v Gdansku Greiser je včeraj poslal poljskemu vrhovnemu komisarju noto, v kateri protestira proti shodom, ki jih prireja Zveza zapadne Poljske.

JUBILEJNI 30. MEDNARODNI SEJEM

Teden hrvaške kulture
27. VIII. — 6. IX.
Običajni popusti.

Politični obzornik

„S srcem, ki bi je enako za Srbo, Hrvata in Slovenca.“

V Skopju je imel minister za šume in rudnike dr. Bogica Kajandžić shod, na katerem je govoril tudi o hrvatskem vprašanju. Izjavil je med drugim: »Ne more se s kosom papirja izbrisati dvajset let skupnega državnega življenja in se povrniti na leto 1918. Dvajset let smo žrtvovali za to državo v njenih najtežjih časih, v dobi pučev, srce, možek in dragoceno kri onih, ki so utemljili to državo brez dr. Mačka in njegovih prijateljev. Dela Aleksandra Uđinitelja, Nikole Pašića in Milorada Draškovića ne izginejo iz spomina našega naroda in ako bi tudi propadel, Sicer pa kakšne rezultate bi naj dala nova ustavotvorna skupščina, ki jo zahtevajo dr. Maček in njegovi tovarishi? Ustava, ki bi jo morala sprejeti večina Srbov, večina Hrvatov in večina Slovencev, bi ne bila nikdar izglasovana, ker ni Srba, ki bi glasoval za federativno ureditev naše države. Pa da bi se Srbija odrekla Bosne? Kaj bi se potem zgodilo, Zopet bi se razdružili in bi šli na razen. Samo v tem primeru bi dr. Maček ne odšel iz Veljkovićevega stanovanja v Kupinec, marveč bi zapustil ustavotvorno skupščino in odšel bi v Zagreb. Hrvatsko vprašanje se torej ne bo rešilo ne s puško, ne z glasovanjem, marveč s srcem in možgani. S srcem, ki enako bi je za Srbo, Hrvata in Slovenca, in možgani, ki samo v jugoslovensku zrejo najpraviše rešitev ne samo hrvatskega, marveč tudi srbskega in slovenskega vprašanja...«

Vprašanje skupščinskih volitev

Beograjska revija »Napred«, ki jo izdaja vseučiliški profesor dr. Mihailo Ilić, piše z ozirom na ponavljajoče se vesti, da so volitve v narodno skupščino na pragu: »Pojava ideje o volitvah nima na prvi pogled formalnega objektivnega razloga. Skupščina je mirna. Ona ne dela vladi nobenih težav. Davno je že na počinčih. S te strani nima vlada nobene potrebe, da bi šla na volitve, saj boljše skupščine za sebe ne more dobiti. Vlada ni izgubila zaupanja niti drugega ustavnega faktorja. Njen parlamentarni položaj je torej stabilen. Odkod potem ideja o volitvah? Ako pogledamo z nepristranskim očesom na to vprašanje, moramo zaključiti, da je to posledica načina, kako so bile izvedene in likvidirane pretekle volitve. Volitve morajo normalno imeti ta pomen, da za skupščinsko dobo preprečijo politično borbo med narodom in omogočijo dobo stvarjalnega političnega dela v parlamentu. Zadnje volitve niso imele tega rezultata. Opozicija je ostala izven skupščine, a v krilu skupščine je nastala nova opozicija. Opozicija izven skupščine je nadaljevala politično borbo v narodu in ni odstavila z dnevnega reda vprašanja novih volitev. Pretekle volitve torej niso normalizirale političnega stanja v naši državi. Zakaj ne? Treba je povedati, zakaj, da bi nam te zadnje volitve služile vsaj kot pouk za nove volitve. Ne smemo se izvesti nove volitve tako, kakor so bile izvedene zadnje volitve, ako si ne želimo istega uspeha. Na isti način, ne po istem zakonu. Mora se omogočiti svobodno opredeljenje volilcev in pravilna razdelitev mandatov na podlagi oddanih glasov. Ne more iziti vsaka stranka iz volitev zadovoljna z rezultatom, toda to se lahko doseže, da izide s prepričanjem, da je pri volitvah ni nihče s pomočjo vlade oskodoval. Takšne volitve bodo imele obenem potrebno avtoriteto, ki je nam zadnje volitve niso moglo ustvariti.«

Državna himna na učiteljski skupščini

Pred kratkim se je vršila skupščina Učiteljskega združenja v Zagrebu, kateri so prisostvovali delegati iz vse države. Radi nekvalficiranega nastopa maloštevilne opozicije je bila ta skupščina razpuščena in je sklicana nova izredna skupščina. Beograjsko »Vreme« poroča o zanimivem incidentu, ki se je zgodil na tej skupščini. Jel je govoriti predsednik zagrebske sekcije JUU Stjepan Krnjević. »Gospodje in tovarishi! — je rekel — vsi mi smo narodnjaki in nacionalisti, kakor se to danes pravi, v najboljšem smislu te besede. To je, vsi cenimo človeško življenje in tako more narod živeti sam v svoji narodni državi.« Nato je jel govoriti o treh narodih v Jugoslaviji, proti čemur je skupščina burno demonstrirala, ključno narodnemu in državnemu edinstvu. Ko Krnjević ni nehal razpravljati o treh individualnostih, se je vsa skupščina kakor na povelje dvignila in je začela peti jugoslovensko državno himno. Himno so peti ne samo delegati, marveč tudi ostali učitelji in gostje, ki so prisostvovali skupščini na galeriji.

V kakšnih časih živimo...

Veliki londonski dnevnik »Times« je te dni objavil debelo tiskan oglas tele vsebine: »Dunajčanka, doktor filozofije, izvrstna kuharica in gospodinja, ki ima izpit za vožnjo avta, spretna šivilja perila in priprosih oblek, izkušena v vzgoji in negi otrok išče kakršnokoli namestitve, kjer bi mogla preživljati sebe in svojo osemletno hčerko.«

Kričeče znamenje časa in — razmer, Samo na Dunaju?

Poglavje o intervencijah

V »Delavski politiki« z dne 20. t. m. čitamo pod naslovom »To je moč: »Slovenčev« gospodje so ugotovili, da so trije tromeziški nameščenci, češki Nemci, dobili od politije poziv, da morajo v 10 dneh zapustiti državo. Odkloče politije je postala pravomočna pred tremi meseci, toda še danes so dolžni trije inozemski nameščenci v službi kakor da bi se ne bilo ničesar zgodilo. Mogoče bi »Slovenčev« gospodje lahko ugotovili, kdo tako uspešno intervenira v prid inozemskim nameščencem? Nam je znano, da se za temi intervencijami ne skriva noben židovski odvnetnik. — Bilo bi zares zanimivo zvedeti, kateri odvnetnik

Kje je pomanjkanje

Mnogi so slovenski kraj, v katerih stalno grozi lakota

Ljubljana, 27. avgusta. Po vseh slovenskih vaseh gotovo molijo vsi dan in dan: Prosim: Daj nam naš vsakdanji kruh! V vseh vaseh in v vseh slovenskih domovih pa nimajo vsakdanjega kruha. Mnogi so slovenski kraj, v katerih proti prebivalstvu stalno grozi lakota, v katerih žive v pomanjkanju in bdi in po več mesecev v letu tudi dobesedno stradajo cele družine.

Prebivalstvo strada v mnogih vaseh v Prekmurju. Higieniski zavod v Ljubljani je raziskoval razmere v Prekmurju in je ugotovil, da ljudje v Turnišču slabo in malo jedo. V Bratovcih revnejše družine s številnimi otroci kronično gladujejo. V Molinčih pridejo v šolo izstradani otroci, ki od lakote padejo v razredu med poukom v nezavest. Na pomlad nimajo številne vasi v Prekmurju kruha. V Dolici mnoge družine stradajo, v Domanjševcih trpi pomanjkanje ena četrtna družin od aprila do žetve.

V breziškem okraju gladujejo revne družine v občinah Zabukovje, Blanca, Senovo, Rajhenburg, Zdolet, Sromlje in Pišec. V občini Senovo je 150 siromašnih družin in okrog 50 rudarskih družin navezanih na javno pomoč. Vsi ti naravnost stradajo in nimajo niti obleke, da bi šli k maši. V občini Brezice-Okolica je več brezposelnih poljskih delavcev z družinami, ki jim mora občina pomagati čez zimo s podporami. Občina je finančno najsiškejša v dravski banovini.

V celjskem okraju deloma stradajo v občinah Dobrna, Kalobje, Svetina in Dramlje, in sicer spomladi in pozimi. Polzela je najbolj pasivna občina v Savinjski dolini. Tu so poljski delavci čez zimo brez zaslužka in trpe pomanjkanje. V občini Dramlje in v občini Sv. Jurij ob Taboru je skupaj okrog 90 siromašnih družin, ki stradajo. To so poljski delavci in kočarji, ki čez zimo nimajo nobenega zaslužka.

V črnoliskem okraju je največ revnejšev, ki trpe pomanjkanje, v občini Vinici. V dravogradskem okraju je mnogo brezposelnih delavcev z družinami, zlasti v občinah Brezno, Prevalje, Sv. Anton na Pohorju, Vuhred in Vuzenica.

V okraju Ljubljana-okolica mali kmetje in kočarji v občini Dobrunje ne pridelajo za pol leta. V občini Ježica je okrog 100 družin s 400 člani odvisnih od podpore. V občini Šmarje-Sap so mali kmetje in delavci v bednem položaju. Ne pridelajo dovolj in nimajo niti za sol.

V občini Gornji Grad je okrog 90 družin, ki jih mora občina podpirati. V občini Ljubno je pomanjkanje še dalje večje. V občini Mozirje je več sto brezposelnih. V okraju Loka trpe pomanjkanje v ob-

činah Selca, kjer tri četrtna posestnikov niti ob normalnih letinah ne pridelajo za svoje preživljanje. Pomanjkanje trpe zlasti gozdni delavci. Tudi v občinah Sorica in Žiri stradajo mnogi brezposelni delavci. Pomanjkanje trpe tudi v občini Črni vrh.

V okraju Šmarje pri Jelsah je največnejše prebivalstvo v občini Kozje. Boda vlada v občinah Piskani, Podčetrtek in Rogatec. Prebivalstvo v vaseh Dobovec in Trično gladuje, 70% ljudi uživa kruh v teh krajih samo enkrat na teden, ljudje so do skrajnosti onemogli. Večmoma stradajo kočarji v krajih Sv. Florjan in Donauška gora. V občini Žetava je ljudstvo obubošno in ima komaj za sol, za obleko in pošteno hrano nima.

V kamniškem okraju je v občini Nevije nad 80% prebivalstva zelo revno. Nad polovico družin v teh krajih nima od zime dalje kruha pri hiši in strada.

V kočevskem okraju trpe pomanjkanje in stradajo, zlasti v občinah Loški potok, Sodražica, in tudi v občini Velike Lašče. V občini Dobropole trpi pomanjkanje nad polovico prebivalcev.

V konjskem okraju je v občini Konjice veliko število revnih in brezposelnih. V občini Loče je mnogo vinčarjev, ki trpe s družinami pomanjkanje. Enako je v občini Oplotnica. Lakota trpe po več mesecev v letu tudi v občini Trepanje in Vitanje.

V krškem okraju trpi lakota večina prebivalstva v spomladanskih mesecih. Najbolj so prizadete občine Cerklje, Radeče, St. Rupert in St. Jurij.

V laškem okraju je glad vladal v rudarskih in industrijskih krajih zlasti od leta 1932 do l. 1935.

V litjskem okraju trpe pomanjkanje in stradajo v občinah Litija, Klinše, Sv. Križ, Stična in Šmartno. V ljubotemskem okraju trpe pomanjkanje zlasti vsi vinčarji. Njih otroci so telesno in duševno zaostali zaradi nezadostne in slabe prehrane. V novomeškem okraju gladujejo mnoge družine v občinah Ajdovec, Hinje, Zagradec, Žužemberk, Brusnice, Mirna Šmarjeta in Smilhe-Stopice.

V okraju Maribor-desni breg stradajo mali posestniki in vinčarji v občinah Makole, Poljane, Fram, Sv. Lovrenc na Pohorju, Podvelka, Limbuš in Šmartno na Pohorju.

V okraju Slovenjgradec gladujejo največ v občinah Šmartno in Stari trg. V ptujskem okraju vlada glad stalno med vinčarji v Halozah. Enako je v občinah Kog. Leskovec, v Ptujski gori in Majšperk, ter v občinah Sv. Marjeta niže Ptuja in Sv. Miklavž pri Ormožu.

Obupen položaj tobačnega delavstva Spomenica monopolskega delavstva proti demontaži tobačne tovarne v Ljubljani

Ljubljana, 27. avgusta. Položaj monopolskih delavcev niti malo ni rožnat, zlasti ne v ljubljanski tobačni tovarni, kjer so odpusti na dnevnem redu. Zadnje dni so se razširili celo glasovi o skrajnem obratu v ljubljanski tobačni tovarni, kar je delavstvo močno razburilo. Zato je odbor delavskih zaupnikov ljubljanske tobačne tovarne poslal banski upravi, mestnemu poglavarstvu, zbornici za TOI, inspekciji dela, delavski zbornici in združenju trafikantov dravske banovine v Ljubljani spomenico, v kateri pravi med drugim:

Odbor delavskih zaupnikov tobačne tovarne v Ljubljani smatra za svojo dolžnost, da opozori na glasove o demontaži tukajšnje tovarne s prošnjo za takojšnjo intervencijo pri merodajnih faktorjih, da se ustavi že započeto zmanjševanje števila delavstva in postopno uklinjevanje izdelave cigar.

Tukajšnja tobačna tovarna je svojočasno zaposlovala nad 2000 delavcev in sicer v času, ko je mesto Ljubljana štel 40.000 prebivalcev, v zadnjih letih pa se je število delavstva zniževalo kar v skupinah in tako je danes zaposlenih le dobrih 600 delavcev, dočim ima mesto Ljubljana danes nad 80.000 prebivalcev.

Kakor je razvidno že iz števil, je to zniževanje prekomerno, če pa pomislimo, da je bilo v zadnjih letih zaposlenih še nad 900 delavcev, dočim jih je danes samo še 600, pridemo do zaključka, da se mesta 300 upokojenih delavcev sploh ne mislijo več izpopolniti.

Ker iz tega sledi in se tudi jasno vidi počasna, a trajna demontaža tovarne — poleg začasnega slepa od novih strojih — priključeno ponovno, da je treba napeti vse sile za ohranitev tovarne v našem mestu, ker mislimo, da je v interesu vsega prebivalstva Slovenije, posebno pa mero-

ima tolik vpliv, da kljub pravomočnemu policijskemu izgonu še vedno drži tri nam sovražne tuje v naši državi, da odjedajo kruh domačinom. Sicer pa bo treba posvetiti mnogo več pozornosti raznim intervencionistom tudi v Ljubljani!

Kmetjska zaščita in naši kmetje

Pišajo nam: Po naših krajih imajo kmetje tudi nekaj gozda. V spodnjih legah so to listnati gozdovi in borovi, v višjih legah pa iglasti. Vsi ti kmetje so do sedaj uživali dobroto zakona v zaščiti kmeta, v kolikor so jo počeli potrebovali. V zadnjem času pa, ko so cene lesu nekoliko poskočile, pa so jeli kmetom, ki imajo po orlovo smrekovega gozda in so se svoječasno poslužili dobrote imenovane zakona, odkrati to pravico, kar je spravilo te kmetjske posestnike v nemale stiske. Menjajo smo, da ta ukrep v zakonu ni utemeljen in da je krivičen. Ako se kmetu, ki ima velika žitna polja, ne odreka kmetjska zaščita, kadar poskoči pšenica v ceni, zakaj bi se ta pravica odrekala našemu kmetu, ako je končno po dolgih letih vendar enkrat mogel spraviti svoj les za malo boljše ceno v denar? Ne moremo verjeti, da bi oblasti po šestih letih, odkar je bil zakon uveljavljen, sedaj tako tolmáčile zakon o zaščiti kmeta, in smo prepričani, da ga tako samovoljno interpretirajo le nekateri nepoučeni podrejeni organi.

dajnih faktorjev, da se pravčasno zadrži izseljevanje tako donosne industrije, kakor je ta tobačna tovarna, iz našega mesta.

Poslednja odkritje ljubljanske tovarne, ko se je prenesla vsa fabrikacija cigar v tovarno v Zagrebu in Senju, je bila tako v socialnem kakor tudi v gospodarskem pogledu za delavske sloje v Ljubljani najhujši udarec. S tem je bila zapetena usoda najmanj 80 do 100 družin. Znano je, da je prebivalstvo dravske banovine najboljše konzument tobačnih izdelkov, ker ne pozna tihošaptva s tobakom, zaradi česar je zahteva, da se vzdržuje obrat edine tobačne tovarne v njej neokrnjen v polnem obsegu, popolnoma upravičena.

Prilikujoč pozitivnega uspeha, da se število delavstva v tukajšnji tovarni vse-kakor poveča v skladu z delavstvom drugih tobačnih tovarn tako, da bodo eventualno potrebni redukciji deležne vse tovarne, ne pa samo ljubljanska, ki je bila zastopljena samo zato, da se favorizirala zagrebska in senjska, in da se prepričati se nadaljnja demontaža, kakor se je izvršila pri fabrikaciji cigar, ki so blele kot tradicionalen izdelek tukajšnje tovarne na najboljšem glasu po vsej državi, opozarjamo in prosimo merodajne, naj podvzamejo primerne korake v interesu socialne zaštite delavstva in ljubljanske industrije.

Za odbor delavskih zaupnikov Čamerik, starešina: Škrabl, zapisnikar.

živilski trg

Ljubljana, 27. avgusta. Proti vsakemu pričakovanju je bil danes trg izredno dobro založen, čeprav je navadno od konca meseca malo blaga na njem. Danes so bili prenatrpani vsi prostori. Slabše je bil založen samo perutninski trg.

Posebno mnogo je bilo naprodaj na kmetičnem sadnem trgu domačih jabolk. Domačega sadja je od dne do dne več naprodaj, kar seveda vpliva tudi na cene. Med domačim sadjem pa prevladujejo jabolka. Hruške letos niso posebno dobro obrodile. Zgodnje vrste jabolk, ki jih zdaj prodajajo, po večini ne spadajo med izvrstno sadje. Lepih jabolk je malo, največ jih je za vkuhanje in niso nikakor primerna kot namizno sadje. Prodajajo jih po 1.5 din do 4 din kg.

Med uvoženim sadjem prevladujejo hruške in breskve. Zadnja časa je naprodaj tudi precej lepših smokov, ki so po 10 din na kroglo. Grozdje se ne bo več znalo poceniti, vsaj dokler ne bo naprodaj tudi domačega. Zdaj ga prodajajo po 6 do 8 din kg.

Precej povpraševanja je po gobah, ki so se nekoliko podražile. Prejšnje dni so bile po 10 din kg, danes pa že po 12 din. Trg je bil še precej dobro založen z njimi. Med zelenjavo in sadjem ni več nobenih novosti. Med sadjem blago je treba prištevati domačo cvetočo, ki je se danes največ naprodaj, in sicer po 1.50 do 5 din komad. Mnogo pridelkov je doseglo zdaj najnižjo ceno ter ne moremo več pričakovati pocenitve, n. kr. paradižniki, ki so po 2.50 do 4 din kg, stročji fižol, ki je po 1.50 do 2.50 din in kumare, ki jih prodajajo na komade od 50 par navzgor, kumarice za vlaganje pa 100 komadov od 7 do 10 din.

Ustanovitev Mariborskega plavalnega kluba Kljub lepemu kopališču na Mariborskem otoku je bil plavalni sport zanemarjen

Maribor, 27. avgusta. V lovski dvorani hotela »Orke« so se snoči zbrali ljubitelji plavalnega sporta k ustanovitvi občinskega zbora Mariborskega plavalnega kluba. Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Evgen Bergant, ki je po posvadu obrazložil razloge za ustanovitev plavalnega kluba v Mariboru. Pred zgraditvijo kopališča na Mariborskem otoku se plavalni sport v Mariboru ni mogel ugodno razvijati, ker deroča Drava ni bila za to prikladna, razna društva pa so se že takrat prijelja propagandne nastope in tekme in sicer od otoka do Kaiferjevega kopališča, preko Drave itd., za katere je vedno bilo veliko zanimanje. V krogih plavalcev je zavladalo izredno navdušenje, ko je mestna občina zgradila vzorno sportno kopališče na Mariborskem otoku in zdelo se je, da se bo plavalni sport v Mariboru lepo razvil. Nekatera društva so zares pričela z marljivim delom, ki ga je mestna občina kot lastnica kopališča na Mariborskem otoku z veseljem podpirala. Dala je kopališče klubom na razpolago, nudila članom klubov velike ugodnosti pri vstopu v kopališče, dajala je na razpolago posebne kabine, popuste pri prireditvah in celo nastavlja strokovnega trenerja, ki naj bi bil vzgojil naraščaj in zboljšal kvaliteto plavalcev oziroma uvedel sportno plavanje. Cela vrsta lepo uspešnih prireditev, pri katerih so poleg najboljših jugoslovenskih plavalcev nastopili tudi prominentni tekmovalci sosednih držav, je sigurno veliko koristila popularizaciji plavalnega sporta v Mariboru. Izvedlo se je tudi tekmovanje za drž. juniorsko prvenstvo, ki je sicer precej trpelo zaradi slabega vremena, vendar pa je prineslo odlične rezultate in celo vrsto novih rekordov Mariborski otok si je pridobil odlične sloves in spontano pohvalo ter občudovanje najmerodajnejših krogov jugoslovenskega plavalnega sporta.

Navzlic vsemu pa je v Mariboru plavalni sport ni ugodno razvijal. Pošlica sportnih plavalcev je živovarila ter ni imela priljubljenosti, udeleževanja se tako kakor bi želela. Očitno je primanjkovalo sportnih delavcev, ki bi prevzeli vodstvo plavalnega sporta. Nekateri klubi so sicer imeli plavalne odseke, plačevali so tudi precejšnje zneske za članarino plavalni zvezi, od časa do časa so tudi poslali kakega plavalca na kako prireditve izven Maribora, toda to je bilo vse. Ko je mestna občina uvidela, da

vesa podpora ne koristi razvoju plavalnega sporta v Mariboru, je seveda prenehala žrtvovati visoke zneske za stvar brez uspeha. Brez pomena bi bilo tudi raziskovati vzroke, zakaj se plavalni sport navzlic podporam in vsem pogojem ter krasnemu sportnemu kopališču ni primerno razvil.

Nekateri navdušeni sportniki, ki so uvideli brezplodnost dosedanjega delovanja na polju plavalnega sporta so se iz tega razloga odločili, da ustanovijo poseben plavalni klub, v čigar okviru se bo gojilo samo plavanje. Novi klub je tudi prevzel častno nalogo, da čim uspešneje propagira kopališče na Mariborskem otoku, ki upravičeno slovi kot eno najlepših v srednji Evropi.

Zatem je g. Evgen Bergant prečital klubova pravila, ki so bila soglasno sprejeta in ki se bodo poslala v odobritev merodajnim oblastem. Pri volitvah je bila soglasno izvoljena naslednja uprava:

Častni odbor: Predsednik dr. A. Juvan, župan mesta Maribora, odborniki: inž. Baran, šef mestnega gradbenega urada, Josip Hutter, veleindustrijec, zobozdravnik dr. Rudolf Kac, šef urednik Udo Kasper, višji komisar obmejne policije Stevo Krajnovič, tvorniški ravnatelj Anton Krejčič, bivši župan dr. Franjo Lipold, ravnatelj Josip Losos, primarij dr. Stane Lutman, veterinar Franjo Majer, lekarnar Ciril Vaver, odvetnik dr. R. Ravnik, magistratni direktor Franjo Rodošek, industrijec Drago Roglič, zobozdravnik dr. Fran Stomol, stavbenik inž. V. Slajmer, senator dr. F. Schaubach, sodnik Leon Štukelj in ravnatelj dr. Josip Tominešek.

Izvršni odbor: Predsednik Evgen Bergant, uradnik Putnika, odborniki: dr. Ivo Daneu, prof. F. Degen, novinar J. Goicec, učitelj M. Jandl, novinar Maks Koren, zas. uradnik Oton Košak, dipl. komerc. Stan-ko Koštomaj, Alfred Kralj, Putnikov blagajnik, industr. uradnik Josip Lazička, Franjo Mačus, poobl. Mestn. hran., mestni uradnik Franjo Pivka, bančni uradnik Drago Senica, odvetnik dr. Zdenko Senkovič, abs. trg. akad. Drago Smerdu, zdravnik dr. Viktor Tominešek, inž. Miro Vodeb, novinar Srečko Voglar, dipl. komerc. Hugo Weis in mestni uradnik Ludvik Zorzut. V nadzorni odbor so bili izvoljeni industrijec inž. Oskar Dračar, bančni ravnatelj Jože Lekan in bančni ravnatelj Bogdan Pogadnik.

krošnje naj se ruša do 10 cm globoko dvigne, v jarek natrosi Nitrofoskal — I in nato ruša zopet položaj nazaj v prvotni položaj. Na ta način se travniška ruša ohrani. V sadonosnih v ravnih legi se naj povzdolži in povpreko v smeri zunanje krošnje izorje 2—3 brazde, v brazde potrosi umetno gnojilo, nakar se lahko brazde zopet položijo v prvotni položaj. Ta način gnojenja je za sadonosnike v ravnih legah najhitrejši in najcenejši. Na 100 kv. m. se naj potrosi 10 kg Nitrofoskala — I oz. na 1 doraščeno drevo 5—8 kg. Gnojilo se ne sme trositi v nobenem slučaju na same korenine oz. natrositi gnojilo v debeli plasti na eno samo mesto. Pravilo pri trošenju umetnega gnojila bodi, da se raztrosi čim enakomernje in ne na debelo. Z ozirom na stalen izvoz našega sadja moramo skrbeti za redne in dobre sadne letine. Brez gnojenja z Nitrofoskalom oziroma ne hlevskim gnojem in drugimi gnojili pa to ni mogoče doseči.

Beležnica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 27. avgusta. katoličani:

Jožef

JUTRI: Nedelja, 28. avgusta. katoličani:

Avguštin

DANASJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Poslednji vlak iz Madrida

KINO UNION: Moč ljubezni

KINO SLOGA: Jetrnik na dvorcu Zenda

KINO ŠISKA: Muhasta nevesta

KINO MOSTE: »Königsmark« in »Na veselim Dunaju«

TEKMOVALNA AKADEMIJA ob 17. na letnem telovadišču Ljubljanskega »Sokola« v Tivolju

PRIREDITVE V NEDELJO

KINO ŠISKA: Zaprt

OSTALI KINEMATOGRAFI ISTI SPOROED

PROSLAVA 60-LETNICE Narodne čitalnice v Šiški

ZABAVA SOKOLA ŠISKA (Komarjevo)

PLAVALNI DVOBOJ VIKTORIJA-ILIRIJA ob 16. v kopališču Ilirije

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Bakarič, Sv. Jakoba

trg 9; Ramor, Miklošičeva cesta 20;

Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Ispeod sita

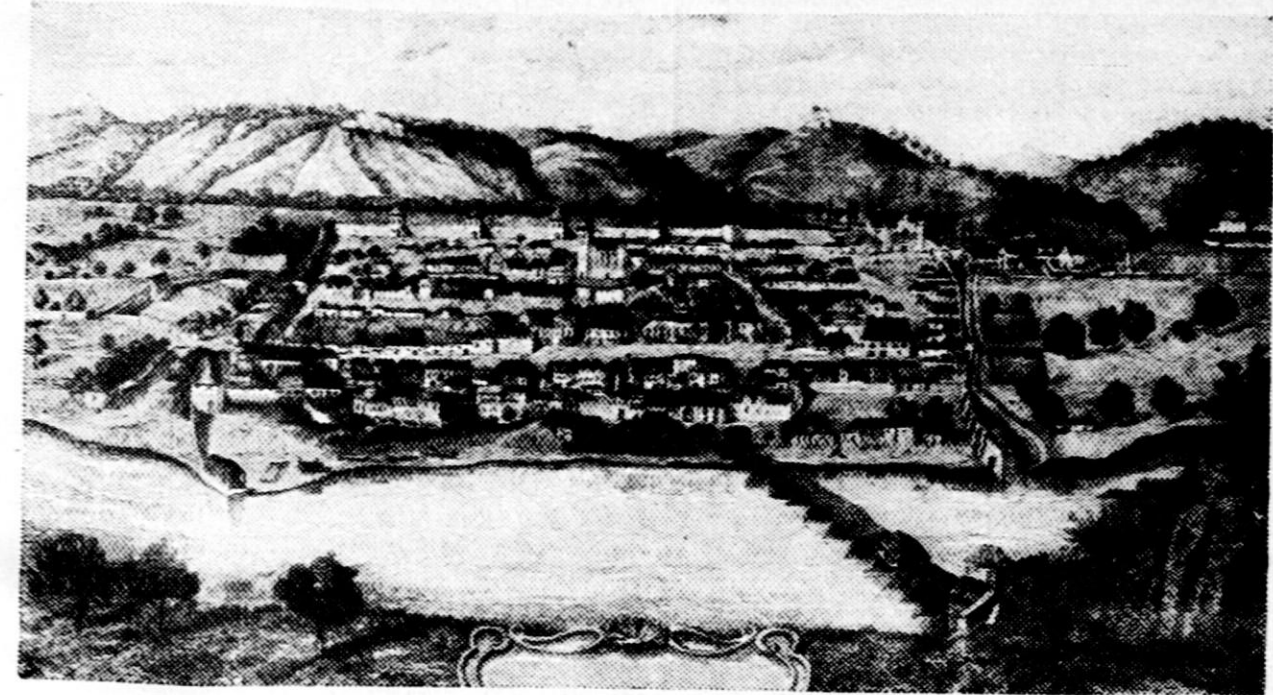
Meril naše kulture stopnje imamo vse polno, ponujajo se nam kar sama, samo ne vidimo jih navadno, ker smo za take reči slepi. Eno merilo naše kulture, prav izdatno, so tudi umetnostne razstave. Tam ob tivolskem drevedu se stiska skromno Jakopičev paviljon kot edino tesno svetlo, kamor lahko spravijo naši umetniki svoja dela, če jih božejo pokazati ljudem. Kadar je v Jakopičevem paviljonu umetnostna razstava, hodijo ljudje mimo in redki kakor bele vrane so med njimi taki, ki čutijo potrebo skopiti na razstavo in pogledati, kaj so nam ustvarili novega naši umetniki. Če bi preleteli obiskovalce naših umetnostnih razstav in ko bi se ugotovilo, da so skoraj vedno eni in isti, bi se morali priti za glavo in zgroziti nad našo duhovno miselnostjo.

Kako daleč smo že prišli v svoji kulturi, nam jasno priča način, kako morajo naši umetniki preživljati ljudi na svoje razstave. Saj smo imeli nedavno umetnostno razstavo, za katero je bila dovoljena polovična voznina. Torej tako je treba prijavljati ljudi na umetnostno razstavo, kakor jih privlačimo na ljudske veselice, na shode in tonahe. Ali ni to lakota? Kako naj v takih razmerah umetnik ustvarja, od kod naj črpa kreativno oporo, da ne bo omagal pod težo vsakdanjih skrbí in

Doba turške groze v slovenskem Podravju

Leta strahote, ko so ropi in požigi, lakota, potresi, kuga in čarovnice strašile po Dravski dolini

Na pragu jeseni bo minilo 255 let odkar se je v usodni bitki pred Dunajem odločila zgodovinska pot med polno in križem. Slovenske dežele, tlačene od fevdalne gospode, so bile stoletja prizorišče grozotnih krvavih pohodov turških čet in naš kmet, brezpravna raja, je v obupu največkrat zaman segel po samopomoči. Preveč, ko listja in trave je bilo sovragov, nemški knezi so brezbržno sedeli daleč, saj Turci ni mogel do njih. Trhlo cesarstvo ni imelo ne volje ne moči, da bi se uprlo Osmanom s pomočjo nemških čet, jugoslovenci so krvaveli na braniki zapadne kulture. Seže ko se je Kara Mustafa blizil Dunaju, so se dvignili državni knezi in s pomočjo poljskega kralja Jana Sobieskega pregnali Turke iz srednje Evrope.

Srednjeveški Maribor z obzidjem in važnim mostom čez Dravo

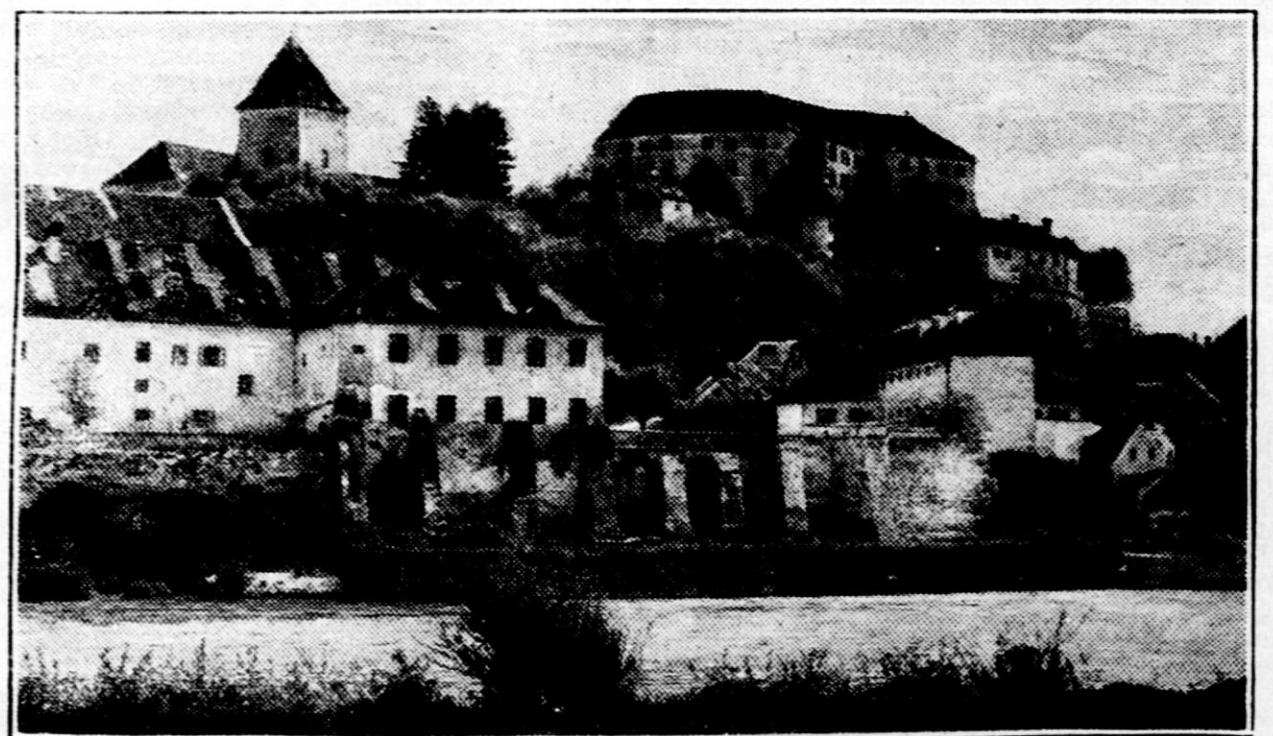
ske. Pri Logu so vlekli konje in tovore po strmih skalah ter 26. julija dosegli Trbiž. Pri Kokovem se jim je postavilo v bran 3.000 puntarjev, večina je pobegnila že pred spopadom, 600 slovenskih kmetov so Turki posekali in polovili. Razdeljeni na več tolpe so Osmani oplenili in požgali Koroško, po kronistovem poročilu so izginile za njimi od Rožeka do Mahljic vse lesene stavbe s površja. Sredi avgusta so krenili z 10.000 ujetniki, med njimi 500 duhovnikov, skozi Podjuno in Slovenjgradec na Hrvaško, kjer jih je ob Uni Peter Zrinjski strašno potolkel in rešil ujetnike. Oktobra 1483. so bili Turki znova v Podjuni, na povratku so jih združili Slovenci in Hrvati od potoku Onavici napadli in tako pobili, da je bil pred njimi dalje časa mir.

Današnje slovensko Podravje, od Špilata in Zile na Koroškem do Središča ob hrvatski meji, je bilo že od početka torišče človeškega dejstva. Za starimi iliri so prišli sem Kelti, za njimi Rimljani. In ko je moč starega Rima jela bledeti, so za preseljevanja narodov planila v široka vrata Podravja divja plemena. Huni, Goti, Obri in Madžari so po vrsti plenili, požigali in razdirali stara selišča, naši pradedje so občutili masčevanje neugnane roparske krvi. Poboji in ropi, lakota in kuga, ujme, ki so jih bili stoletja deležni, so dosegale višek, ko se je po padcu Carigrada jel razliviati globoko na severozapad, po naši zemlji.

Junaška obramba obzidanega Maribora
Po neuspelem prvem obleganju Dunaja l. 1529. so Turki l. 1532 prišli zadnjikrat v slovensko Podravje. Sultan Sulejman II. Velikostni, ki je bil 1520. zasedel prestol, je 1529. vdrl na Ogrsko in se na kraju septembra s 250.000 možmi blizil Dunaju. Po brezuspešnem obleganju se je 15. oktobra valila turška armada na jug. Preko Arveža, Plača, Košakov in vzhoda se je turška vojska približala Mariboru.

Obrambo Maribora je s peščico mož vodil hraber in vztrajen mestni sodnik Kristof Wildenrainer, ki je imel svojo hišico na Koroški cesti, zdaj št. 12. Z med oblego Dunaja je poskrbel za zadostne zaloge prehrane, streliva in poprave mestnega obzidja. Razpostavili so topove, staro pokopališče okoli cerkve so še posebej utrdili, da bi se v primeru vdora Turkov čez obzidje prebivalstvo zahtelo vanj. Trikrat so nasokovali Turki debelo mestno obzidje, vselej so bili junaško odbiti. Turške puščice so na Koroški cesti zažgale neko hišo in meščani so ogenj le s težavo pogasili. Zaloge v mestu so že le primanjlovali, ko so Turki opustili obleganje. Pri Melju je del Turkov prebrodil Dravo na splavih in napihnenih meho- viter ter opustošil Dravsko in Ptujsko polje. Ziga Višnjegorski jih je s kranjskimi četami potolkel na Lipniškem polju.

Pomladi 1532. so Mariborčani v nagli popravi obzidje in se založili s strelivom. Aprila se je podal mogotni Sulejman drugič pred Dunaj, ki ga je prav kakor trdnjavo Kisek ob štajerski meji, zama- oblegal. Tri tedne se je junaški branilec Nikolaj Jarišč bratovi v Kiseku, raz- jeni suhan je 4. septembra udrl čez nezavarovano mejo v Gradec in na Lipniško polje. Del turške vojske se je ta odecplil, del proti Marenbergu, čez Radl in Ivričo

Starodavni Ptuj je bil med prvimi našimi kraji požgan od Turkov

stok in jok je šel za roparji pod znočjem Pohorja.

Slovenski kmetje so bili zaradi brezbriznosti državne brambe silno ogroženi. Na splošni pritisk podeželja so se končno zbrali deželni stanovni in na dveh zborovanjih konec l. 1474 in 1475. v Mariboru doolčili splošni obrambni davek, najeli meznike in jim postavili poveljnike. Kako nezadostne so bile obrambne priprave deželnih stanov pričajo pohodi Turkov jeseni istega leta, ko je 12.000 mož ropalo in požgalo po Dravskem polju tja do Limbuša, pod Pohorjem. Leto kasneje je pridrvel Valumbeg Markužević z okrog 8.000 Turkov preko Gorenjske na Koroško, požgal Podkloster in napadel samostan, v katerega so se zatekli okoličani. Dvesto ljudi se je takrat zadušilo v dimu. Strah in trepet je šel pred Turki po koroškem Podravju, sredi oktobra so se krvokoli vračali z bogatim plenom in 2.000 ujetniki skozi Slovenjgradec.

Se strahotnejše leto za naše Podravje je bilo 1478.

V izropanih domovih so se uprli kmetje in prisegli na ostrini meča zvestoto pun- tu. Duhovniki in sodniki so morali bežati pred uporniki, ki so prevzeli sodno in cerkveno oblast v svoje roke. V splošni zmedbi so pridrli Turki, to pot iz Primor-

ve do prepadnega skalovja, S kamenjem, kladami, plohi, štori in čebelnimi panji so napadli Turke. V splošni zmešnjavi jih je mnogo potonilo v Dravi, ostanek je po- begnil k glavni vojski, ki se je medtem združila z levim krilom. Dne 23. sep- tembra so turške čete za vselej zapustile slovensko Podravje, za njimi so pa ostali požgani domovi, opustošeni vi- nogradi in polja, tako da je bila oblast primorana obubožanim kmetom odpisati davke.

Jeseni 1683. je sledil poslednji mogotni sunek Turkov proti Dunaju.

Ob Muri, vzhodni meji Štajerske in v Slovenskih gorah so tedaj poskrbeli za obrambo. Cela vrsta trdnjav, zaklonov in palisad je čakala sovražnika, za kate- nega se je bilo bati, da vžge tudi v Po- dravje. Mesta in trgi, cerkve in samostani na važnih položajih so prejeli nalog, da se utrdijo. Tisoči delavcev so utrjevali postojanke na Semeringu, ozemlju med Ljutomerom, Radgono, Špiljem in Arvežem. Organizirane so bile obrambne čete in Valvazor je privedel stotine Slovencev iz Kranjske na pomoč. Odločilna zmaga pred Dunajem je s pomočjo slovenskega orožja odvrgla turško nevarnost, sloven- ski kmet se je oddahnil.

Turški roparski pohodi so silno obubo- žali koroški in štajerski del Podravja. Kar ni zmozel sovražnik, so storile se cesar- ske najemniške čete, ki so po svoje vdi- rale v kmečke domove in jih izropale. Vojnimi tegobam so se pridružile še druge ujme. L. 1338 se je pojavilo toliko kobi- lic, da so zatemile sonce in uničile polj- ske pridelke tri leta zaporedoma. Pomladi 1342. so velike povodnji razdejale mostove in polja, strašni potres 25. januarja 1348. je porušil južno pobočje Dobruča. Uničenih in po Zili pre- plavljenih je bilo tedaj 17 vasi, 2 trga in 10 gradov. Južni obronek Osojščice se je zrušil v Osojsko jezero, potres in požar je popolnoma uničil Be- ljak, mnogo je trpel tudi Maribor.

Leto groze je tedaj pobralo 5000 človeških žrtev.

Za temi nesrečami so prišle lakota, dra- ginja, pa strašna kuga, ki je divjala v Pustriški dolini in na Koroškem poseb- no jeseni 1348 in poleti 1349. Maribor in okolice je obiskala strašna črna smrt v l. 1348, 1386, 1542, 1624, 1680 — 81. Na kuzno morilko spominjajo mnoga zname- nja po Podravju, med njimi tudi kapela sv. Barbare na Kalvariji. Marijina stebra

Celovska hiša v Celovcu iz časov, ko je bilo mesto še slovensko

v Mariboru, Celovcu in drugod. Ljudje so kar počrneli in bili v nekaj trenutkih mrtvi. Nekateri kraji so izgubili skorovse prebivalce, hiše so stale prazne, ginila je domača živina. Pesnik Anton Askerc je kruti morilki postavil grozoten spomenik v lepi baladi »Brodniki«, kjer prepele očanec neznanko čez Dravo na desni breg in ko zahteva od grozne potnice brodnino, se mu ta zareži:

Kdo tvoja sem druga?
Ime mi je kuga,
nocoj grem na desni breg tvoj.
V dom vsak se odpravim,
ljudi vse podavim —
in tebi naj milost storim?
Ne boš čul zdihujočih
in gledal ne mročih
— zdaj prvega tebe umorim...

Strašne nesreče so zbegale ljudstvo, jemljale njegov duh. Ljudje so jeli mi- sliti na kazen božjo in delati pokoro. Na- stajale so sekte, med katerimi so bili po- sebno znani bičarji. Polnagi so hodili ljudje v sprevidih in se bičali do krvi. Dolgo je trajalo, preden so grdo razvado zatrli. Verska blaznost in najneverjetnej-

še vražarstvo je pa še dolgo držalo ne le deželo, temveč tudi izobražene po mestih v šahu, o čemer nam pričajo čarovni- ški procesi pri sodiščih v Mariboru, Ptuj, Ormožu, Ljutomeru, Gornji Ra- dgoni in zloglasnem Hrastovcu pri Sv. Lo- vrencu.

Mariborsko krvno sodišče je imelo raz- prave v mestni hiši, morišče pa za seda- njim starim pokopališčem, na nekdanjem »Galgelfeldu«. Najstarejši čarov- niški proces v Sloveniji sploh je bil l. 1546 v Mariboru, zoper več žensk iz okolice. L. 1550 je bil obglavljen in sežgan kramar, čes, da je s čarobno palico izva- ljal od ljudi denar. L. 1580 je stalo spet več žensk zaradi čarovništva pred krvniki. Štiri izmed njih so žive zašili v vreče in utopili v Dravi, dve so živi sežgali na grmadi. Isti dan, ki je bil

najbolj krvav dan v kroniki mariborskega sodstva so zaradi ubojev in tatvin usmrtili še 8 zločincev.

Srednjeveška justica

Tretji večji čarovniški proces v Maribo- ru je bil maja 1586, ko so zadavili 7 žensk. V ostalem Podravju so imela sodišča opravka z več čarovniškimi primeri, po- sebno krvokolen je bil postopek v hrastov- skem gradu. Zadnja čarovniška žrtev je bila zadavljena v Ma- riboru l. 1711.

Ali se smemo tedaj čuditi, da je po ne- prestanih vpadih sovražnih tolpe, po ne- številnih vremenskih in prirodnih ujmah zastalo naše območje in je v slo- vensko Podravje, posebno v koroškem delu, le počasi prodirala luč prosvetlje- nosti? Sola in dom sta si stala dolgo daleč

vesakobi, tujece je ugrabil boljše socialne položaje ter se šopiril na tih, za kate- ru v času največje nevarnosti ni prišla na misel, da bi jih branil. Slovenski žulji so preobrazili zemljo v plodno vnanje lice, slovenska kri je tekla v potokih pod tujim mečem, najboljši nje sinovi so mo- rali v turško sužnost. Patriarhalna social- na vez družine je bila močno razrhljana, izobraženci z rodnih tal silno redki. V pretrgane niti redkeje naseljene narodne skupnosti se je z lahkoto vgnezdil tujece in zapredel v mrežo svojih nakan naše podložne prednike, po katerih hrbtih se je skušal dokopati do dalekosežnih ciljev. In če je v kratki dobi narodnega prepo- roda vstal vzhodni del slovenskega Po- dravja tako naglo in krepko k samoni- klemu narodnemu življenju, je samo dok- kaz več, kako izumetničeno je bil poučen svet o tem prostoru naše lepe zemlje, ki je bil od davnih dni slovenski, naš daleč po dolini k izviru Drave navzgor, tja do danes nemških, po zvoku in izvoru imen pa nekdanj slovenskih krajev Toblaškega polja na Tirolskem.

—ine.

Kriza Narodnega gledališča v Ljubljani Izjava upravnika Otona Župančiča

Narodno gledališče v Ljubljani je stalno v finančnih težavah, s katerimi je pri- zadata prav tako opera kakor drama, od leta 1928. v njih se zrcali splošna gospodar- ska depresija minule dobe. Od sezone 1928 — 1929 do danes se je skrhala državna dota- cija za okroglo 2.000.000 dinarjev, vzpo- redno pa je padal tudi inkaso, ker je upra- va morala znižati vstopnino. Vsakomur je jasno, da se spričo takih razmer plače članstvu niso mogle vzdržati na prejšnji višini, ker v vseobčnem omejevanju, ob splošnem zniževanju življenjskega stan- darda vseh slojev edino gledališče ni moglo ostati nekak otok blaženih, katerega se dogajanje po svetu ne tiče. Kljub temu je uprava storila vse mogoče, da je to krizo čim bolj omilila, in ni nikoli pri nučnih redukcijah osebja in plač delala mehnič- no ter ni izvedla znižanja plač v razmerju, po katerem bi bilo ostalo gledališče v po- polnem finančnem ravnanju, temveč je iz socialnega čuta in v skrb za članstvo gledala, da so osebe in gnotne redukcije gledališke osebje čim manj prizadele. Kljub vsem težavam je uprava izplačevala redne mesečne prejemke članstvu, z gleda- liškimi dokladi vred, ako ne prvega, pa v teku meseca.

Uprava Narodnega gledališča ves čas dokazuje ministrstvu prosvete, da je naš

zavod med Narodnimi gledališči v državi v najtežjem položaju, ker mora z najmanj- šimi podporami, z najnižjimi dohodki iz predstav in z najmalostnejšim osebjem gojiti dramo in opero ter ju vzdrževati na umetniški višini, kakršno zahteva kul- turna mislija, ki jo ima naše gledališče v državi, ter se trudi, da bi dosegla za pri- hodnje budžetsko leto zvišanje državne dotacije, ki bi ji omogočila ostvariti rav- novesje med dohodki in izdatki. Te težnje so naše pri ministrstvu prosvete popolno razumevanje. To članstvo tudi ve in bi se moralo zavedati, da prav zdaj ni čas za motnje v gledališču, ko je — tako je upa- ti — na poti v ugodnejšo finančno stanje.

To je prva točka, ki jo je članstvo pred- ložilo v svoji vlogi upravi ter jo objavilo v časopisu.

Druge točke presegajo okvir upravičene borbe za zboljšanje stanovskih koristi članstva. Vendar pripominjam, da drugi in tretji, da so imeli in imajo tisti člani, ki so režiserji in dirigenti, vso priliko in ob- veznost sodelovanja z nasveti, predlogi in pomisleki pri sestavljanju opernega in dramskega repertoarja ter v tem pogledu podpirati oba ravnatelja našega zavoda.

Ljubljana, 26. avgusta 1933.
Oton Župančič
upravnik Narodnega gledališča

Vaš život u
Knjizi života
POPULARNO
IZDANJE

NAŠ ŽIVOT
I OKULTNE TAJNE

Knjiga vsebuje:

1. GRAFOLOGIJO,
2. PSIHOLOGIJO,
3. HIPNOTIZEM,
4. HIROMANTIJO,
5. FRENOLOGIJO,
6. ASTROLOGIJO,
7. SPIRITIZEM,
8. SANJE,
9. 200 FOTOGRAFIJ.

Knjiga je tiskana v hrvatskem jeziku.

Knjiga se pošlje takoj!

Cena 30.— din.

Denar naj se pošlje na ček, rač. 17.455

KARMAH UPRAVA ZALEC

Za pesem ob meji

Ljubljana, 27. avg.

Kader poštvovalnih in najvztrajnejših pevskih organizator-jev so tvorili v pre- snjih desetletjih, uči telji, železniški urad- niki in občinski taj- niki. Med te nese- bične delavce, ki ves svoj prosti čas žr- tvičujejo za lepo slo- vensko pesem in živ- ljenje pevске kul- ture med našim narodom, smemo upraviče- no prištevati ustanovitelja obmejnih pev- skih zborov — našega prijatelja Savinja- na brata Janka Gučka, občinskega tajnika v Doljem Logatcu, ki slavi dvajseto let- bogatega glasbenega delovanja. Že kot di- jak celjske gimnazije je čutil posebno na- gnezdo do glasbe. Pri znanih pedagogih Karlu Bewarju, pok. prof. Beraniču l. dr. se je posvetil študiju petja, violine, orgel in klavirja, dočim se je v kompoziciji iz- obraževal sam. L. 1918 je z uspehom vodil svoj prvi pevski zbor v Lučah, v Subotici pa l. 1922 in 1923 cerkveni pevski zbor pra- voslavne cerkve in močan pevski zbor go- jencev konjičke šole. S tem šestdesetlet- skim zborom je presenil blagopokojnega kralja Aleksandra ob priliki inspekciske- ga potovanja tako, da je zbor moral po- navljati pesmi in je kralj ves vznemir- čenital komandantu in mlademu pevovodji. Pozneje je vstopil v samoupravno službo. Kjerkoli je služboval: v Mariboru, pri Sv. Benediktu in Sv. Lenartu v Slov. goricah, povsod je vodil in ustanavljal pevske zbo- re in prirejal javne nastope. L. 1929 se je preselil v Logatec, kjer je takoj ustanovil moški pevski zbor in se isto leto priredil svoj prvi koncert. Že l. 1923 je s sodnikom dr. Kvasom ustanovil prvi sokolski orke- ster, l. 1932 pa mladinski sokolski pevski zbor, ki šteje 140 dece in s katerimi je doslej priredil 10 zelo uspešnih koncertov. Kot navdušen prijatelj narave ni pozabil niti gozdnikov in je lani prevzel še njih- ov zbor v Ljubljani. Pok. prof. Adamič in p. Sattner sta ob priliki pevskih tekm HPZ večkrat laskavo ocenila Gučkovo pev- sko delo. Vsestransko vprežen, delaven kot mravlja pa najde še vedno časa, da napiše kakšno skladbo. Mešani zbor »Domovina«, mladinski zbor »Metuljček« in še nekatere druge skladbe pričajo, da je veren zastop- nik klasicizma in romantike. Na klavirju čaka jo zadnjih korektur žalna koračnica in še nedovršena večja orkestralna skladba, nad katero se hudiče, da jo je malo preveč verdijansko zaokrožil.

Veder optimizem in idealizem so njegove vrline, v službi pa ga odlikujeta konc lijan- tnost in stroga nepristnost. Brat Janko! Dvajset let plodonosnega dela je za Teboj. Z veseljem in ponosom lahko zveš na bo- gato žetev teh let. Vzgrajaj pevski rod in krepi ga še dvajset let! Zdravo!

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI. TELEFON 41-79

Ljubka DANIELLE DARRIEUX
v filmu

Muhasta nevesta

Predstavi samo v soboto
in ponedeljek ob 19. uri
(nedeljske predstave zaradi Komar- jeve veselice odpadejo)

SOKOLI! Posedajte in podpirajte
Sokolski kino!

Prihodnji spored:

Tajna Charlie Chana

Iz Ljutomera

— Jesenske konjske dirke v Ljutomeru. V nedeljo 4. septembra bo ob 115. pri- redilo Kolo jahačev in vozačev v Ljutome- ru svoje letošnje jesenske konjske dirke na evenskem dirkališču pri Ljutomeru. Pri dirki dveletnih konjev bodo vozili prvič potomci priznanega zrebca Baka, ki ga je imelo s pomočjo podpor banske uprave in sreskega kmetijskega odbora v Ljutome- ru skozi 3 leta v najemu. Pričakujemo prav- dobrih rezultatov teh dvoletnikov, ki bo- do nudili ljubiteljem konj in konjskega sporta vse pravi užitek.

— Sokolska tombola. Največja tombola pri Mali Nedelji je okoliha tombola, ki bo tudi leto imela »jurje« za glavne dobitke, poleg tega pa še nad 500 lepih dobitkov v vrednosti nad 10.000 din. Za tombola, ki bo na angelško nedeljo, je že sedaj veliko zanimanja.

4. SEPTEMBRA od 13. do 18. URE

VSI v POSTOJNSKO JAMO

VELIKA PODZEMSKA VESELICA

Prijava se sprejemajo do 31. avgusta pri vseh biljetarnah »PUTNIKA« v Sloveniji.

DNEVNE VESTI

— **1. Službenega lista.** Službeni list kr. banske uprave dravske banovine št. 69, prinaša pravilnik službenega podporega sklada Zveze zdravstvenih združenj o zavarovanju uslužbenecov zdravstvenih združenj v Zvezi zdravstvenih združenj za bolezn. uslužbenecov rednega pregledavanja drogerij, odločbo o dovolitvah dajati kemična sredstva za desinfekcijo in desinfekcijo v promet, prepoved propagiranja specialitet pred dovolitvijo, odločbo o daljnjem prepravljanju in pomožnih sredstev za zboljšanje pečevnosti moke v promet in odločbo o razširjanju veljavnosti kolektivne pogodbe stavbne delavstva.

— **V imenih zdravnikov zdravniške zbornice za dravsko banovino** so bili vpisani dr. Saruga Rudolf, zdravnik v Gornji Lendavi, dr. Maselj Cirila in dr. Lajevic Stanislav, zdravnik v Ljubljani, ter dr. Andrić Bogdan, sanitetni pomočnik na Vrhniki.

— **Za mrtve proglašeni.** Za mrtve sta bila proglašena Janez Cipod, posestnik v Tešanovcih, roj. 1874 v Martjanju, srez Murska Sobota in tja pristojen, ki je l. 1914 odrinil na rusko bojišče in se zadnjič ogledil 7. IX. 1914 in Ivan Vučković ml., posestnik iz Moravce št. 74, občina Martjanj, roj. 1872 in tja pristojen, ki je ob začetku vojne odrinil na rusko fronto in se ni več ogledil.

— **Pozivajo se vsa društva, ustanove in sploh korporacije, javne in privatne,** ki zbirajo in pripravljajo kakršnokoli gradivo (slike, modele, grafike, vprašalne pole itd.) za razstavo ob priliki II. balkanskega kongresa, da ga dostavijo samemu dravski banovinski sekciji Jugoslovanske unije za zaščito dece v Ljubljani. Gosposvetska 2/II, ki bo gradivo urenila in pripravila za razstavo in sestavila posojilo (vodil) k razstavi. Jugoslovanska unija za zaščito dece, dravska banovinska sekcija v Ljubljani, Gosposvetska 2/II, ad Maribor.

Dr. Ivan Pintar

od 2. do 16. septembra ne ordinira.

— **Planinski tabor Slovenskega planinskega društva** bo v nedeljo 4. septembra v Frischaufem domu na Okrešlju. Slavnost bo združena s proslavo 30-letnice obstoja Frischaufovega doma. Planinski tabori, ki jih namerava s to priložnostjo uvesti in vsako leto prenehati Slovensko planinsko društvo so pri nas šele na novo ustanovljeni, kar pa je drugod, na pr. pri Bolgarjih, že zelo vpeljano, saj se udeleženci planinskega tabora bolgarskih planincev na Vitoshi do pet in še več tisoč ljudi. Namen takih taborov je, da se planinci v tim večjem številu zbere v prosti planinski naravi ter manifestirajo za skupnost in družabnost v svojih krogih. Na tem taboru doprinesejo tudi k razvoju in okrepitvi planinstva, ki hoče s hajo in plezanjem po gorah telesno in naravno okrepiti narod ter mu nuditi enega najplemenitejših užikov — bivanje v prosti naravi. Slovensko planinsko društvo pričakuje, da bodo planinci razumeli in da bodo s simpatijami sprejeli to prizadevanje društva ter se v obilnem številu udeležili planinskega tabora. Na prireditvi bo vozil poseben avtobus iz Ljubljane. Podrobnosti o odhodu in o ceni za vožnjo se zvedo v pisarni osrednjega društva SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/I, kjer se sprejemajo prijave do 1. septembra.

— **Za izlet v St. Jernej** h konjcem dirkam sprejemajo prijave biljetarne Putnika do sobote ob 6. zvečer. Biljetarna na Tyrševi cesti v Ljubljani je za šentjernejške izletnike odprta tudi čez popoldne.

— **Kulturni dogodek bo umetnostna razstava** v okviru letošnjega jesenskega Ljubljanskega velesejuma od 1. do 12. septembra. Po velikem številu naših likovnih umetnikov, ki bodo tu razstavili svoja najizbranejša dela, bo ta umetnostna razstava tako veličastna, kakršne Slovenci in Jugoslovani še nismo bili deležni. To bo zares kulturni dogodek — manifestacija vse slovenske likovne umetnosti, saj bo dala razgled v delavnico vseh naših likovnih umetnikov, ne da bi jih opredeljevali v impresivnosti, kubiste, realiste in tako naprej. Mi vsi spoštujemo tvorce umetnin, ki so jamstvo, da slovenska kultura ne propada in ki ustvarjajo umetnine, kakršne moremo nuditi na vstopidlo vsem še tako razvijenim čutom. Kdor koli si bo ogledal to razstavo, se bo vrnil zadovoljen v vesti, da je doživljal najlepši umetniški užitek. Na razstavi bodo zastopane vse smeri slovenske likovne umetnosti od zgodnjega realizma do pretrganega impresionizma, pa preko poizkusov izbrisane kubizma do današnjega realizma, ki je dominanten ne le v slikarstvu, temveč tudi v lepovedstvu. Ravno v tem pravcu, ko se doživlja na tej razstavi kontrast realizma s kontrasti prejšnjih umetniških točenj, je ta razstava ne le važna, temveč celo potrebna. Vedeti namreč moramo, da umetnost ni več sama sebi namen, temveč je le tomlačica čustvenih odnosov človeka-umetnika in človeka do družbe in do človeštva. Čeprav bodo nekatere umetnine tudi napredne, razstava ne bo imela le trgovsko usmerjene tendence, temveč v svojem bistvu zgolj kulturni in umetnostno-propagandni značaj. Umetnostna razstava bo nameščena v paviljonu »G«.

— **XII. mednarodni kongres aktuarjev** kraljevine Jugoslavije v Luzzernu. Udr. ženje aktuarjev kraljevine Jugoslavije je prejelo uradno povabilo za udeležbo na XII. mednarodni aktuarski kongres, ki bo v Švici in sicer v Luzzernu od 24. do 30. junija 1940. Mednarodni aktuarski kongresi se prirejajo redno vsaki tri leta. Zadnji je bil v Parizu l. 1937. Na kongresih razpravljajo o raznih aktualnih aktuarskih problemih privatnega in socialnega zavarovanja. Na programu XII. kongresa so naslednji problemi: 1) Verjetnostna teorija v zavarovanju, 2) kritje posebnih nevarnosti v življenjskem zavarovanju, 3) odpravnost pri odpovedi življenjskega zavarovanja, 4) načrte rezerv življenjskega zavarovanja, 5) osnove in izgradnja bolniškega zavarovanja. Mnogo teh problemov je posebno važnih za našo privatno in socialno zavarovanje.

— **Kole si je »izposodil«** v gostilni Franca Komovca v Lazah pri Planini se je ustavil pred dnevi nemški državljani Harald von der Heide, po poklicu elektroinženjer, ki je prišel peš čez italijansko mejo. Pri Komovcu je tudi prenočil, naslednje jutro pa si je izposodil pri njem kolo, ki si ga je za moral tudi Komovec izposoditi pri Andreju Zierlu v vasi. Kot jamstvo, da se vrne s kolesom, je Nemec pustil pri Komovcu kreditno pismo za 50 mark in na letni suknjič. Nemec se kasneje ni več vrnil, izkazalo pa se je tudi, da je kreditno pismo potvrdjeno.

— **Nesreča.** V bolnico so snoči prepeljali reševalci 25letno frizerko Bado Rejčevco, ki jo je na vogalu Slomškove ter Resljeve ceste podrl neki avtomobilist. Rejčeva se je peljala s kolesom in se ni pravočasno ognila vozilu. Dobila je poškodbe po životu in po glavi. — **10letni posestnikov** sin Dominik Švigelj iz Vrhnike je včeraj lovil po travniku kravo, ki je ušla iz hleva. Pri tem pa je fantek tako nerodno padel, da si je zlomil obe roki. V bolnico so včeraj ponoči prepeljali nekega Jurija Jamnika, ki ga je nekeje v mestu zabodel nasilen berač, s katerim se je sprl. Jamnik, ki je pa že ponoči zopet ušel iz bolnice, ima vbojdljaj med rebri. — **Snoči** je prišel na kirurški oddelk bolnice tudi 55letni posestnik Ignac Kasteneto iz Drage pri Višnji gori, ki ima poškodbe na glavi in po životu. Moža so že pred dvema tednoma napadli nekeki podivjanci, ki so ponoči klicali njegovo hčer, pa jih je skušal oče pregnati.

— **Huda avtomobilska nesreča pri Smledniku.** Davi se je pripetila na ovinku blizu Smlednika hujša avtomobilska nesreča. Neki šofer je sprejel v Druhovki blizu Strazice na avto gostilničarja Cirila Zupana ter 26letnega mizarja Jožeta Vehovca iz Bitenj, s katerima se je odpejal po cesti proti Smledniku. Šofer je vozil precej temperamntno in menda ni pazil na ovinkih, kar je postalo za njegova gosta usodno. Blizu Save, kjer je več ostrih ovinkov, se je avto prevrnil in sta Vehovec ter Zupan odletela z voza. Pri padcu sta dobila oba hude poškodbe na glavi in po životu, dočim je dobil šofer samo nekaj malih prask po rokah in po nogah. Ker sta bila Vehovec ter Zupan nezvestna, so ju odnesli v bližnjo hišo, nakar so obvestili o nesreči reševalno postajo v Kranju. Reševalci so bili kmalu na mestu in so oba prepeljali v splošno bolnico v Ljubljani. Vehovec se je v bolnici kmalu zavedel, Zupan, ki ima poleg zunanjih tudi notranje poškodbe, pa je bil še vse dopoldne nezvesten.

Kmetska posoilnica

Ljubljanske okolice, reg. zadr. z neom. zav. v Ljubljani, Tyrševa c. 18.

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po 4% po 5%

vloge proti odnovedi

Za vse vloge nudi popolno varnost * Otyarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle * Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

— **Justifikacija Sovilja in Tomića.** Včeraj jutraj sta bila na dvorišču »rune hiše« okrožnega sodišča v Banja luki obseena zloglasna razbojnika 27-letni Gjorđje Sovilj in 28-letni Mihajlo Tomić, ki sta lani v noči na 29. novembra s sekiro ubila šest članov bogate družine kmeta Mihajla Lukića v Brezik-Lamigah pri Bosanski Gradici. Oba razbojnika sta zadnji dan in noč pred usmrtno kaznijo preživela v nervozni in nista sploh zatislila opeša. Od časa do časa sta kaj pojedla ali popila, neprestano sta tudi kadila. Ob 16. uri se izpovedala. Sovilj se je skrajno celo uro pogovarjal z duhovnikom in mu pojasnil svoje posebne nazore o veri in Bogu. Tomić je neprestano molil in se skesano izpovedal. Upal je do zadnjega, da bo pomilošten. Ko so ju odpejali iz zaporov proti vešalom, je Tomić vzkliknil: Z bogom bratje, ki ostanete na tem svetu! Na vprašanje, če ima še kako željo, je rekel, da nima ničesar pripomniti. Ko je krvnik Hari opravil svoj posel, je pristopil zdravnik dr. Panković, ki je po 12 minutah ugotovil Tomićovo smrt. Nato so odpejali pod vešala Sovilja, ki je bil zelo blede in na vprašanje, če ima še kako željo, je dejal, da bi rad še govoril. To mu pa niso dovolili. Korakajoč od sodnikov do vešal, je neprestano vpil: »Hočem govoriti! Pokrijte mi obraz z robcem!« Zdravnik je ugotovil njegovo smrt po 13 minutah. Trupli obeh morilcev so odpejali v Zagreb, kjer ju bodo v inštitutu za sodno medicino obducirali.

— **Sneg v Koprivnici.** Kakor pri nas se je tudi na Hrvaškem zadnji teden vreme zelo ohladilo. Dočim so imeli v Koprivnici še preteklo nedeljo na soncu 38 stopinj vročine, je v ponedeljek padel dež in temperatura je padla na 22 stopinj. Predvideva najširši je zopet začelo deževati, a naposled je začel naletavati sneg v debelih kosmihi. Seveda je sneg naglo skopnel vsakokor pa je to za avgust izredno pojav.

— **Slovenske knjige 3. in 4. številka** sta pravkar izšli v skupnem zvezku, ki je vabinsko prav pester in zanimiv. Na uvodnem mestu piše vseuč. prof. dr. Franc Veber o »Petruškovičevih človeških in slovenski podobici«. Studija jo vzbujala posebno zanimanje med številnimi znanci in prijatelji pokojnega Petruške, je pa tudi sama po sebi zanimiv poskus filozofske osvoboditve tega slovenskega bohemca. — V nadaljnjem priročniku »Glasnik« spoznamo »Čakanec«, drobec, ki vpliva po svoji neposredni real-

nosti, prof. Veber nadaljuje študijo »Idealizem in svetovni nazor«. Cv. Golar eno-dejanko »Moj prekrasni«, Ivo Peruzzi pa prirobuje pesem »Sam zase«, Jože Kranjc pa nadaljuje novelo »Obraz v oknu«. Nov med sotrudniki je mladi Joža Krivec, ki se predstavlja citateljem z začetkom kmečke povesti »Ljudje na razpotju«. Že po teh straneh kaže delo dobro zasnovano. Jezik je svež, slog živahen, a pripovedovanje nepri-siljeno. V zaglavju Z leh in ozar poroča urednik o dr. Murkovi knjigi »Davčne opro-stitve in davčne olajšave«, objavlja »Nekaj pogledov na socialno skrbstvo za delovno mladino«, Manica Komarova se toplo spominja pokojne Franje Tavčarjeve, na koncu pa opozarja Jat se na važno gospodarsko organizacijo slovenskega malega človeka. »Zvezo rejcev malih živali« in kratko poročilo o njenem delu in prizadevanju. — Založba hkratu obvešča, da je izšla I. Albrehtova knjiga »Zaltna rana«, ki jo prične te dni razpoložiti naročnikom, ter napoveduje prof. Vebrovo knjigo »Nacionalizem in krštanstvo«. Naročnina za samo revijo znaša celotno let 40.—. Založništvo, ki si vestno prizadeva delovati po objavljenem načrtu, želimo obilo uspeha!

— **Velika tatvina nakita.** Policijska uprava je bila brzoljavno obveščena iz Skopljia, da je bila izvršena na peronu kolodvorja v Skopljju drzna tatvina nakita. Neznani tat je odnesel Todorki Hristovi iz Sofije šatuljo v kateri je bilo par zlatih uhajnov z okraski, trije pretni iz platine, dva zlata prstana z briljanti, zlata broša v obliki grozda, okrašena z diamanti ter dve briljantni zaponki, vse vredno nad 100.000 din. Tat je brzokone pobegnil proti severu in ni izključeno, da bo skušal dragocenosti razprodati kie v dravski banovini.

— **V jeseni bo na velesejmu spet veliko nagradno žrebanje.** Ze pomladansko brezplačno nagradno žrebanje na velesejmu je zbudilo obilo zanimanja. Zato se je velesejska uprava odločila, da pripravi tudi obiskovalcem jesenskega velesejuma od 1. do 12. septembra nagradno žrebanje z bogatimi darili. Vsa obiskovalca velesejuma, izvezmi oni s permanentno ljubljansko legitimacijo, je brezplačno deležen žrebanja. Odrta naj svoje kupon od vstopnice, napise nanj svoje ime in ga vrže v pripravljeno zapечатeno žaro. Ob navzočnosti notarja g. dr. Krevla bo 12. septembra popoldne na sejmishki javno žrebanje. Darila so bogata in tudi številna: motorno kolo (Vok, Ljubljana), 5-cevni radijski aparat Super Ingelen (Tehnik Banja, Ljubljana), pogrezljiv šivalni stroj (Vok), 30 prvovrstnih damskih in moških koles (Tribuna, Rebolj in drug, Splošna trgovska družba, H. Suttner, Vok). Vsekorak prijetno presenečenje obiskovalcem jesenskega velesejuma, ki bo bogato založen z zanimivim razstavnim gradivom.

— **Deseta gospodinjstva razstava »Naši gostje«**, ki bo na ljubljanskem velesejmu od 1. do 12. septembra, ima namene prikazati, kako naj gospodinja sprejme goste. V deželi, ki je zaradi svojih naravnih krasot upravičena živeti od tujskega prometa, ima gospodinja važno vlogo z najširšega narodnogospodarskega stališča. Zato je razstava »Naši gostje« razdeljena v dva

Kmetska posoilnica

Ljubljanske okolice, reg. zadr. z neom. zav. v Ljubljani, Tyrševa c. 18.

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po 4% po 5%

vloge proti odnovedi

Za vse vloge nudi popolno varnost * Otyarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle * Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

— **Justifikacija Sovilja in Tomića.** Včeraj jutraj sta bila na dvorišču »rune hiše« okrožnega sodišča v Banja luki obseena zloglasna razbojnika 27-letni Gjorđje Sovilj in 28-letni Mihajlo Tomić, ki sta lani v noči na 29. novembra s sekiro ubila šest članov bogate družine kmeta Mihajla Lukića v Brezik-Lamigah pri Bosanski Gradici. Oba razbojnika sta zadnji dan in noč pred usmrtno kaznijo preživela v nervozni in nista sploh zatislila opeša. Od časa do časa sta kaj pojedla ali popila, neprestano sta tudi kadila. Ob 16. uri se izpovedala. Sovilj se je skrajno celo uro pogovarjal z duhovnikom in mu pojasnil svoje posebne nazore o veri in Bogu. Tomić je neprestano molil in se skesano izpovedal. Upal je do zadnjega, da bo pomilošten. Ko so ju odpejali iz zaporov proti vešalom, je Tomić vzkliknil: Z bogom bratje, ki ostanete na tem svetu! Na vprašanje, če ima še kako željo, je rekel, da nima ničesar pripomniti. Ko je krvnik Hari opravil svoj posel, je pristopil zdravnik dr. Panković, ki je po 12 minutah ugotovil Tomićovo smrt. Nato so odpejali pod vešala Sovilja, ki je bil zelo blede in na vprašanje, če ima še kako željo, je dejal, da bi rad še govoril. To mu pa niso dovolili. Korakajoč od sodnikov do vešal, je neprestano vpil: »Hočem govoriti! Pokrijte mi obraz z robcem!« Zdravnik je ugotovil njegovo smrt po 13 minutah. Trupli obeh morilcev so odpejali v Zagreb, kjer ju bodo v inštitutu za sodno medicino obducirali.

— **Sneg v Koprivnici.** Kakor pri nas se je tudi na Hrvaškem zadnji teden vreme zelo ohladilo. Dočim so imeli v Koprivnici še preteklo nedeljo na soncu 38 stopinj vročine, je v ponedeljek padel dež in temperatura je padla na 22 stopinj. Predvideva najširši je zopet začelo deževati, a naposled je začel naletavati sneg v debelih kosmihi. Seveda je sneg naglo skopnel vsakokor pa je to za avgust izredno pojav.

— **Slovenske knjige 3. in 4. številka** sta pravkar izšli v skupnem zvezku, ki je vabinsko prav pester in zanimiv. Na uvodnem mestu piše vseuč. prof. dr. Franc Veber o »Petruškovičevih človeških in slovenski podobici«. Studija jo vzbujala posebno zanimanje med številnimi znanci in prijatelji pokojnega Petruške, je pa tudi sama po sebi zanimiv poskus filozofske osvoboditve tega slovenskega bohemca. — V nadaljnjem priročniku »Glasnik« spoznamo »Čakanec«, drobec, ki vpliva po svoji neposredni real-

delu: prikazuje gospodinj v ozkem domačem krogu, kako pripravlja za svoje goste za vsakdanje in svečane prilike, in gospodinj gostinskih obratov, kako pripravlja za potujoče goste. Podajamo tudi nekatere smernice, kako naj bodo priročno pripravljeni bufeji na kolodvorskih postajah in drugih križiščih, zlasti ob času povečane prometa. — Kakor je samo po sebi umevno, da gost spoštuje hišo gostitelja, prikazujemo tudi lično urejen piknik z geslom: »Če si gost narave, spoštuje njeno gostoljubnost«. Kot dodatke je priključen vsakdanji gospodinjinski del, ki kaže, kako pravilno ravnamo ob čiščenju z namiznim porcelanom, orodjem in perilom. — Tako bo gospodinjstva razstava »Naši gostje« po svoji lepoti privlačna, a obenem vzgojna.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo manj oblačno in nekoliko toplejše vreme. Včeraj je deževalo v Zagrebu, kjer so imeli obenem z Beogradom vred najvišjo temperaturo 30. v Splitu je znašala 29, v Sarajevu 26, v Dubrovniku in Kumboru 25, v Ljubljani 24,6, na Rabu 24, v Mariboru 20,6 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,4, temperatura je znašala 13 stopinj.

Iz Ljubljane

— **Iz Hišne posestnice** v Šiški prosimo, da razobesijo jutri v nedeljo zastave ob priliki proslave 60-letnice Narodne čitalnice v Šiški ter ob priliki razsvetljavanja prapora. Odbor. — **Priprave za proslavo kraljevega rojstnega dne.** Na povabilo mestnega poglavarstva so se včeraj v veliki dvorani mestnega poglavarstva zbrali predstavniki in zastopniki nad 60 ljubljanskih narodnih, kulturnih, bojevniških, telesno-vzgojnih in gasilskih društev ter organizacij, da se posvetujejo o pripravah za slovesno proslavo kraljevega rojstnega dne. Komandanta dravske divizije je zastopal adjutant kapetan g. Hajnovski. Zborovanje je vodil v imenu župana mestni svetnik gosp. Andrejka, ki je poročal, da je bistvo proslave obhod po mestu na večer 6. septembra skupno z vojaškim obhodom. Na Mestnem trgu, kjer se bo povorka ustavila, zapoje združeni pevski zbori državno himno. Tu bo tudi pozdrav župana. Pri sprejemanju bodo sodelovali ljubljanske godbe. Mestna občina bo poleg Gradu in Rožnika ter nekaterih spomenikov raz-

S preprečljivo naravnostjo, s sijajno, napeto in pretresljivo igro je v tem filmu rešen povelj problem o ljubezni, o zakonu, o njegovih krizah, o ljubezni do otroka in o dolžnostih! Krasen film, ki bo vsakomur ugajal! Od danes naprej dnevno popolni red predstev in sicer ob 16., 19.15 in 21.15 uri. Jutri, v nedeljo, ob 15., 17., 19. in 21. uri!

KINO UNION — Tel. 22-21

Willy Fritsch, Gusti Huber, Jutta Freybe

svetila tudi mestni magistrat in ga okrasila s primernim svetlobnim napisom. Organizacije se udeležijo sprejema z društvenimi ali državnimi zastavami. Vsako društvo skrbi za reditelje, ki naj imajo poseben znak, a mestna občina poskrbi za rediteljsko nadzorstvo. Društva prijavljajo svojo udeležbo mestnemu predsedstvu.

— **Ljubljanska velesejma** so že razposlala. Če slučajno komu ne bi bilo dostavljeno, naj se izvoli reklamirati v velesejamskem uradu.

— **Ljubljanska opera** bo uprizorila v dnevi, ko bodo odprte jesenske razstave na ljubljanskem velesejmu, vrsto opernih predstav. Prva predstava bo v soboto 8. septembra. Vprizorila se bo opera »Gioconda«, naslovno vlogo bo pela gospa Zinka Kunc-Milanova, ki je ljubljancem dobro znana že iz svojega delovanja v naši operi. Njena umetniška pot je šla nenavadno hitro navzgor in je gospa v minuli sezoni sodelovala tudi v Metropolitan operi v New Yorku in imela tudi tam prvovrstne ocene. Kritiki pravijo o njenem petju: »Njen glas je že po naravi briljanten, čist in topli. Drugi zopet: »Njen glas je izredno lep in močan in njena čista umetnost je prišla do viske, ko je pela sijajno sceno ob Nilu (Aida)«. Za njeno goslovanje veljajo operne cene. — V nedeljo 4. septembra bo operna predstava, nato pa slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. in ob tej priliki bo uprizorjena Golovčeva narodna opera »Ero z onega sveta«.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

— **Ljubljani-Beograd** bo vpisovanje v vse razrede dne 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki so dovršili 4. ali kak višji razred ljudske šole. Vsek učence naj prinese s seboj davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci pa še kratni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli.

Pedagoški tečaj v Ljubljani

Važni sklepi slovenskih pedagoških delavcev

Ljubljana, 27. avgusta. Danes se zaključuje II. pedagoški tečaj, ki ga je priredilo Pedagoško društvo. Za tečaj je vladalo med učitelstvom veliko zanimanje. Prijavilo se je nad 300 udeležencev (večinoma učitelji), ki so redno posejali vsa predavanja, ki so se razen predavanja g. Koblice vršila v Delavski zbornici pod predsedstvom prof. Copicja. Obsežen program je bil izčrpan do kraja, je pa z obilico snovi in predlogimi predavanji nekoliko utrujal.

V torek dopoldne je predaval univ. prof. dr. Karel Ozvald: »Za novo vzgojo bi trebalo novega sveta«, o čemer smo že poročali v torkovi številki. Za njim je predaval ban. šol. nadzornik Jeglič iz metodike računskega pouka. Računstvo je tudi še na tem tečaju ostalo izoliran problem. Popoldne je g. Dolgan pripovedoval iz svoje šolske prakse in prikazal udeležencem ves naš obsežen šolski razvoj zadnjih desetletij vse do strnjene pouka. Ker sta z g. Vrancom sestavila učni načrt, je moral v debati dati tudi primer svojega strnjene pouka.

Prof. Gustav Šilih je v sredo dopoldne v utrudljivo obširnem predavanju podal sliko načel sodobnega pouka, ki ga imenuje organski pouk in katerega osrednje načelo je »funkcionalno načelo«. S tem se mnogi pedagogi ne strinjajo, zlasti ne grupa okoli Vrance, ki smatra za osrednje načelo — načelo celosti (celotnosti). V tej točki se tudi do kraja tečaja pedagogi niso zedinili. Popoldne je govoril g. M. Ledinek o spoznavanju otroka in njegovega okolja. Prinesel je zelo bogato snov o svojem razredu in pokazal, kako živo je stremenje dela našega učitelstva (zlasti Učiteljskega pokreta) po spoznavanju temeljnih problemov naše šole in poglobitvi učiteljevega dela.

V četrtek dopoldne je predaval šolski upravitelj Lovše o delu na nižje organiziranih šolah. Z velikim humorjem je nanašal mnogo praktičnih primerov iz svojega načina dela. Kakor pa je bila po vseh predavanjih živahna debata, je po tem predavanju žal ni bilo. Vzrok je pač v tem, da je bilo odsotnih 25 vodilnih pedagoških delavcev, ki so imeli ob istem času sestanke.

V petek dopoldne je g. E. Vrance izpovedal prikaz razred kot delovno in življenjsko občestvo, ki je možno tedaj, če se, kakor v njegovem razredu, družijo učenci v znamenju skupnega delovnega smotnosti, dejitve in naknadne združitve dela. V debati je tudi izpovedal prikaz razvoja teorije in prakse razrednega občestva pri nas. V debati je dr. Ozvald opisoval svojo razredno obliko v srednji šoli (Gorica 1912-14), dr. Gogala pa opisal svoje članstvo v takih obliki. Popoldne se je vršilo predavanje didaktičnega vodje g. R. Koblice o ljubljanskim poskusnim šolam. Iz dosedanjih izkušenj je podal pregled tistega dela, ki ga more priporočiti vsemu učitelstvu. Predavatelj se je vršilo v poskusni šoli za Bežigradom in številni udeleženci so občutili, da je to prestopil prag. Učiteljice in učitelji, ki so zvečine prišli s prav nemogočih podeželskih šol, so tu videli moderno urejeno šolo, v kateri se pač da svobodno dihati. Po predavanju je bil ogled poslojpa, vrta in razstave ter poskusne šole.

Danes dopoldne se ob zaključku redakcije vrši še predavanje dr. Gosarja o vprašanju novega družabnega reda in slovenskem socialnem razvoju.

Vsi predavatelji so bili toplo aklamirani in ves tečaj — predavanja, debate in sestanke pedagoških delavcev — je potekel v slovesnem stremjenju najti čim boljše poti za vzgojo in izobrazbo našega človeka. Prežeti z idejo demokratičnosti in svobode, brez katere plodno pedagoško delo ni možno, poskušajo naši pedagoški delavci izvrševati svoje poslanstvo z izhodišča slovenskih potreb in potreb naše države, po proučevanju otrokove duševnosti in okolja, naslanjajoč se na sodobna pedagoška načela.

SESTANEK PEDAGOSKIH DELAVCEV

V okviru pedagoškega tečaja so se v četrtek dopoldne zbrali pedagoški delavci in obrazložili pred vsami udeleženci tečaja v kratkih govorih svoja opažanja in stremjenja. Govorili so g. Bat-stin, prof. Cernejeva, prof. Copic, dr. Gogala, Jurančič, Koblica, Ledinek, Mencij, Labernikova, dr. Schmidt, prof. Šilih, Vrance, dr. Zgeč, Jagodic. Med predavanjem g. Lovšeta pa so se popoldne sestali na učiteljsku in se na osnovi svojih referatov zedinili na enoten delovni program.

Delovni program, ki je bil izdelan na sestanku pedagoških delavcev in so ga sprejeli kot sklep v petek dopoldne tudi udeleženci tega tečaja, je naslednji:

SKLEPI II. PEDAGOSKEGA TEČAJA:

1. Pedagoško društvo prevzema, iniciativno za sestavo pedagoškega slovarja, da se s tem določi enotna slovenska pedagoška terminologija.
2. Učitelstvu je treba pomagati pri proučevanju otroka. Zato je potrebno:
 - a) izdati popisnice, na katere bodo učitelji zapisovali svoja opažanja po danih navodilih,
 - b) čimprej naj izda Slovenska šolska matica pedagoško psihologijo,
 - c) stremeti je za tem, da dobimo na univerzi pedagoški inštitut.
3. Za reformo učiteljske je treba sestaviti predloge, ki naj se jih pošlje prosvetnim oblastem. (R. referat prevzame prof. Šilih, konferat g. Mencij).
4. Zaradi nastavitve brezposelnih kandidatov naj sestavi Pedagoško društvo in Pedagoška centrala vlogo na ministrstvo meseca oktobra, ko bodo zaključene namestitve.
5. Za poglobitev pedagoške izobrazbe šolskih nadzornikov naj bi se priredili posebni pedagoški tečaji za šolske nadzornike. (Priredi Pedagoška centrala leta 1940.)
6. Reforma izpitov je nujno potrebna, zato naj se izdelajo predlogi in pošljejo prosvetnim oblastem (referat prof. Copic, konferat g. Koprivica).
7. Učencem se mora dati možnost prestopanja iz ene vrste šol v drugo. Izdelati je primerne predloge.
8. Posebej je potrebno ugotoviti naslednje:
 - a) Na narodnostno mešanem in obmejnem ozemlju je treba razpisati razpisne

še učiteljstvo in ga za težje delo posebej nagraditi.

b) Delo na nižje organiziranih šolah je mnogo težje kakor na višje organiziranih. Nižje organizirane šole so v kmečkih krajih in je zato tem šolam treba posvetiti več pozornosti, učiteljstvo pa posebej nagraditi za težje delo.

c) Kazenskih mest sploh ne sme biti, ker trpi zaradi učiteljeve kazni šolska mladina in naša narodna prosveta. (Predlog bo izdelala Pedagoška centrala.)

9. Ustanovi naj se Pedagoški muzej na poskusni šoli v Ljubljani (predloge sestavi did. vodja g. R. Koblica).

10. Učiteljstvo naj podpira delo poklicne svetovalnice. Ta naj izda posebne brošure, ki bodo mladini olajšale izbero poklica, za učiteljstvo pa posebna navodila, kako naj s temi brošurami ravna in navodila za psihološko karakteristično učencev. (Sestavi g. dr. Schmidt.) Tudi v Mariboru naj se ustanovi poklicna svetovalnica.

11. Ženski izobrazbi je treba posvetiti posebno pažnjo, študij prilagoditi posebnim ženskim telesnim in duševnim lastnostim in posebnim življenjskim nalogam.

12. Za znanstveno-psihološko raziskovanje otrok moramo dobiti revidirane teste. To delo naj prevzamejo dr. Zgeč, dr. Schmidt, gg. Ferencak in Mencij.

13. Poskusne šole naj se ustanove po vseh okrajih. Pri tem je skrbeti, da dobimo poskusne šole v čisto kmečkih in industrijskih krajih ter v meslin. Sedanja uredba o poskusnih šolah naj se izpopolni, ker v sedanjih obliki preveč omejuje učiteljstvo pri pedagoškem delu.

14. V javnosti moramo vzbuditi zanimanje za pedagoško delo in s tem izboljšati domačo vzgojo, doseči boljše sodelovanje med domom in šolo ter več razumevanja za sodobne načine vzgoje in pouka. Izda naj se poljudno pisana pedagoška.

15. Podpirati moramo delo za zboljšanje med šolo in domom (Društvo šola in dom).

16. Ustanove naj se stalne materinske in roditeljske šole.

17. Ustanove naj se vzgojni domovi za mladostne zločince (ne kaznilnice). Ustvari ti je treba ožje stike med pedagogi ter mladinskimi skrbniki in sodniki.

18. Princip demokratičnosti in svobode, ki obsega tudi stvarno kritiko, morajo spoštovati vsi resni pedagoški delavci.

Odhod priljubljenega umetnika

Maribor, 27. avgusta. Odšli in priljubljeni umetnik na violini ter učitelj v šoli Glasbene matice prof. Taras Poljanec bo zapustil, kakor smo doznali, v začetku nove sezone Maribor ter odšel v Beograd. Za naše glasbeno življenje bo pomenil njegov odhod veliko izgubo saj je bil edini domači violinist, ki je nastopal zadnja leta kot solist in koncertni v Mariboru. Mariborski trio, naše edino umetniško komorno združenje, bo izgubil z njim nenadomestljiv ga člana, pa tudi matična glasbena šola bo s starši vred bridko občutila izgubo izbornega glasbenega vzgojitelja. G. Poljanec je v razmeroma kratkem času vzgojil celo vrsto dobrih violinistov, izmed katerih odideta sedaj dva na ljubljanski konservatorij. Poučeval je še violo, gajlo z učenci komorno glasbo, v dijaškem orkestru pa je zbral skoraj vso glasbo ljubce mladino Maribora. Med mladino j. bil zelo priljubljen, pa tudi pri starih in občinstvu. Ki stalno poseja naše koncerte, tako da bo ob njegovem odhodu zazijala vdolbina vrzel v mariborskem kulturnem in zlasti glasbenem življenju. Maribor ne bo imel svojega koncertnega violinista in je zares žalostno, da se ne najdejo sredstva, da bi odličnega glasbenega umetnika zadržali v Mariboru. Upati je, da nas bo prof. T. Poljanec še večkrat razveselil s kakim koncertnim nastopom. Na novem službenem mestu mu želimo obilo uspehov!

Štiri mesece po nedolžnem zaprt

Maribor, 27. avgusta. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je večeraj obravnaval zanimiv primer. V noči na 24. september 1. 1936 je bila posestniku Ivanu Koresu v Pušavi ukraden kobilica, konjska oprema in mesarski voz v vrednosti okoli 6 tisoč din. Neki Ivan Fajdiga je iste noči okoli 1. zjutraj na državni cesti v bližini Bohove pri Mariboru videl, kako je neki moški z ukradenim vozom dirjal v smeri proti Hočam. V moškem je spoznal 64 letnega mesarja Alojzija Solaka iz Celja, ki so ga letos v maju izsledili in zaprli. Pri večerajšnji obravnavi pa Fajdiga ni mogel z vso gotovostjo trditi, da je bil Alojz Solak oni moški, ki je sedel na vozu. Dejal je, da je bil sicer sličen, toda dotični je bil večji. Na podlagi izpovedi Fajdige, ki je kritično noč gnil živino proti Mariboru, je senat obtoženega Solaka oprostil vsake krivde in kazni. Solaka so takoj izpustili.

Iz Maribora

Jubilej mariborskih pekov. Dne 17. septembra proslavi združenje pekarskih mojstrov v Mariboru 30 letnico svojega obstoja. Jubilejna proslava bo združena z lepo počastitvijo najstarejših članov.

Na I. dekliški meščanski šoli v Mariboru bo vpisovanje 1. 2. in 3. septembra od 8. do 12. V prvi razred se vpišejo učenke, ki so dovršile 4. razred ljudske šole brez slabe ocene ali kak višji razred, če niso nad 14 let stare. Vsaka učenka naj prinese s seboj zadnje letno izpovedovalno in davčno potrdilo o višini davkov, novinka še krstni list, učenka iz izvenmariborske občine pa tudi nekoliko navodila svojega občinskega urada, iz katerega bo razvidno, v kateri občini stanejo. Popravni izpit završnega izpita bo 31. avgusta, vsi ostali popravni izpiti pa 5. septembra, vsakokrat od 8. dalje.

Pol stoletja že deluje CMD, darujemo še za pol stoletja!

Iz Celja

— Po krivem so prisegli. Okrožno sodišče v Celju je lani 18. maja obsodilo 26-letnega posestnika Jožeta Horvata iz Draškovega sela pri Smarju pri Ješah na 8 mesecev strogega zapora, ker je v noči na 3. decembra 1936. sam odnesel s pomočjo kake najete osebe zažgal svoj vinški hram v Skoliji, da bi dobil od Vojne zavarovalnice v Ljubljani 10.000 din zavarovalnice. Horvat je vžil proti sodni reviziji na Stal sedmice, ki je revizijo ugodil, sodbo razveljavil in odredil ponovno razpravo. Horvat je začel šele lani 10. novembra izditi, da so bili v noči na 3. decembra v kleti 61-letnega posestnika Martina Pezdevskega iz Serovega pri Smarju v Skoliji gospodar Pezdevšek 35-letni posestnik Karel Čak in Gaja pri Smarju in 26-letni mizarjski pomočnik Frane Kleinje iz Stranja ter vso noč popivali. Horvat je pravil, da ti trije požarar v njegovem hramu niso opazili, pač pa da so okrog 9. zvečer slišali, kako sta prišla dva moška proti Pezdevskovi kleti in trdila, da sta Založniku osmoldila in poplata, kar sta mu bila dolžna, za Horvata pa je tudi dobro, da se mu njegovi jurji malo pristržejo. S tem je hotel Horvat pripraviti sodišče, da ni prizadel na požigu svojega vinškega hrama in da sta mu omenjena dva neznanca moška očitno zažgala hram iz maščevanja nad Založnikom, ki je imel v Horvatom hramu spravljene razne stvari. Horvatom izjavo so potrdili na sodišču Pezdevšek, Čak in Kleinje kot prič. Kmalu pa se je izkazalo, da so vsi trije po krivem pričali in da jih je k temu zavedel in zasnoval Horvat. Zaradi tega so se morali vsi trije v petek zagovarjati pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju. Horvat je bil obsodjen na 2 leti in pol robije, Pezdevšek na 1 leto in pol robije, poleg tega oba na izgubo častnih pravic za dobo 3 let. Čak na 3 mesece strogega zapora, Kleinje pa na 7 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih pravic za dobo 2 let.

— Sokolski nastop v Gaberju. Sokolsko društvo Celje I bo priredilo v nedeljo 11. septembra ob 16. svoj prvi javni nastop v Sokolskem domu v Gaberju. Opozorjamo že sedaj na to krstno prireditve mladega in agilnega sokolskega društva.

— Zeleničar:Olimp. Za nedeljo 28. t. m. določena podsvetna prvenstvena tekma med SK Jugoslavijo in Atletiki je predložena na 4. septembra. Namesto te tekme bo v Gaberju ob 16.30 na Olimpijcem igralstvo v Gaberju prijateljska tekma med SK Zeleničarjem iz Maribora in SK Olimpijcem. Tekma bo vsekakor zelo zanimiva in napeta. Ob 15. se bo pričela istotom poskusna tekma med SK Borutom iz Gotovelj in mladino SK Celja.

— Usoden padec s kozleca. V Podlozu pri St. Juriju ob Taboru je radel 46-letni dninar Vincenc Turnšek v napadu božjosti a kozleca tri metre globoko ter si zlomil desno roko, se poškodoval po telesu in dobil tudi hude notranje poškodbe. Turnšek se zdravi v celjski bolnici.

— Nočno lekarniško službo ima do petka 2. septembra lekarna »Pri križu« na Kralja Petra cesti.

Iz Ptujja

— Nov kapelnik mestne godbe. Dosedanj kapelnik mestne godbe g. Likar je odložil svoje mesto ter je mesto Kapelnika prevzel sedaj organist tukašnje mestne cerkve g. Avgust Rakuša, ki je imel svoj prvi promenačni koncert pretečno nedeljo.

— Derilo. Namesto venca na krsto pokojnega mag. ph. Bozo Orožna je daroval g. Erni Ferdinand 100 din za mestne reveže.

— Vpisovanje v glasbeno šolo Glasbene Matice bo v času od 1. do 3. septembra od 9. do 12. in od 15. do 16. v prostorih Glasbene Matice.

— Pri zdravljenju obolele krave se je inficiral posestnik Stanko Drasković, ki je bil prepleten v bolnico v nezavestnem stanju. Njegovo stanje je smrtonosno.

— Pogreb mladega dijak. V petek je bil v Ptujju izmrtniškega mestnega pokopališča pogreb žrtve Drave 19-letnega železniškega sina Prešerna, ki je pred kratkim pri kopanju v Dravi utonil. Truplo pokojnega so našli v bližini Ptujja. Pokojnega je spremlilo večje število deputacij dijakov, železničarjev, Sokolov in ostalega občinstva iz Maribora in Ptujja.

Radioprogram

Nedelja, 28. avgusta

8: Salonski trio (gg. Novak Karlo, I. Comelli, Borštnik Boris). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Slovenske skladbe (plošče). — 10: Preposlojevalniške prireditve z Brezji. — 11: Musorgski-Ravel: Stike z razstave (plošče). — 11.30: Otroška ura (Tekla Maričič). — 12: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 13: Napovedi. — 13.30: Samospevi, Mirko Dolničar. — 14: Napovedi. — 17: Kmet. ura: Čebelarstvo v tekočem letu (Otokar Jože). — 17.30: Koncert Radijskega orkestra. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Naše žito (Milan Novaković). — 19.50: Koncert Radijskega orkestra. — 21: Pevski in klavirski koncert: gđ. Ide Valjalo in g. Marje Osterc-Valjalo. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kmečki trio. — Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 29. avgusta

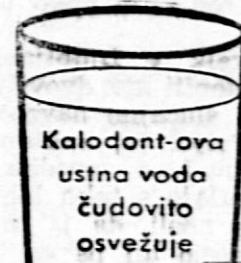
12: Iz Mozartovega carstva (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Naša nacionalna glasbena kultura (Antun Cebonič, Zeb). — 19.50: Zanimivosti (M. Javornik). — 20: Liszt: Ogrska rapsodija No 2 (M. Hambourg). — 20.10: Zdravniška ura: Nekaj poglavič o biologiji žene (ga. dr. Rožena Lavrič-Zajc). — 20.30: Večer lahke glasbe, sodelujejo: Stan. ko Prek (kitara), Stanko Avgust (harmonika) in pevski teret Stritarjev. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert lahke glasbe (Radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

Torek, 30. avgusta

12: Zborovska glasba (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Odnosi Karadžića in kneza Miloša do žrnosorskega vladike Petra I. (Ivan Kresič). — 19.50: 10 minut zabave. — 20: Boieldieu: Bela dama, uvertura (plošče). — 20.10: Ob dvaletnišnici dobrovoljskega gibanja III. (g. Jakob Garar). — 20.30: Koncert, sodelujejo ga: Tamara Belbicka, g. Jakob Petrov in Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Preposlojevalniške prireditve. — Konec ob 23. uri.

Kdor zjutraj -- zlasti pa zvečer redno uporablja Sargov Kalodont, skrbi za to, da ostanejo njegovi zobje ne samo bleščeče beli, temveč tudi brez zobnega kamna. Kajti le Sargov Kalodont vsebuje v Jugoslaviji sulfocinoleat, ki uspešno deluje proti zobnemu kamnu. Zato uporabljajte samo Sargov Kalodont!

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Ilirija: Viktorija

Jutri ob 16. se bosta v bazenu Ilirije pomerila najmočnejša jugoslovenska predstavnik v jugoslovenskem-italijanskem plavalnem turnirju, Viktorija in Ilirija. Ta tekma bo za oba izredne važnosti, ker bo v veliki meri odločevala o končnem izidu vsega tekmovalja. Viktoriji gre namreč za prvo, Iliriji pa za tretje mesto. Susačani bodo nastopili v svoji najmočnejši sestavi z izvršnim Defilipisom, Kurtinijem, Stokerjem, Strucijem, inž. Marčeto, Minijem, Smollikovo, Krmpotičevo, Boršičevo in drugimi. Moč Viktorije je v njenih odličnih crawlstih Olimpijska stafeta 4x200 m je edina v Jugoslaviji, ki redno plava pod 10 minutami. Rekord Defilipis je siguran favorit na 400 m, drugi zastopnik Viktorije na tej progi, Strucelj, pa se bo boril z Mihalekom za 2. in 3. mesto. Na državnem prvenstvu je bil Mihalek pred njim in se bo skušal Strucelj vsekakor revanžirati. V hrbtnem plavanju je med ligaskimi plavalci dokazal inž. Marčeta veliko premoč nad ostalimi in je seveda tudi zdaj favorit — če ne bo nastopil za Ilirijo Wilfan, Marčeta je pri dvoboju z Italijo na Bledu z odličnim rezultatom 1:13.8 dokazal, da se bliža mednarodnemu razredu. V prsnem plavanju je favorit Cerec, dočim bo imel Hribar priliko, da se spet enkrat pomeri z Grkincem. Med plavalkami zavzema prvo mesto Smollikova. V hrbtni panogi je v Jugoslaviji brez konkurence in je doslej na vseh tekmah gladko zmagovala. Tudi Krmpotičeva ima v sprintu edino v Beari resno konkurentko ter ji Dragusa Finčeva ne bo kos. Ugodnejši je za Ilirijo položaj na 100

m prso, kjer je verjetno, da bo Martinova zasedla za Wernerjevo drugo mesto pred Boršičevo. V damski stafeti je Viktorija siguran favorit.

V skokih je računati na dvojno zmago Ilirije. Izredno zanimiva bo waterpolo tekma. Viktorija je danes eno najmočnejših moštev v Jugoslaviji, vendar ni verjetno, da se ji bo posrečilo ponoviti dvostevično zmago na Susaku, kjer je Ilirija, kakor znano, izgubila tekmo z 2:10.

Uspehi rekordni poizkusi. V četrtek in večeraj popoldne so bili v kopališču Ilirije rekordni poizkusi, ki so v večini primerov uspeli. Inge Smollikova (Viktorija) je na 400 m hrbtno postavila nov rekord 6:25.5, ki zaostaja le za 3.5 sek. za rekordom Lampretove v prostem plavanju na isti progi. Odlični je tudi njen novi rekord na 200 m hrbtno v času 3:01.4. Padla sta tudi stara rekorda Prekuhove na 200 m in Matote na 400 m prsno. Zlata Boršičeva (V) je na 200 m plavala 3:33 (rekord 3:38.2), kar bo veljalo za rekord vse dotlej, dokler ne bo priznan Wernerjevi (Ilirija) njen še boljši rezultat 3:22.2. Matota (Concordia) je bila rekorderkna na 400 m s časom 7:49.3. V četrtek sta ga prekosili Wernerjeva s 7:20.6 in Boršičeva s 7:37.3. Na 200 m prosto je Neda Krmpotičeva z rezultatom 2:54.8 izboljšala rekord Lampretove 2:56.9. V rekordno tablico se je vpisal tudi inž. Dušan Marčeta (V) z novim rekordom na 200 m hrbtno 2:50.3. Dosedanj rekord je bil Schell (I) z 2:53.4. Danes popoldne se bodo rekordni poizkusi nadaljevali.

Iz Litije

— Na drž. meščanski šoli v Litiji se bodo pričeli popravni izpiti 31. avgusta ob 8. Vpisovanje v I. razred bo 1. septembra, v ostale tri razrede pa 2. in 3. septembra, vsakokrat od 8. do 12.

— Na glasnih šoli v Litiji bo vpisovanje 29. in 30. avgusta od 15. do 18.

PRIVATNA DVORAZREDNA TRGOVSKA ŠOLA s pravico javnosti

ZBORNICE ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO V LJUBLJANI

Ustanovljena: Z odlokom Ministrstva trgovine in industrije I Br 2728/N z dne 4. avgusta 1938.

Lastnik zavoda: Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Vpisuje učenke (ke): V ponedeljek 29. avgusta in naslednje dni od 10.—12.

Vpisovanje se vrši: Trgovski dom, pritišče levo, Gregorčičeva ul. 27.

Kako se vpisujejo učenke (ke): Osebo in v spremstvu staršev ali njih namestnikov.

Za vpis potrebni dokumenti: Rojstni list in spričevalo o mali maturi ali o završnem izpitu na meščanski šoli.

Vpisnina: Din 100.—, ki jih je treba položiti pri vpisu.

Ukovina: 10 mesecev po Din 250.—. Plačuje se trimesečno vnaprej, le v izrednih slučajih vsak mesec vnaprej.

Pričetek rednega pouka: Se sporoči pri vpisu.

PRAVICE IN UGODNOSTI ZA UČENCE IN ABSOLVENTE PTS:

1. dijaške ugodnosti na železnicah;
 2. rodbinske doklade;
 3. očitovitev ali prevzem poljubnega trgovskega podjetja na lastno ime;
 4. dovršena PTS ima veljavno 6. dovršeni 1. razred PTS pa 5. razredov gimnazije;
 5. po dovršeni PTS možen prestop v III. razred trgovske akademije;
 6. pri vsakih dijaški rok, napredovanje za rezervnega narednika.
- Glede vpisa, disciplinskega reda in izpitov kakor tudi glede celokupnega poslovanja šole veljajo natančno isti predpisi kot na državnih dvorazrednih trgovskih šolah.

Hajduk Zver za zapaki

Gornja Radgona, 26. avg. Kot sraka pod milim nebom se je potikal po tukajšnjem okolišču ter bil strah vsemu obmejnemu prebivalstvu znani hajduk Jakob Zver iz Grabosca pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Da bi se odtelnil odsluženju nedavno od okrožnega sodišča v Mariboru prisojene mu 8 mesečne kazni, je skupno s svojo ženo Marijo pobegnil z doma ter se zadnje čase potikal po okoliških gozdovih kot pravi hajduk. Po dnevi je spal pod milim nebom, ko pa je nastopila noč, je šel na lov ter skupno z ženo vlamljal in kradel po okoličih.

Ko ju je te dni izsledila orožniška patrula iz Radencev, ki jima je bila že dalje časa na sledu, sta bila s proviantom precej dobro založena. Imela sta s seboj v jurbasu 3 zaklane pure, ki sta jih nedavno ukradla pri nekem posestniku v Meleh pri Gornji Radgoni. Njuno poslednje bivačanje je bilo v obsebnem gozdu na Jančevem vrhu. Po aretaciji sta priznala številne tatvine in vlome. Oddana sta bila v zapore okrožnega sodišča v Murski Soboti.

SPORT

SK Mars: SK Grafika jutri nedeljo ob 10. na igrišču Ilirije. Oba kluba gojita kombinatno igrjo, lepo za oko in srečanje med njima je bilo že od nekdaj zelo napeto. SK Grafika, ki je prebolela svojo krizo, spada brez dvoma med prvorazredne klube, kar je ponovno dokazala, ko je preteklo nedeljo porazila »Reko« na njenih tleh. SK Mars bo nastopil v postavi, ki bo tudi v prvenstvu branila svoje barve. Ker bo vstopnina nizka, opozarjamo sportno občinstvo, da si ogleda to prireditve.

Kaznovani kolešarji. Zaradi znanih incidentov na kolešarski dirki okoli Hrvaške in Slovenije je kolešarski savez kaznoval Danila Erdelyja (SK Bata) z dveletno prepovedjo nastopanja do 23. avgusta 1940. Strogi ukor in opomin so dobili dirkači Franc Gartner (Ljubljana), Oskar Zernjal in Franc Podmilščak (oba Edinstvo), Franc Abuhar (Hermes), Karel Lavrih (Fortuna), Albert Pinoza (Nis), Ratko Micić (Sarajevo) in Josip Pokupec (HKB Zagreb).

Tri srečanja s Čehoslovaki. Jutri se bodo jugoslovenski in čehoslovaki nogometni srečali na treh frontah. V Zagrebu bo meddržavna tekma Jugoslavija-Čehoslovakija, v Pragi medmestna Praga-Zagreb, v Beogradu pa medmestna Baga-Beograd.

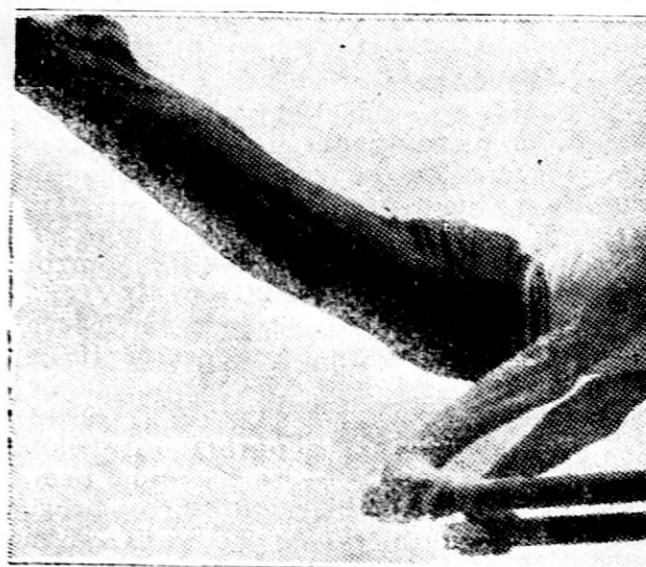
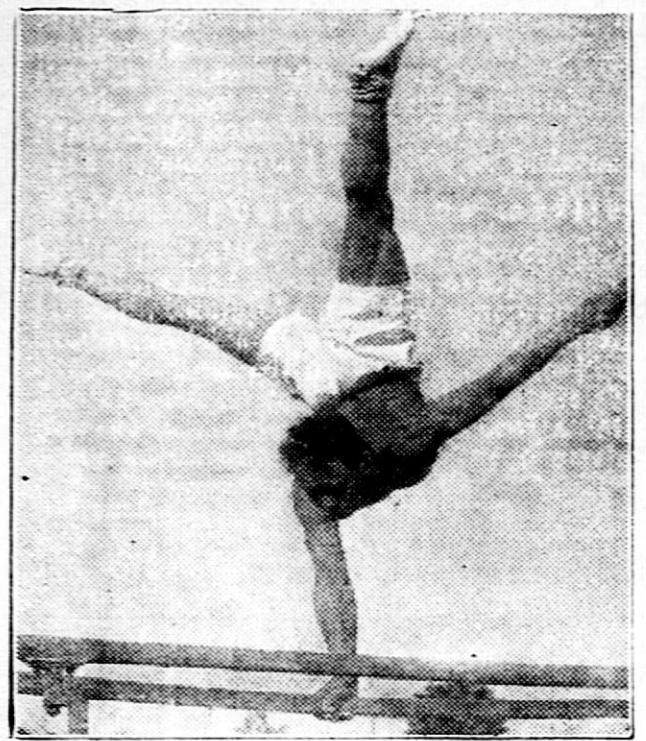
Leg. doc. Zgodbe brez grane

Akademija sokolskih mednarodnih tekmovalcev

Nastopili bodo naši najboljši telovadci in telovadkinje, ki bodo v tekmi pokazali višek svojih spretnosti

Ljubljana, 27. avgusta. Danes ob 17. bodo sokolske mednarodne tekmovalne vrste, člani in članice priredile na letnem telovadišču v Tivoliju tekmovalno akademijo. Če bo slabo vreme, to akademijo jutri ob 10. dopoldne.

Sporod bo naslednji: 1. nagovor, 2. hkrati ne vrhunske proste vaje — 24 članov, 3. gred — mednarodne tekmovalke, 4. bradlja A, 5. bradlja B, 6. konj in krogi A, 7. drog B, 8. bradlja — mednarodne tekmovalke, 9. drog A, 10. proste vaje posameznikov A, 11. vaje s kiji — sestavi dr. V. Murnik — mednarodne tekmovalke, (A — mednarodni in najboljši prvenstveni tekmovalci, B — telovadci, ki so posejali eno, mesečni vrhunske tečaj.)

li in poljubni na drogu. Prejšnji četrtlet je izbirno tekmovalo 20 tečajnikov, kajti na akademiji jih bo nastopilo le 8. Prvih 11 je bilo izbranih od nadalje izbirne tekme, pri kateri so izpadli še trije. Obvezna vaja na bradlji ni težka, ker bo šlo le za lepoto izvedbe. Potreben je povsem miren koleb od stoji na rokah ter prežet in tren doskok po obratu in premetu z ene lestvine. Nastopili bodo v kratkih belih hlačah in belih copatah, da bo zlasti vidna grda ali lepa drža nog, ki je abeceda v orodni telovadbi.

Izven tekme nastopijo naši najboljši obmen na konju in na kroguh. Na kroguh opozarjamo zlasti na vajo br. Skrbinska Milos, ki je sedaj za svetovnim prvakom Stukljem najboljši Jugoslovčan na kroguh, kar je dokazal tudi na mednarodni tekmi v Pragi.

Tečajniki bodo pokazali lahko šele na drogu v poljubni vaji svoje znanje. Za občinstvo bo zanimiva primerjava med tečajniki in mednarodnimi tekmovalci. Opazih bodo lahko, da mlajši rod že krepko ubira pot za svojimi zgledi.

Mednarodnih tekmovalcev v Ljubljani že dolgo nismo videli nastopiti na dvojniški bradlji. Kdor pa je bil slučajno navzoč pri sokolskem nastopu v Polju, ve, kakšen užitek nudi lahkotna, dovršena izvedba vaj naših Sokolice. Vaje izvajajo s tako lahkoto in lepoto, da človek ne misli, da je to kaj težkega, marveč da plešejo ali pa se igrajo po bradlji. Kljub temu, da so zelo enake, mislimo, da se bodo za prvo mesto borile s. Sketova, Hafnerjeva in Rupnikova.

Vaje mednarodnih tekmovalcev na drogu bodo občinstvo najbolj vžgale. Najboljši telovadci Jugoslavije — redka je prilika, da vidimo vse skupaj — bodo dovršeno pokazali svoje najbolj drzne stvari. Videli bomo vse močnejše veletote, obrate, premahe in seskoke. V tekmi ima zopet največ upanja v uspeh Primožič, ki je bil na drogu v

Zgor. slika: Stoja na eni roki, br. EDVARD ANTOSIEWISZ, Ljubljanski Sokol

Na desni: Razvika v upor, brat PRISTOV IVAN, Sokol Jesenice

Vrhunskega tečaja v Ljubljani od 25. julija do danes se je udeleževalo stalno 25 do 30 bratov. Vsi ti bodo pokazali tudi v skupni prosti vaji, česa so se v tem tečaju naučili. Videli bomo najtežje in drzne prvine talne telovadbe in sicer izvajane hkrati v velikem številu. Napredek tečajnikov je bil v talni telovadbi največji, k čemer je mnogo pripomogel idealni vadbeni prostor na letnem telovadišču ljubljanskega Sokola.

Na gredi nastopijo naše Sokolice — tekmovalke, ki so v mednarodni tekmi v Pragi dosegle II. mesto. Da bo nastop še bolj zanimiv, bodo na gredi kakor tudi na bradlji tekmoval med seboj. To so sestre Hafnerjeva, Keržanova, Kovčičeva, Podpavova, Pustiškova, Rupnikova, Sketova in Vazazova. Sestre Rupnikova in Hafnerjeva sta v Pragi zasedli med vsemi tekmovalkami 7. oziroma 8. mesto.

Tudi mednarodniki in naši najboljši prvenstveni tekmovalci bodo tekmovali med seboj in sicer na bradlji, drogu in v prosti vaji. Seveda povsod v poljubnih vajah! Nastopili bodo: br. Gregorka, Primožič, Pristov, Boltežar, Skrbinske Milos, Longyka, Malnar, Porenta, Wildmann in Sket. Čeprav so sedaj vsi siljajo trenirati in to vsak pokazal svoje posebnosti, ima vendar največ izgledov za prvo mesto br. Primožič, ki je na mednarodni tekmi v Pragi na bradlji med vsemi tekmovalci dosegel 3. mesto. Njegova mirna in popolna izvedba tudi najtežjih prvin (n. pr. iz stoji na rokah premet nazaj zopet v stoji na rokah) je edinstvena.

Tečajniki ki so že vsi telovadci višjega oddelka, tekmujejo v obvezni vaji na brad-

Pragi med vsemi peti, vendar pa niso izključena presenečenja, kajti vsi tekmovalci so čez poletje vneto vadili in sta se njihovo znanje ter zanesljivost zelo dvignili.

Pri prostih vajah posameznikov bodo tekmovalci pokazali vso prožnost, vztrajnost in sploh zmogljivost svojega telesa.

Vaj s kiji — najnovejšo sestavo br. dr. Viktorja Murnika, v Ljubljani še nismo videli. Naše mednarodne tekmovalke so nastopile s to sestavo na mednarodni tekmi v Pragi. Sestava zahteva od telovadk mnogo elegancije, ritmičnega čuta pa tudi dobre fizične podlage. Prepričani smo, da bo ta sestava zelo posrečen zaključek tekmovalne akademije.

Navodila občinstvu

1. Pridite točno: začetek je ob 17.
2. Vsa naj vzame s seboj svinčnik ali nalivno pero, da bo lahko izpolnjeval tabele (z imeni vseh tekmovalcev) z nazglašenimi uspehi.
3. Vhod je samo iz Laternanovega drevoreda.

Zanimanje drugod

Iz Zagreba in Maribora je prejel prireditveni odsek pisma s prošnjo, da bi počakali na brzojav, ki pride v Ljubljano ob 16.45 če bi slučajno imel zamudo. Iz Maribora in Zagreba bo prišlo večje število gledalcev. Zlasti se zanima za prireditve, ki je seveda važna priprava naših tekmovalcev za prihodnjo olimpijado, olimpijski odbor v Zagrebu. Tudi iz Beograda bodo prišli opazovalci. Žal, da ni mogoče s prireditvijo začeti kasneje kakor ob 17.

Naršafaj in deca

naj ne zamudi te redke prilike, da vidi naše najboljši tekmovalce.

Pomembno socialno delo šolske kuhinje

V preteklem letu je šolska kuhinja Nj. Vel. kraljice izdala 27.259 kosil

Ljubljana, 27. avgusta. Pri blazitvi bode med ljubljansko šolsko mladino odpade na šolsko kuhinjo Nj. Vel. kraljice Marije pri državni šolski polikliniki v Ljubljani velik delež pomembnega socialnega dela. O njenem delovanju časpisje ne poroča mnogo, zato tudi javnost ne ve zanj dovolj in ga ne ve primeren ceniti. Naslednji podatki naj služijo za pravilnejši ocenitev pomena šolske kuhinje v Ljubljani in pomena šolskih kuhinj sploh.

Šolska kuhinja kraljice Marije v Ljubljani prejema po 5.000 din redne podpore od Nj. Vel. kraljice Marije, julija in avgusta, ko kuhinja ne posluje zaradi šolskih počitnic, porabi podporo kraljice po njni želji za mladinske počitniške kolonije.

Delokrog ljubljanske poliklinike je zelo velik; poliklinika ima zdravstveno nadzorstvo nad 10.312 dijaki. Med tako številno šolsko mladino je seveda mnogo revnih šolarjev, ki trpe občutno pomanjkanje. O bedi šolske mladine si napravimo jasno sliko š-le, ko zvemo, da mnogi šolarji, ki kosijo v šolski kuhinji, doma pogosto sploh ne jedo. V šolo prihajajo, ne da bi zajtrkovali, zvečer jih pa doma ne čaka večerja. Zato je pač razumljivo, da

kuhinja potrebuje znatna denarna sredstva, da lahko zadovoljivo opravi svojo socialno nalogo.

Kuhinjo upravlja šolska poliklinika, kar ni lahka naloga; toda omogočeno je smotreno vodstvo po znanstvenih načelih in izbira med prostili je neoporečna, ker se vodstvo ozira razin na socialne razmere otrok in tudi na njihovo zdravstveno stanje. Kuhinjo podpira banska uprava, ki ji je v preteklem šolskem letu nakazala 15 tisoč dinarjev. Tudi ministrstvo za socialno politiko bi bilo dolžno nuditi kuhinji primerno podporo, glede na njen velik pomen, vendar lani ni prispevalo nič več kakor banska uprava.

Kako silno je potrebna šolska kuhinja v Ljubljani, se kaže tudi v številnih prošnjah pred začetkom šolskega leta, ko se obračajo roditelji, varuhi, sorodniki šolarjev, pa tudi dijaki sami na šolsko polikliniko, naj bi jim kuhinja dajala kosilo. Zato morajo tem bolj natanko proučiti vse prošnje, da izberejo v resnici najbednejše šolarje. Pri izbiri odločajo predvsem razmere dijaštva; če presodijo, da bi roditelji vendar lahko plačevali hrano za svojega otroka, čeprav težje, določijo primeren prispevek za kosilo. Le najrevnejši prejamejo kosilo brezplačno. Pri spo-

jemu odločajo tudi zdravstvene razmere dijakov in šolski uspeh. V resnici je treh pogosto iskati vzroke slabih učnih uspehov v bedi šolarjev, toda dijak naj se uči vsaj s pozitivnim uspehom, če ne z najboljšim, kajti neoporečnih za šolo kuhinja ne more vzdrževati, ko je toliko drugih tudi revnih dijakov, a nadarjenih. Značilno pa je, da se revni šolarji pogosto uče z mnogo večjim uspehom in večjo resnostjo kakor otroci bogatejših staršev.

V preteklem šolskem letu je šolska kuhinja izdala 27.259 kosil. Dajala je hrano šolarjem tistih ljubljanskih šol, ki spadajo pod področje šolske poliklinike; izvede se so bile ljudske šole, razen vadnice. Dijaki strokovnih šol (učiteljske, trgovske šole) so prejeli po nižji ceni 1417 kosil in dijakinj, 2905. 174 kosil je bilo izdano dijakom teh šol brezplačno, dijakinj pa 585. Največ dijakov, ki se hranijo v šolski kuhinji, odpade na srednje šole; po nižnji ceni so prejeli dijaki 12.464 kosil, dijakinje pa 5.357. Razen tega je bilo razdeljenih še brezplačnih kosil dijakom 2 tisoč 73 in 702 dijakinj. 33 šolarjev je prejelo hrano brezplačno, 39 proti plačilu po dinarju, 33 po 1.50 din, 21 po 2 din, 14 po 2.5 din, 2 po 3.5 in 19 po 4 din. Skupaj se je torej hranilo v kuhinji 180 šolarjev. Izbrali so res najpotrebnejši; najbolj potrebni so takšne socialne zaščite dijaki brez roditeljev, otroci razporeženih staršev, nezakonski otroci revnih mater in predvsem revni dijaki, ki se vozijo v šolo v Ljubljano in bi sicer ostali sploh brez kosila, če bi ga ne prejeli v šolski kuhinji.

Kuhinja obratuje že več let v Prčni ulici 2, v prostorih mestne občine, ki podpira socialno ustanovo, s tem, da jih daje brezplačno. Prostori so urejeni po zdravstvenih načelih. Šolarji se tudi poslužujejo male čakalnice, ko čakajo na povratek iz šole ali na šolo. Osebe navaja otroke na snago in uči jih tudi pravilnega vedenja pri mizi.

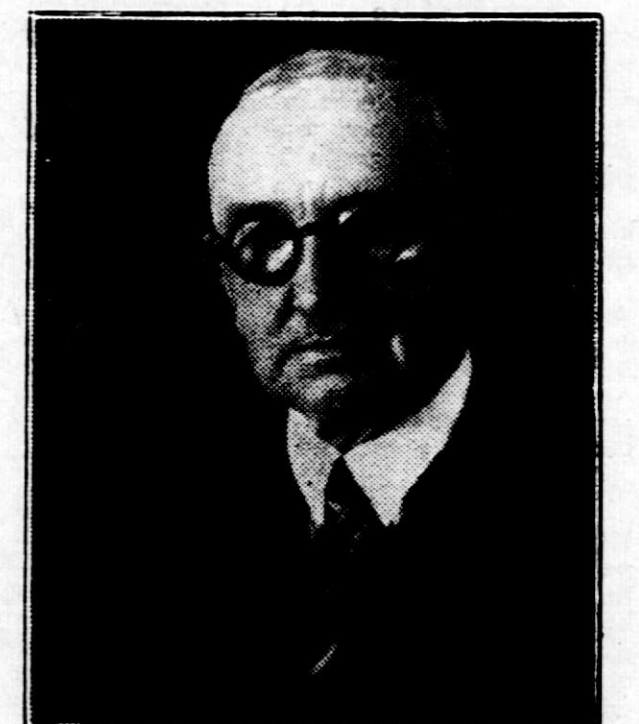
Posebej je treba omeniti, da nudi kuhinja bolehnim dijakom dietično hrano, kar je edinstveni primer v naši državi.

Jedilnik je vidno skrbno izbran ter proučen. Skrbe, da odpade na kosilo povprečno najmanj 1.200 do 1.500 kalorij. Kuhinja ima povprečno po 4 din stroškov za kosilo. Pri tem pa je treba tudi upoštevati, da lahko vsak šolar poje, kolikor more, ne da bi bile porcije strogo odmerjene že vnaprej. Vsi šolarji, ki se hranijo v šolski kuhinji, so zelo zadovoljni, ne le zaradi množine hrane, temveč tudi zaradi kvalitete.

Šolska kuhinja se bo prihodnje leto preselila v novo poslopje šolske poliklinike na Mirju. V poslopiju so prostori urejeni nalašč za šolsko kuhinjo, kjer se bo lahko prehranjevalo najmanj okrog 200 šolarjev.

Jubilej dela

Ljubljana, 27. avgusta. Le redki so pri nas, ki bi lahko praznovali tako lep jubilej dela, 40 let službe pri eni isti tvrdki, kakor trgovski sodnik Feliks Pirc pri Sr. Ka. Souvanu.

Naš jubilar je zelo popularen v Ljubljani ter posebno priljubljen med številnimi Souvanovimi oddelci. Čeprav je že 70 let star, je še vedno izredno gibljiv in ustrezljiv, pravi primer vzornega prodajalca.

Feliks Pirc se je rodil kot sin nadučitelja l. 1870 v Jelšanah v Istri. Za trgovskega pomočnika v manufakturni strodi se je učil v Mariboru, nakar je služboval v Ljubljani pri Slov. Bistrici, a l. 1898 je nastopil službo pri znani ljubljanski tvrdki Fr. Ka. Souvan, ki obstoja že nad 100 let. K njenemu razvoju je nedvomno tudi precej pripomogel naš jubilar s svojim vestnim delom ter marljivostjo. Značilno je tudi, da se podjetje lahko ponosa z uslužbenci, ki so pri njem zaposleni že pol stoletja.

Jubilantu priskrbeno čestitamo k lepemu jubileju, tvrdki pa želimo, da bi imela še dolgo tako vzorne uslužbenke.

Tovorni avtomobil ubil konja

Križevci pri Ljutomeru, 26. avgusta. V tork se je na cesti, ki vodi iz Lukavcev, pripetila huda nesreča. Po cesti se je vračal popoldne iz Grab ob Sadlova mliha posestnik Karl Belec iz Lukavcev, ki je imel vpreženo kobilico ter naložene vreče moka. Ko je prišel skoraj do Slavičeve hiše, ga je dohitel tovorni avto g. Babiča iz Lukavcev. Ko je dajal vozniku signal, se mu je ognil, avto je vozil z običajno hitrostjo mimo voznika. S sprednjim delom je zadel v konja, ga vrgel preko ograde in ga vrazil v tla. Potemilni voz. Pri tem sunku si je konj zlomil nogo ter hrbenico. Avto je dirjal naprej, ne da bi se sofer zmenil, kaj se je zgodilo vozniku in konju. Zadeva bo imela svoj konec pred sodiščem, ker ga za konja, ki je bil ocenjen na 5000 din.

NA KONCERTU

- Ta ženska poje vse napačno.
- Seveda, saj ne sliši sama sebe, ker je gluha.
- Potemtakem bi ji pa morda lahko povedali, da je glasnost še konica.

Pol dne v Bohinjskem kotu

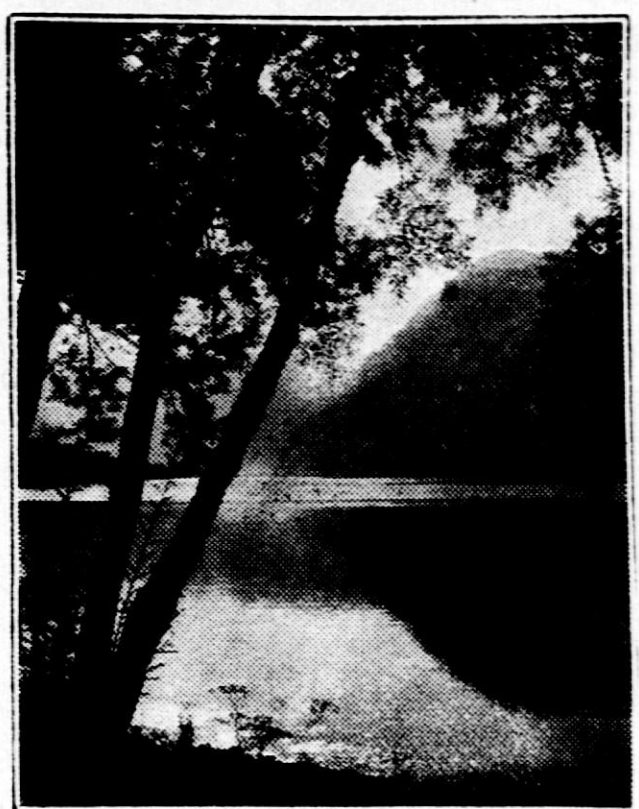
Lepota Gorenjske vas vabi v objem

Bohinjsko jezero stoji pokojno... PRESEREN.

Kje leži Bohinjski kot in kolikšno ozemlje približno obsega, ti prav nazorno pove zemljevid Julijskih Alp (1:75.000), ki ga je v četrti popravljeni izdaji založilo Slovensko planinsko društvo.

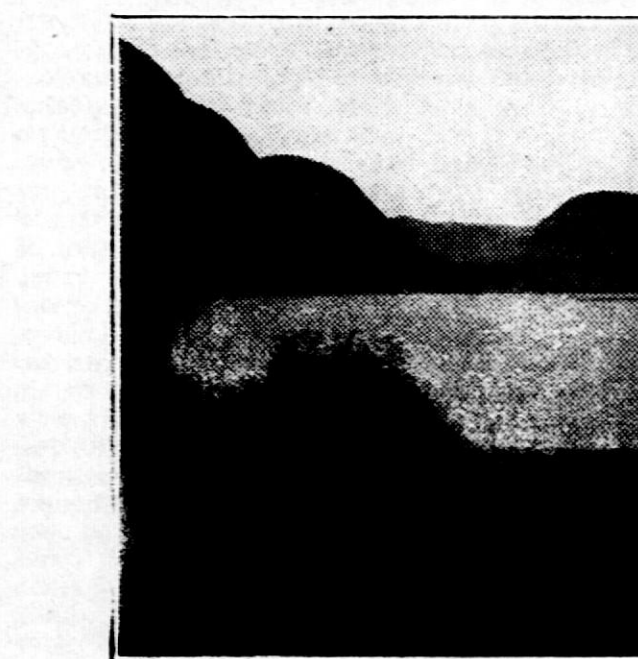
Zemljevid sam, preprežen s tankimi rumenimi in rdečimi, pa zopet debelimi črnimi črtami in posejan z imeni skoraj vseh naselij, hotelov, turistovskih koč, zavetišč itd., je poleg vse svoje žive zgovornosti več ali manj vendarle mrtve, če se sam ne povzpne na ta ali oni vršac, ali pa, če ga v svoji komodnosti vsaj od daleč ne motriš z verande kakšnega hotela.

Ali nam danes ni toliko do vseh številnih gorskih grebenov in vrhov, pa tudi ne do hotelov in restavracij, kolikor do udobne ceste, ki se v vasi Bitnje cepi v dve smeri, katerih južnejša te preko Bohinjske Bistrice, Broda, Savice, Polja in Laškega Rovta ter dalje ob južni obali Bohinjskega jezera popelje čez Ukanco malone do izvira Save Bohinjske. Vsa ta razdalja ne meri preko 17 km, veže pa nase tako s severne kakor južne strani toliko prirodnih krasot in divje romantike, da morata na posameznih mestih obstati, nemo strmeti in občudovati.

V zmernih ovinkih in po rahlih klancih dršči ob jezeru, dolgem nad 4 km, in skoraj ti je žal, da moti brnenje motorja ta veličastni mir temne jezerske gladine.

Že zlati solnce Zajezerske robe in Mirnike, med katerimi diha in utripuje jezero, vendar pa srečujes na gladki cesti malokoga, ki bi ga že žejalo po vonju rosinih trav in cvetic. Le orjaški Sv. Krištof na zunanji steni cerkve Sv. Duha ob levi je z majhnim Jezusom na rami tako zelo otovorjen, da se mu krivi mišičasti hrbet in težko sope, čeprav se ti zdi, da bi mu moral biti mali in mali Jezusček v tem čiš-

stem, opojnem planinskem zraku prej v sladko, oživljajoče breme kakor za sitno in utrudljivo nadlego.

Ob desni puščamo za seboj od ceste odmaknjeni, na novo urejeni hotel Slovenskega planinskega društva »Zlatorog«, ki

si ga ob prihodnji priliki približe ogledamo, dokler se po nekaj minutah motor ne ustavi na parkišču restavracije »Savice«. Tu se vozna cesta konča, hkrati pa razcepi v dvoje gorskih poti, ki vodi leva k Planinskemu domu na Komni (1525 m) in še dalje čez Planino na Kraju (1513 m) v Triglavsko gorje, desna pa do našega končnega cilja, k slapu Savice.

Po dobro zavarovani in negovani pešeni stezi, delno vsekani v skalo in slični nekaterih mestih galerijam ob Radovini v Vintgarju ali ob Kamniški Bistrici, dospel v pičli četrt uri do najvišje točke, kjer je ob skali kot zaslon zavetišče postavljena lesena lopa s prehodom. Se preden uzeš slap, ti baje na uho njegovo bobnjanje, ki ti pregrmi, čim se spustiš do njeza navzdol, še tako glasno besedo. V 97 dolgem padcu bruha nedostopna pečina Komarče ledeno mrzlo vodo in daje iz svoje neusahljive maternice življenje Savi-Bohinjki. Nihče bi te silne prhe, spremljane od oglušujočega grmenja in igre mavričnih barv vseh nians, ne prenesel. V skalo gloje in jo ruši.

Stojiš pred tolmunom, ki lovi že tisočletja ta mogočni curek in ga dalje oddaja nižje ležeči strugi. Navpik pred teboj in za hrbtom štrle v zrak gole, visoke stene, ki bi jih jedva preplezal gams, samo na eno stran šumi v odprt, prosti svet Savica, »hči kraljeva«. Ozka soteska z veličastnim bobnenjem slapa se ti zdi kakor katedrala, ki v njej poč in dan buče mogočne orglje... In se spomniš na Preserena Crtomira, ki ga je nekdo v tej katedrali »posvetil krst« in odrešil »zmešnjav«.

Slap drugo jutro mu grmi v ušesa; junak premljiva, kak boli spodaj lena voda razgraja, kak bregove stréša, in kak pred njó se góre ziblje sténa, kak sále podkopije in drevéa, kak do nebes leti nie léze péna! —

O, le verjemite! Preseren je dobro vdel, zakaj je postavil glavna dejanja svojega »Krst« baš na Ajdovski gradec nad Bohinjsko Bistrico, na Bohinjsko jezero in k slapu Savice! —

Bohinjsko jezero je obkroženo s prirodnim parkom in mu, če izvajamo par val in neobhodno potrebnih hotelov, ki nudijo turistu odpočitek, vsakemu pa udobno in mirno letovanje, romantike prav nič ne kvarj. Njegova kot biser čista in prav v tem mesecu topla voda te vabi in zvabi v svoje naročje že v dopoldanskih urah, solnca pa, kadar je zanj »sezona«, kakor drugod tudi tu ne manjka. Jezero je mirno in pokojno, če pa se že kdaj nakodra in če prepreže bližnje vrhove nezvani oblaki, tedaj varuje čolnarija nesreče Sv. Miklavž na velikem oltarju bistrške župne cerkve. In nič koliko izletov v bližino in daljino planinsko okoliščo z najslastnejšim mlekom zdravih krav in koz, krmljenih s sočnimi gorskimi zelmi! Za velike in male turiste, za skromne in petične letovščarje! Koča pri Triglavskih jezerih Planina na Kraju, Planinski dom na Komni, Orožnova koča, Malnarjeva koča, pa nižji in višji gorski vrhovi ob državni meji, vse od Triglavske skupine na severu pa do Možica na jugovzhodu in po potrebi še nižje dol, za male in velike turiste, za petične in skromne letovščarje!

Ob 25-letnici Sokola v Slov. Bistrici

Na proslavi 4. septembra bo razvit članski prapor

Slovenska Bistrica se pripravlja, da proslavi na svečan način 25letnico obstoja sokolskega društva. S proslavo je zvezano tudi razvite članskega prapora, ki bo v nedeljo 4. septembra ob 2. popoldne.

Lep je ta jubilej za Slov. Bistrico, ker jasno govori, da so bili že pred svetovno vojno ljudje, ki se niso bali tujega pritiska in preganjanja v našem obmejnem štaterskem mestecu, proti kateremu je nemška raznarodovalna propaganda skoncentrirala vse svoje najboljše sile, ki so vršile po večini z uspehom svoje delo.

In l. 1913, ko so se že mnogi vdali, se je našel mlad, agilen, narodno čuteč in borbena moč, ki je imel pogum za pobudo, kakor je tudi izvedel, da se v Slov. Bistrici ustanovi sokolsko društvo. Bil je odvetniški koncipient pri narodnem odvotniku dr. Lemežu, dr. Rudolf Ravnik. Majhna je bila spočetka dr. Ravnikova sokolska garda, zato pa je bila polna ognja ter je začela takoj z delom. Našli so se v kratkem času mecen, ki so prispevali po 200, 100 kron za takrat velike in pomembne vsote. Orodje so nabavili iz Prage in ko je prispelo so začeli telovaditi v dvorani takratnega hotela »Avetrijca«, ki jo je odstopil Sokolom sam Sokol — g. Starovašnik. Vlada je vzoren red in gojilo se je pravo sokolsko bratstvo. Žal ne moremo naštetii imen vseh ustanovnikov, ker so se zbrali na nebu mladega društva črni oblaki. Komaj je mlad Sokol vzletel, že je prišla svetovna vojna in obenem preganjanje društvenih članov. Hišne preiskave, konfinacije in zapori so bili usoda mnogih bistriških Sokolov. Pri društvenem tajniku Srečku Los-

berju je bila izvršena hišna preiskava in je društveni arhiv romal v čebelnjak, od tam pa v zemljo, odkoder ni več prišel.

Po svetovni vojni je delo oživelo in že l. 1923 je bil razvit naraščajski prapor, krasen dar ustanovnika Ivana Gumzjeja. Mislimo, da ni prelaskava trditve, da je sokolsko društvo v Slov. Bistrici vedno izpolnjevalo svojo sokolsko dolžnost in da je postalo v teku enega četrtiltja krepka, nezrušljiva sokolska obmejna trdnjava prostovoljnih delavcev za veliko vseslovensko idejo.

Ko bo razvilo društvo v nedeljo 4. septembra svoj članski prapor, dar poživovalnih Sokolov kap. I. kl. Borislava Borote, Vinka Gornjaka, Ivana Gumzjeja, dr. Simona Jagodiča, notarja Ivana Kolenca, Dragota Lepšine, dr. Josipa Pučnika in Ivana Zurnana, smo prepričani, da bodo druga sokolska društva v polni meri izkazala s svojimi obiskom priznanje 25-letnemu delu sokolskega društva Slovenske Bistrice.

F. V.

KINO »SLOGA« — Tel. 27-30.
JETNIK NA DVORCU ZENDA
Film odlikovan na Bienu v Benetkah
Ob 16., 19.15 in 21.15 uri

MALI RADOVEDNEŽ

- Jurček je silno radoveden in neprestano vli v očeta z raznimi vprašanji.
- Očica, — ga vpraša nekega dne, — ali skrivajo tudi ostrige glave v pesek?
- Seveda jih skrivajo, odgovori oče.
- Ehm, kako se pa potem spomnijo, kam so jih shranili?

Štirje možje ameriške letalske industrije

Glenn Martin, Donald Wills Douglas, Boeing in Sikorsky

Vsak narod z lastno letalsko industrijo je dosegel izvestne uspehe in odlikuje se na tem ali onem polju. Američani imajo pa prednosti velikega naroda v tem, da si lahko razen temeljite tehnične priprave, omogočene z bogatimi denarnimi sredstvi, dovolijo zares širokoptezno delo. Tako kupujejo zjad v Ameriki vojna letala Francija, Anglija in Rusija, razen tega pa naložijo na ameriška potniška letala na zračnih progah po vsem svetu. Tudi na progi Ljubljana—Zagreb—Beograd smo do bili novo ameriško letalo. Štirje možje predstavljajo ameriško letalsko industrijo. To so Douglas, Boeing, Sikorsky in Martin. Ti štirje možje so dali svoja imena najboljšim izdelkom ameriške letalske industrije.

Prvi je začel Glenn Martin. Vrnimo se nazaj v leto 1903, ko sta brata Wright pripravljala svoj prvi zgodovinski polet na lesenem zmadu, prevlečenem s platnom in nazvanem pomorno »Kitty Hawk«. Vse vesti o njihovi poskusi je željno čital v novinah siromašen deček, šolarček, že takrat je sklenil postati letalec in zgraditi si dvakrat večje letalo od Wrightovega. Deček se je takoj lotil konstrukcije letala. Nje govni starši so se preselili v Kalifornijo in Glenn so poslali v mehanično delavnico. Večje veselja mu niso mogli storiti. V prostem času je izdelal nekakšno brezmočno letalo, s katerim je res delal poskusne polete. Nekaj dne je pa preseneti svojega gospodarja z novico, da hoče zgraditi letalo z motorjem. Martin se ni zmenil za ljudi, ki so ga proglasili za norca. Nepristano je razmišljal o svojem novem načrtu. Vse je bil že rešil, le delavnice ni mogel najti dovolj velike. Nekaj dne, ko je šel mimo stare cerkve, je opazil na nji napis »Oda se v najem«. Brž se je informiral in zvedel, da najemnika ni visoka, toda Martin je imel še druge pomisleke:

— Povejte mi, ali bi mogel v cerkvi izdelovati letalo? — je vprašal boječe.

— Fante, ne brij iz nas norcev, — ga je narahlo mož, ki je oddajal cerkev v najem. — Sicer pa, dokler boš v redni plačeval najemino, lahko gradiš v cerkvi tudi podmorice, če hočeš.

Vsak večer je hodil Martin po delu v cerkev, kjer je pridno delal. Mati je hodila z njim, pomagala mu je in če ni mogla drugega, mu je vsaj držala luč. Trdno je verovala v uspeh njegovega dela, čeprav so se mu ljudje samo smejali. Slednjič je prišel zgodovinski dan leta 1909. V stari cerkvi sv. Ane je bilo letalo dograjeno. Martin ga je odvekel na bližnje polje in pogljal star motor s 14 HP. Letalo se je premaknilo in počasi se je res dvignilo v zrak. Glenn Martin je bil tretji človek na svetu, ki se je dvignil na letalu, težjem od zraka in ki je bilo delo njegovih rok.

Mesec dni pozneje je otvoril Martin prvo delavnico za izdelovanje letal. Obratni kapital je znal samo nekaj stotakov, zaposlenih pa je bilo 7 delavcev, Martinovih tovarišev v delavnici, kjer je bil prej zaposlen sam. Martin se pa ni ustrašil težkega dela. Da bi dobil za svojo tovarno denar, je prirejal propagandne polete, posojal je svoje letalo in najel lepo mlado dekle, ki je v lepem trikotju skakalo s padalom. V začetku svetovne vojne in med njo je dobavljati Martin ameriški armadi eno najboljših bombardirskih letal takratne dobe. Zjad je v njegovi tovarni v Marylandu zaposlenih 2000 strokovnjakov. Martinova letala letajo čez Pacifiški ocean na Kitajsko, za ameriško armado pa se izdeluje njegova tovarnica najtežje bombnike, prave letede trdnjave.

Donald Wills Douglas je bil kot 17letni mladenič zaposlen pri Martinu kot strojnik. Pobudo za njegovo kariero je dal prav za prav admiralni klobuk, zaradi katerega je bil odpuščen iz pomorske akademije. Kako se je to zgodilo? Kadet Douglas je izdelal v akademiji modelček letala, ki ga je spuščal skozi okno. Letalce je pa padlo nekaj dne na glavo admiralu, ki se je izprehajal pred akademijo. Naslednjega dne so ga iz akademije odpustili, kajti slušatelj akademije mora misliti na druge reči, ne pa da spušta skozi okno igrače, ki padajo admiralom na klobuke. Tako je moral Douglas dati slovo akademiji in se lotiti obrti.

Leta 1915 je bil že vodilni inženir v Martinovi tovarni. Osamosvojil pa se je šele leta 1920. Začel je z malo tovarno v Los Angelesu. Z največjim naporom je bil dograjen njegov »Cloudster«. Ameriški listi so napravili za prvi polet veliko reklamo. Letalo je oddelalo, toda kmalu je prišla vest, da je treščilo blizu El Paso na tla. Douglas je bil uničen, kajti kapitalist, ki je financiral njegovo družbo, je vzel po tem neuspehu svoj denar nazaj. Drugi na njegovo zmagovitostjo njegovega letala med poletom in varnostjo potnikov.

govem mestu bi bil morda obšel, toda Douglas je bila to samo pobuda za nove napore. Leto dni pozneje je zasnel prvo mesto v tekmi vojaških letal. Kapital se je hitro zopet vrnil k njemu in od takrat je njegova družba samo procvetala in napredovala.

Boeing, tretjega velikega moža ameriške letalske industrije, je privedla na izdelovanje letal prav za prav letalska nesreča. Letal je takrat za zabavo občinstva. Nekaj dne 1. 1916 je treščil na kalifornijskem letališču na tla. K sreči je odnesel zdravo kožo. Ves ogorčen je takrat izjavil:

— Če ljudje ne znajo izdelovati boljših letal od tega, si pa izdelam letalo sam.

Tako je tudi storil, toda ostal ni pri enem. Njegova letala so bila tako dobra, da je dobil že čez dve leti naročilo za 50 vojaških letal. Zjad spada tvrdka Boeing k najmočnejšim letalskim koncernom na svetu. Nedavno je dala samo za preizkušanje novega prometnega letala nad milijon dolarjev. Toda Boeing ve, da bo ta denar

Iz filmskega sveta

V Hollywoodu imajo zopet senzacijo. Te dni se je zvedelo, da je postal filmski zvezdnik in ljubljenec ameriških žen in deklet Clark Gable lastnik in direktor dnevnika, pri katerem je začel služiti kruh kot liftboy pred 25 leti.

Clark Gable se je rodil pred 38 leti v mestecu Stocktonu v državi Ohio. Njegovi starši so bili nemški priseljenci. Gablova mati se je pisala pred poroko z delavcem Herschelmannom Adelaida Grete Nable. Nable je po angleško popok. Zaradi tega Gable ni mogel nastopiti pod filmskim imenom Nable, temveč je spreminil prvo črko tega imena in je postal Gable. Njegov oče Nemec Herschelmann je postal Hershelman in njegov sin Clark je postal filmski igralec Clark Gable. To pa seveda po čisto ameriških ovinkih.

Ko mu je bilo 14 let, je začel Clark Hershelman služiti kruh kot učenec v trgovini za avtomobilske potrebščine, kjer je bil delavec tudi njegov oče. Bil je postavljen in bister deček ter dober delavec. Po 4 letih je postal že nekakšen nadzornik v delavnici. Bistrega dečka pa je vleklo v svet. Dobil je službo tekača v veliki trgovski družbi in je zaslužil 4 dolare na teden. V tej službi se je po dobrem letu sprl z mojstrom v delavnici, Nekaj dne sta se spopadla in od tega dne ima Gable dve brazgotini nad levim očesom.

Po tem dogodku je postal Gable liftboy pri največjem dnevniku v državi Oregon v mestu Portland. Dnevnik se imenuje »Portland Oregonian«. Tu se je začela Gablova pot k slavi in bogastvu. Podnevi je spremljal goste v dvigalu, ponoči pa je postrani zaslužil kot čistilec parketov v hiši. Upravnik je kmalu spoznal njegove sposobnosti in ga je namestil v iseratsnem oddelku lista, a pustolovska in nemirna kri je fanta gnala v Hollywood. Dela ni mogel takoj dobiti, ker so tedaj delavci v vseh atelijah stvali. Šest mesecev je čakal na zaslužek, naposled je dobil službo statista pri Foxovem podjetju. Zaslužil je 5 dolarjev na teden in je spreminil ime. Odslej je bil za svet le še Clark Gable in ne več Clark Hershelman. V razmeroma kratkem času se je uveljavil pri filmu kot vzornik popolnega možkega. Danes je večkratni milijonar. Ima več hiš, avtomobilov in velika posestva v raznih državah Sever-

nenjen s senzacijo njegovega letala med poletom in varnostjo potnikov.

Letalska škoda Sikorsky ima pa zopet nekaj skupnega s klavirskim poslom. Pred letom 30 let se je učil v Petrogradu mladi gosf Igor Sikorsky igrati na klavir v šoli takrat še malo znanega Sergeja Rahmaninova. Postal sta prijatelja. Sikorsky ni ugajalo prazno življenje aristokratov. Zanimal se je za tehniko in postal je inženir. Najbolj ga je šel takrat mikalo letalstvo in kmalu je postal na tem polju strokovnjak. Prišla je ruska revolucija in kakor mnogi drugi, se je tudi Sikorsky izselil v Ameriko. Aristokratskega razkošja je bilo seveda konec. Taval je po ulicah New Yorka brez bečica v žepu. Nekeč je za zagledal reklamo: »Sergej Rahmaninoff, znani skladatelj«. To je bil njegov bivši učitelj klavirja.

Napotil se je k njemu. Prijateljstvo je bilo še vedno trdno. Čez nekaj mesecev je postal Sikorsky lastnik male tovarne za letala. K temu so mu pripomogle skladateljeve zveze in denarna sredstva. In Sikorsky je izpolnil pričakovanje svojega prijatelja. Povetil se je večina gradnji velikih letal. Njegove amfibije so bile prve, ki so letale redno čez Pacifik. Njegova letala se lahko kosajo z najboljšimi na svetu. Najbolj preseneča pri teh možeh, kako hitro so dosegli svoje uspehe. Vsi štirje so žilavi, na drugi strani je pa letalstvo mlada stroka, v kateri se živi dobro.

ne Amerike. Oženjen je bil dvakrat in obakrat nesrečno. Prva žena Violet Norton je bila 12 let starejša od njega, druga Mary Rhea pa je bila 11 let starejša. Z nobeno ni mogel shajati in se je ločil. S prvo nima nobenih stikov več, čeprav ga še vedno obožuje in prosi za odpustanje, z drugo ga pa večini še vidi v nočnih lokalih in na javnih prireditvah. Te dni je Gable kupil dnevnik »Portland Oregonian«, kjer je začel služiti kruh kot liftboy in čistilec parketov, kar je dokaz, da se lahko povzpne visoko, če ob pravem času stopiš iz dvigala.

Ženi „Robinsona Crusoa“

Leta 1723 je umrl mož, ki je bil njegovo ime znano po vsem svetu. Bil je to Aleksander Selkirk, a svet ga pozna pod imenom Robinsona Crusoa. Aleksander je bil še deček, ko je pobegnil od doma in se napotil na morje. Njegov oče je bil krpar v Fifi. Več let je potoval Aleksander po morjih, zjad na tej, zjad na oni ladji, dokler se ni sprl s kapitanom zadnje ladje in izjavil, da se raje izkrca kakor da bi se vozil s tako staro podrtijo. — Torej te pa izkrcamo! — je zakričal nanj razjarjeni kapitan — Na otoku Juan Fernandez te pustimo. Te že naučim! Edino koze ti bodo delale družbo, ker drugačne ne zaslužiš.

V »Robinsonu Crusou« stoji, da je zgradil deček dve kolibi, ne zvezo pa točno, koliko je trpel. Tako so ga silno nadlegovale podgane, ki so mu požrle vse, kar je spravil skupaj, da bi ne umrl od lakote, ponoči so mu pa grizle celo stopala. Zato je ujel več divjih, na otoku živčih mačk in potem je imel mir pred podganami. Ko so ga rešili, je bilo v njegovih kolibah 100 mačk. Iz knjige tudi ne izveemo, kako dober tekač je bil. Gotovo ni zaostajal za olimpijskimi zmagovalci, ker je dohitel divje koze. V štirih letih svojega bivanja na otoku jih je ubil 500, ujel pa še več.

Ko se je Aleksander ozrl nekega dne na morje, je zagledal ladjo. Če bi bil slišal pogovor mornarjev na nji, bi bil kar poskočil od veselja. Pogovarjali so se namreč, da se bo ladja ustavila pri otoku Juan Fernandez, ker je tam mnogo koz in ker je mornarjem dihalo sveže meso. Ladja je krenila proti otoku in bradat mornar, naslonjen na ograjo, ga je rado vedno motril. — Dajte mi daljnogled, — je dejal, — na otoku se godi nekaj čudnega. Čim je pogledal skozi daljnogled, je vzkliknil: Nisem se motil, na otoku je človek!

Cez dobro uro se je ustavil pri otoku čoln. Selkirku so teklo solze po licih, tako je bil ganjen in vesel, ko je po štirih letih zopet zagledal ljudi. Toda njegovi novi prijatelji so le težko razumeli njegovo škotsko narečje. Leta 1708 je stopil Selkirk na angleška tla z 800 funti. — To je bil njegov delež pri napadu na neko špansko ladjo na povratku — in potem je živel deloma v Angliji, deloma pa na morju do svoje smrti leta 1723. Zapustil je dve vdovi, ki sta se do smrti prepirali zaradi njegove dediščine.

NAVIHANEC

— Kam pa tako hitro?
— Pismo nesem v nabiralnik.
— Pa tečeš mimo pošte?
— No, veš, saj mora tudi policija imeti svoje opravke.

Svetloba škoduje svežemu mleku

Zanimivi poskusi in dognanja švedskih učenjakov

Vsi vemo, da mora stati mleko na hladnem, da se nam hitro ne skis, manj je pa znano, da vpliva na mleko tudi svetloba. Na švedskem so delali poskuse, ki so pokazali, da preide skoraj ves vitamin C, bogat na askorbinski kislini, na svetlem v spojino, občutljivo za toploto. Ta spojina se torej pri pasteurizaciji pokvari. Če namoženega mleka ne izpostavimo učinkom svetlobe, mu tudi pasteurizacija ne škoduje. Vsi zjad nabljeni načini pasteurizacije niso popolni, zato, ker izpreminjajo kemični sestav in fizikalne lastnosti svežega mleka, ker zmanjšujejo deloma njegovo redilnost in vsebino vitaminov. To je torej nekakšen začasni izhod, kar drugače zaskrat še ne znamo razviti z mlekom.

Dr. Holmberg ni našel pri svojih mnogih poskusih ničesar, kar bi povzročalo zmanjšanje redilnosti mleka s tem, da se nekoliko izpremini lastnosti mlečne masčobe ali da postanejo apnenčaste spojine manj razredljive. Višja toplota ne vpliva niti na karotin, niti na druge vitamin A v mleku vsebujoče snovi. Drugače je pa z vitaminom

C, ki se kaj lahko pokvari in ima velik pomen za dietetično vrednost mleka. Sveže kravje mleko ima ne glede na krmo v vsakem litru okrog 20 mg askorbinske kisline, kar je približno polovica množice, ki jo rabi človek vsak dan. Če mleko stoji, oksidira askorbinska kislina v novo spojino, za toplotno močno občutljivo, pač pa biološko manj učinkovito. Pri tej izpremembi igra svetloba odločilno vlogo. Mleko, v katerem je bila enaka množina askorbinske kisline in po oksidiranju nastale snovi, so v temi segrevali 15 minut. Pri tem se je skoraj povsem razkrojila oksidirana snov, dočim je povečana toplota le malo učinkovala na vitamin C.

V temi stoječe sveže mleko se skisa le neznatno, dočim se na svetlem še eno uro po molzi askorbinska kislina skisa na 50%. Ti poskusi nam kažejo, da svežega mleka ne smemo postavljati na svetlo, če nečemo zmanjšati njegove biološke vrednosti. V praksi se sicer to ne bo delalo, pač pa pri tem lahko znatno pomaga neprozorna posoda za mleko.

Christofov zavod obstoja že 35 let

Za novo šolsko leto je znatno izpopolnjen

Ljubljana, 27. avgusta

Christofov zavod na Domobranski cesti v Ljubljani praznuje 35letnico obstoja. Josip Christof, sedaj ravnatelj v poklju, je ustanovil ta prvi slovenski trgovski učni zavod z izključno slovenskim poslom. Dotlej (1903) je bila v Ljubljani le zasebna nemška Mahrova trgovska šola, ki je uživala velik sloves, vendar je imela germanizatorni vpliv na pisarniško slovanje. Tedaj se je ustanovilo tudi slovensko trgovsko društvo »Merkur« in je vodstvo trgovskih organizacij prešlo v slovenske roke.

Novi slovenski zavod je kmalu zaslovel po državi in tudi v inozemstvu. Med slovensko mladino je našel takoj izpočetka živahen odziv, tembolj, ko so postali dobri vzgojni uspehi očitni. Kmalu je bilo na razpolago dovolj pisarniških moči, izvežbanih v narodnem jeziku. Dolga leta je bil Christofov zavod edini slovenski zasebni trgovski tečaj. Po osvobojenju se je še zlasti dvignil na visoko stopnjo v trgovskem solstvu in je dosegel v javnosti polno zaupanje. Med tem ko je prej moral iskati šolske prostore v zasebnih hišah, se je za svojo 30letnico osamosvojil v lastnem šolskem posloju na Domobranski cesti. S tem si je zavod zagotovil popolnoma nemoteno in uspešno delovanje. Tako je Christofov zavod danes edini te vrste, ki ima lastno poslopje, zidano izključno v šolske namene, in to v mirnem kraju, v zdravi okolici, v najlepšem predelu Ljubljane, kjer so po večini same vile.

Zavod je organiziran kot redna enoletna trgovska šola, ki ima namen izobraževati mladino za pisarniške poklice, v gospodarskih podjetjih, trgovskih, odvetniških, notarskih in drugih uradih. Zlasti se posveča pozornost stenografiji, strojepisu ter trgovskim predmetom in nemščini. Učenci prihajajo iz najrazličnejših krajev Slovenije, pa tudi od drugod. Do danes je absolviralo zavod že nad 5.000 učencev in učenek, ki se v najrazličnejših poklicih hvaležno spominjajo šolanja na Christofovem zavodu. Delo svojega prednika uspešno nadaljuje upravnik Dragotin Christof, ki si je v teku let pod vodstvom ustanovitelja pridobil obilo izkušenj. Za novo šolsko leto je poslopje razširjeno in popolnoma preurejeno. S praktičnimi pisarniškimi vajami bo zavod znatno izpopolnjen. Zavod ima največje strojeopisno s 40 najrazličnejšimi pisalnimi stroji. Ustanovitelj je letos obhajal 75letnico starosti. S ponosom lahko gleda na zavod, ki se je razvil v najpomembnejše zasebno trgovsko vzgojvališče v Sloveniji. Čestitamo ustanovitelju in sedanjemu upravniku ter želimo mnogo novih uspehov v bodočnosti.

Izpred obrtnega sodišča

ČE BRIVSKI POMOČNIK MED DELOM PIJE ALKOHOL

Brivski pomočnik je tožil mojstra na plačilo 14-dnevne mezde in trdil, da ga je mojster brez zakonitega razloga in brez 14-dnevne odpovedi odpustil iz službe.

Pomočnik je tožbo izgubil. Razlogi: Po izpovedih zaslišanih prič je smatralo sodišče za dokazano, da je pomočnik med delovnim časom v brivnici večkrat na dan izpil kozareček žganja ali kake druge alkoholne pijače, da ponovni mojstrov opomini niso nič zalegli in da je bil pomočnik na dan odpusta nekoliko vinjen, dočim se mu druge neore vinjenosti ni poznala. Čeprav se ne more reči, da se je pomočnik med delom udajal pijančevanju, ki bi bilo po ponovnem opominu odpustitveni razlog po § 239 št. 11 obrt. zak., vendar pa tožnikovo vedenje ni bilo pravilno in v skladu z dolžnostmi njegovega dela. Delo brivskega pomočnika je bistveno drugačne narave kakor pa delo mizararskega pomočnika v delavnici; ta ima namreč le malokdaj priliko občeati z naročniki, nasprotno pa je brivski pomočnik neprestano v neposrednem stiku s gosti. Umiljivo je torej, da se mora brivski pomočnik vzdržati alkoholnih pijač v višji meri kakor pomočnik v delavnici ali delavec na prostem. Zato je dolžnost brivskega pomočnika glede na njegovo zaposlitev, da se med delovnim časom popolnoma zdrži uživanja alkoholnih pijač, posebno pa žganja. Uživanje alkoholnih pijač utegne kvarno vplivati na brezhibno postrežbo gostov. Iz ust prihajajoči smrad po žganju nadleguje in odganja marsikateriga gosta. Pomočnik torej ni izvrševal pravilno svoje službe in jo je trdovalno zanemarjal, ker je kljub ponovnim opominom med delovnim časom

pil žganje in se zadnji dan celo opil. Zato je bil njegov odpust v smislu § 239 št. 3 obrt. zak. upravičen.

Zdravilna moč godbe

Ze primitivni zdravilniki in čarovniki so skušali pregnati hudila iz bolnega telesa s pomočjo plesa in godbe. V starem Egiptu so verovali v zdravilno moč godbe bolj, nego v zdravila. Grški učenjak Theophrastus je uporabljal godbo za zdravljenje ljudi, ki jih je pičila strupena kača. Tudi Pythagoras je pripisoval godbi zdravilno moč. Moderni zdravilniki sami ne smatrajo te stare metode za prazno. Tako je nedavno predaval ameriški zdravnik dr. Henry Sigerist o vplivu godbe na bolnike in slušateljem je pokazal program, sestavljen izključno iz del, napisanih z ozirom na zdravilno moč godbe.

Slušatelji so slišali najprej »Frotolo« skladatelja Marchetta Cara, živčnega v XVI. stoletju. Ta skladba naj bi pomagala izletiti markiza Mantuanskega, ki ga je mučila nalezljiva bolezen. Podobna skladba je bila napisana v XVII. stol. Ta naj bi pomagala ozdraviti človeka, ki ga je bil ugriznil strupeni pajek tarantela. Potem je dal dr. Sigerist zaigrati moderno skladbo, o kateri trdi, da pomirja bolnike in jim omogoči pozabiti na fizične bolečine. Dr. Sigerist dela na to, da bi izdelal gramofonske plošče na to moderne skladbe in da bi jih uporabljal v vseh ameriških bolnicah ne kot neposredno zdravilo, temveč kot pomirjujoče pripomočke, s katerimi bi spravili bolnike v dobro voljo in olajšali tako delo zdravnikom, saj je znano, da bolnik mnogo lažje preboli bolezen, če je dobre volje.

PUJSKI

— Otroci, kaj vas ni sram laziti po blatu po štirih krogih pajske.
— Zakaj bi nas bilo sram, teta, saj se gremo pajske.

GEORGES OHNET:

SERGEJ PANIN ROMAN

— Ne kričite, zjad je že prepozno. In to bi nič ne pomagalo, — je odgovoril finančnik. — Dovolite raje, da vam pojasnim vaš položaj. — Sami ste si zvezali roke. Zjad ne morete prosto razpolagati niti z beličem dote svoje žene brez njenega dovoljenja. Res je, da imate k sreči na njo velik vpliv, vendar pa ne smete prezreti možnosti, da ona rada posluša nasvete svoje matere. A njena mati je žena železne volje. Ah, princ! Kar verjeti ne morem, da so vas tako imenitno speljali na led. Sergej, ki so ga bile te besede prvi hip zbegale, je bil kmalu zopet v sedlu in zroč Herzogu naravnost v oči, je dejal:

— Ne vem, kaj ste si mislili o meni in zakaj mi vse to govorite.

— Ker se zelo zanimam za vas, — je odgovoril bankir. — Vi ste imeniten dečko: zelo ste mi všeč. Z vašimi nagnjenji, kolikor vas poznam, ni izključeno, da boste kmalu čutili pomanjkanje denarja. Poiščite me; omogočim vam dobre kupčije. Na svidenje, princ!

In ne da bi počakal, kaj bo Sergej odgovoril, je odšel Herzog v cvetličnjak, kjer ga je hči že nestropno pričakovala. Za njim je prišel princ nekako zbežan. Bankirjeve besede so zbudile v njem težke misli.

Mar je res, da ga je gospa Desvarennesova speli na led, da ga je skrivajoče se za velikodušnost in plemenitost navezala na svojo hčerko kakor tepca? Siloma se je otreseel te misli.

— Mihelina me ljubi, — je pomislil, — vse pojde torej gladko.

Gospa Desvarennesova je prišla za mladima. Saloni so se jeli polagoma prazniti. Sergej je pognal Cayrola za seboj.

— Kaj boste pa počeli danes zvečer? — je vprašal. — Ali veste, da so vam pripravili sobe v gradu?

— Da, saj sem se že zahvalil gospe Desvarennesovi, toda rad bi se vrnil v Pariz. Najin mali raj naju pričakuje: drevi ga hočem uživati; naročil sem kočijo in konje; s poštno kočijo odpeljem svojo ženo.

— Saj to je prava ugrabitev, — se je zasmejal Sergej. — Čisto po vzorcu »Rdeče vlade in petec«.

— Glejte, dragi princ, kakini smo mi drugi, recimo mi bankirji.

Potem je pa nadaljeval z izpremenjenim glasom:

— Glejte, tresem se, zjad mi je vroče, zjad zopet me zebe. To je sladka zbežanost. Pomislite, da imam čisto novo srce. Še nikoli nisem ljubil. Zjad sem zaljubljen do ušes.

Sergej se je instinktivno ozrl na Ivanko. Sedela je za mizico blizu in se nje niti ne ozrla.

Gospa Desvarennesova, sedela med Mihelino in Ivanko, je nežno objemala obe dekleti. V njenih očeh je bilo obžalovanje. Čutila je zelo dobro, da se bližajo zadnji trenutki njenega neomejenega vladanja in naslajala se je ob misli na brezemljno oboževanje teh dveh otrok, ki ju je videla doručiti pri sebi kot dve redki in nežni cvetki.

— Tako je že končan tisti slavni dan, — je dejala dekletoma. — Obe sta omoženi. Zjad nista več moji... O, kako se mi bo tožilo po vam! Davi sem imela še dva otroka, a zjad...

— Zjad imata štiri, — jo je prekinila Mihelina, — pa se še pritožujeta.

— Saj se ne pritožujem, — je odgovorila gospa Desvarennesova hitro.

— To je sreča! — je vzkliknila mlada žena veselo. In stopila je k Ivanki, rekot:

— Zakaj pa ti nič ne govoriš, zakaj si tako zamisljena. Ali se ti je kaj zgodilo?

Ivanka je zadržala in siloma je premagala trde poteze svojega obraza.

— Nič hudega ni, samo malce utrujena sem.

— In pa vtisi, — je pripomnila Mihelina. — Davi, ko smo vstopili v cerkev, kjer so donele orgle in kjer so nas čakali med rožami vsi naši prijatelji, sem čutila, da prebidevam, da sem boji blede od svojega pajčolana. Pot se mi je zdela tako neskončno dolga, da sem mislila, da je ne bo nikoli konec. In vendar sem prispela tja. In zjad mi pravijo vsi: milostiva gospa, ali pa nekateri

agencija, ah, to je zabavno!

Sergej je pristopil k nji.

— Saj si princesa, — je dejal smeje, — in vsi te morajo zjad tako klicati.

— Oh, niti mama, niti Ivanka, niti ti, — je odgovorila mlada žena živahno. — Kličite me še vedno Mihelina. To bo sicer manj spoštljivo, zato pa priširnejše.

Gospa Desvarennesova se ni mogla premagati, da bi znova ne privila svoje hčerke k sebi.

— Drago dete, tebi je potrebna ljubezen, kakor roži sonce. Sama veš, kako te ljubim.

Obmolnila je in se popravila:

— Mi vsi te ljubimo!

In podala je roko svojemu zetu. Potem je izpremerila smer svojih misli in se obrnila h Cayrolu:

— Spominja sem se, Cayrol, da se vrate v Pariz in da bi lahko vzeli s seboj navodila za moj dom, ki vam jih takoj napišem.

— Kaj? Trgovske zadeve? Tudi na dan moje poroke? — se je začudila Mihelina.

— Oh, hčerka, moka je vedno potrebna, — je odgovorila gospa Desvarennesova. — Ta čas, ko se mi tu veselim, Pariz je in ima izborni čas.

Mihelina je stopila od matere k svojem možu.

— Sergej, ni še pozno, kaj ho bi stopila malo na delavski ples? Objubila sem to. In tem ljudem bi napravila veliko veselja.

— Kakor želiš, na razpolago sem ti. Pričakuj me na plesu, mi se pridruži.

Mednarodna razstava fotografije in filma

Ljubljana, 27. avgusta. Fotografijo smo navajali gledati kot poklic, ki bolj ali manj zanesljivo preživlja neki stan, ali kot razvedrilo, ki ga gojijo nesešči tisoči ljubiteljev v vseh deželah sveta. Razširjenost fotoamaterskega gibanja in všina fotografske kulture sta nam dandanes celo merili za splošno kulturo in civilizacijo. Reči moramo, da se moremo v tem pogledu dobro kosati z najkulturnejšimi narodi na svetu. Dokaz so neprestani uspehi, ki jih doživlja naša amaterska fotografija po vseh celinah sveta, dokaz pa bo dala tudi razstava, ki jo pripravljata aglini Fotoklub Ljubljana in Ljubljanski velesejem za čas od 1. do 12. septembra. Smisel te razstave je pokazati, da fotografija nikakor ni samo poklic ali ljubiteljsvo temveč pomočnica, ki je ne moremo več pogrešati in ki posega malodane v vsako panogo človeškega udejstvovanja. Razstava hoče podati vsaj približen vpogled v njeno temo povezanost z našim vsakdanjim življenjem, z znanostjo, umetnostjo, gospodarstvom, politiko, sploh z vsem, kar si moremo tu misliti. Še sam ta pregled bi mogel napolniti ogromen razstaveni prostor in še ne bi mogel nikoli izčrpati vse snovi, zato je umljivo, da se bo Obča razstava fotografije in filma v svojem oddelku uporabljene fotografije omejila na primerke zares najvažnejše uporabe fotografije in filma v gospodarstvu, poklicu in obrti (n. pr. reportazi in tiskarstvu), umetnosti, znanosti in tehniki (n. pr. astronomija, röntgenologija, preizkušnje materiala, kartografija, živalslovje, botanika, fotografija z nevidnimi žarki). Iz tega splošnega okvira bodo rasli drugi oddelki, ki bodo izprone prikazali poedina za nas najvažnejša področja fotografskega udejstvovanja.

Eden izmed viškov te razstave bo III. mednarodna razstava umetniške fotografije, ki je bila kot periodična in najodličnejša prireditel Fotokluba Ljubljane že davno prej določena za letošnje leto in je dala pravzaprav povod za razstavo v tako širokem slogu. Letos pa bo že ta razstava umetniške fotografije sama tako obsežna, da se more že po kvantiteti razstavljalcev in razstavljanih del primerjati z največjimi razstavami te vrste na svetu. V Jugoslaviji take vsekakor še ni bilo, kar je najbolje razvidno iz tega, da se je prijavilo za njo nad 500 avtorjev iz vseh kontinentov, iz 30 dežel. Zastopani bodo z majhnimi izjemami vsi največji mojstri umetniške fotografije na svetu, skoraj nobena dežela, kjer obstoji kakšno pomembnejše fotografsko gibanje, ni izostala. Češkoslovaška, Nemčija, Poljska, Italija, Madžarska, Združene države, Francija, Danska, Indija in druge države bodo zastopane tokrat s toliko razstavljalci, da bi že vsaka sama zase zalegla za popolnoma zadostno razstavo. Razstava bo poučna po posebno številnih primerih novih fotografskih tehnik, ki so povzročile, da je umetniška fotografija po nekoliko letih nazadovanja krenila zopet odločno naprej.

Drugo središče razstave bo oddelk fotografske in kinematografske industrije, ki hoče pokazati na nazoren način, kaj zahteva fotografija tudi v tem pogledu, kaj zmora in kakšen je nje pomen v narodnem gospodarstvu. Poleg teh dveh glavnih oddelkov pa bo razstava obsegala še celo vrsto drugih, in bi nas predaleč vedlo, če bi jih hoteli podrobneje opisati. Omeniti je treba tu v prvi vrsti izredno zanimivo in poučno razstavo fotografske in kinematografske literature, ki bo našemu občinstvu prvič prikazala izbor krasnih knjižnih in revijalnih publikacij na tem področju iz vsega sveta.

Nadalje naj omenimo oddelke za fotografijo v tujkoprometni propagandi, oddelke slik iz natečajev ljubljanskega mesta za sestavo reprezentativnega albuma Ljubljane, oddelk fotografskih razglednic, razstavo in natečaj kinematografije, predavanja in predvajanja v posebnem paviljonu, oddelk o fotografiji v naši ljudski prosveti in o slovenskem fotoamaterskem gibanju, kjer bo pokazal Fotoklub Ljubljana nekaj senzacionalnega gradiva.

Poudariti je treba še enkrat, da razstava v takšnem obsegu ne more biti izčrpana, pokazala pa bo silno dosti gradiva, ki mora zanimati vsakogar, čeprav se s fotografijo sam ne bavi, predvsem povezanost fotografije z vsemi panogami življenja. In končno bo zelo dobra priprava za razstavo v še temeljitejšem obsegu, ki si jo je zamislil Fotoklub Ljubljana za 1.1941 ob desetletnici svojega obstoja in stoletnici Puharjevega izuma fotografije na steklene plošče.

Iz Trbovelj

— SK Amater : SK Hermes. Za jutri je povabil tukajšnji SK Amater v goste moštvo SK Hermesa iz Ljubljane. Tekma bo ob 4. popoldne s predtekmom na Amaterjevem igrišču.

— Tovariša je okradel. Ko je v sredo prišel rudar Žagar Franc iz jame, sta ga čakala dva orožnika in napravila pri njem telesno preiskavo. Orožniki so pri njem našli uro, ki jo je malo prej vzel pri delu svojemu tovarišu. Sedaj ga čaka zasluzena kazen.

— Čudne pošne razmere. Da manjka na naših poštah osebja, ni nič novega. Sedanje osebje le težko zmaguje ogromno delo, ki se množi od leta do leta. Ne reki bi nič, če bi naše pošte ne bile aktivne, prav v naših krajih pa imajo take dohodke, da ne bi mogli nastaviti samo več uradnikov in pismonoš, marveč bi lahko zgradili primerna poštna poslopja, nabavili avtobuse za transport in odpremo pismenske in blagovne pošte in tako dalje. Pri nas bi za sedaj bili seveda zadovoljni, če bi se vsaj odpravili kričeti nedostatki pri dostavi pošte izven sedanjega poštnega področja. Tako je rudar, za katerega teče upokojitveno postopanje in ki stanuje v Marija Reki, pred dvema mesecema poslal pristojni bratovski skladnici prošnjo, da se mu dovoli varovati pridobljene pravice, dokler upokojitveni postopek ne bo zaključen. Bratovska skladnica mu je to s posebnim odlokom dovolila s pripombo, da mora do 30. junija t. l. plačati priznailno, sicer izgubi vse nadaljnje pravice, ki si jih je v desetletjih trdega dela pri rudniku pridobil. Ker pošta v Trbovljah II zaradi pomanjkanja pismošne pošte v Marija Reki ne dostavlja in morajo stranke od tam (dve uri hoda) same hoditi po pošto, je to

pismo ležalo na pošti celih 6 tednov, tako da je ubogi rudar rok za plačilo priznailne zamudil in s tem izgubil vse pravice do pokojnine. — Ali bi se ne mogli taki nedostatki odpraviti s tem, da bi dodelili še enega pismošna in da bi se pismo tudi v Marija Reki vsaj dvakrat na teden dostavljalo. S tem bi bilo tudi prebivalstvu tega planinskega naselja pomagano, saj so tudi oni davkoplačevalci in državljani.

— Velika gasilska vaja. Jutri bo ob 4. popoldne v Trbovljah velika gasilska vaja, na kateri bo sodelovalo vse gasilstvo, ki spada pod gasilsko področje Trbovelj. Nastopile bodo 4 čete z nad 100 gasilci in najmodernejšim gasilskim orodjem sanitetnim pripomočki ter napravami za obrambo zoper napade iz zraka. Vaja bo na Posetju, kamor se bo morala vsa voda za gašenje spravljati iz doline in sicer iz potoka v Urhovčevi loki. Vajo bo vodila gasilska četa Trbovlje-trg, navzoči pa bodo tudi člani župe in zajednice.

— Plavalne in skakalne tekme prireditelj: sokolsko društvo jutri ob 16. v občinskem kopališču. Sodelovalci bodo plavalci sosednih sokolskih društev. Sokol vabi k udeležbi.

— Lastnike dvokoles, ki še nimajo plovbiranih tablic, poziva občina, naj si nemudoma preskrbe plombiranje svojih dvokoles, da se izognejo neprimlikam.

— Nočna obrambna vaja. V četrtek ob 20. je rudniška sirena na Gvidi v dolgih signalih najavila bližanje sovražnih letal. Namah so bile Trbovlje pogrezene v temo. Zlasti na rudniku je organizacija ugašanja in zatiranja svetlobe bila izvedena brezhibno. Samo neke osamljene privatne hiše menda niso bile pravilno obveščene o pomenu signalov, zato so bile luči v teh hišah ugašene nekoliko pozneje. V ostalem je vsa obrambna akcija brezhibno delovala. Tudi obrambne ekipe so vzorno funkcionirale. Prihodnje dni se pričakuje še več napadov iz zraka na Trbovlje in se prebivalstvo opozarja, da se v lastnem interesu zadržuje v hišah, zlasti pa, da v času prihoda letal otroci ne hodijo iz hiš, da se ne bi pripetila kaka nesreča od petard, ki jih bodo metali letalci in ki markirajo bombe. Med napadom se mora prekiniti tudi ves cestni promet.

Iz Zagorja

— Licitacija prevoza pošte Medija Izlake—Zagorje. Prvo javno usno pogajanje za prevoz pošte Medija Izlake—Zagorje bo v ponedeljek 29. avgusta ob 10. zjutraj v pisarni občine Zagorje. Izklicna cena je 5.475 din, potrebna kavgija 250 din. Interesenti vabljani.

— Sokolski nastop na Lokah. Sokolsko društvo v Zagorju priredi 4. septembra telovadni nastop na telovadišču na Lokah, ki se bo smatral kot prva točka proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. — Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. V ponedeljek 5. septembra, na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. bo na letnem telovadišču sokolskega društva v Zagorju veliko kresovanje, združeno z govori, deklaracijami in pevskimi točkami. Vso nacionalno in sokolsko čutečo javnost pozivamo, da se te pomembne slavnosti v čim večjem številu udeleži. Na dan rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. v torek 6. septembra ob 10. zjutraj pa bo na letnem telovadišču sokolskega društva v Zagorju obvezen zbor vsega članstva.

— Tombola. Sokolsko društvo v Zagorju priredi v nedeljo 18. septembra ob 14. na telovadišču veliko tombolo, katere glavni dobiček bo vol ali 2000 din, drugi pa telica ali 1250 din. Tudi ostali dobički so vsi praktične vrednosti. Cena srečke din 2. — Preložitve banovinske ceste II. reda na Lokah. Ker dosedanja banovinska cesta ovira pravilni odkop premoga v Loškem rovu, se je TPD v svrhu odkopavanja novega premogovnega sloja, odločila, da cesto od trgovine Sršen pa do Robavskega kozoča preloži in sicer tako, da odpade ves ovinek, ki ima tam obliko črke S in s tem tudi hud klanec. Preložitve ceste, pri kateri bo dobilo zasluzka lepo število brezposelnih, je TPD oddala podjetju ing. Dukič in drug.

— Stavbna sezona je pri nas jako živahna. Ta živahnost se posebno opaža v takozvanem naselju »Abesiniji«, ki je že kar gosto posajeno z novimi hišami, ki jih grade rudarji s brezobrestnimi posojili, katera jim nudi TPD. Lične in okusne hiše so po večini že dograjene in se rudarji lahko že preseljujejo iz rudniških stanovanj v svoje nove domove. Med drugim gradi tudi TPD hiše posestnikom Albinu Drganu, Mariji Petrin in I. Guespiniju kot odškodnino za njihova posvetva, s katerih so se morali izseliti, ker se pod njimi nahajajo velika ležišča premoga. Delo za te tri stavbe sta prevzeli stavbeni podjetji Pavlinič in Družeta iz Zagorja.

Iz Kranja

»Putnik« v novih prostorih. Te dni se preseli iz dosedanjih prostorov v pisarni »Združena trgovcev kranjska podružnica« »Putnik« v svoj lokal v Gorjančevi hiši na Vidovdanski cesti, ki je letos v ta namen novo zgrajen. Paviljon, ki je bil pred kratkim dovršen, ima dve sobi. Zadnjo je vzela v najem podružnica »Združene gospodarske banke«, srednjo pa je dobil »Putnik«. Nova »Putnikova« pisarna je v smislu zelo lepa, elegantna in svojim namenom popolnoma ustrežajoča. Škoda, da ni bila odprta že v pričetku meseca julija. V pisarni se poleg ostalega inventarja nahaja relief mesta Kranja in velike orientacijske deske »Gorenjske«. Lokal ima tudi lepo izložbo, v kateri bodo razvrščeni prospekti.

— Novo pokopališče. Dne 1. septembra bo licitacija za napravo novega pokopališča na kranjskem polju. Ker je zemljišče že kupljeno in kredit v Mestni hranilnici zagotovljen, se bo po licitaciji lahko takoj pričelo z deli.

Iz Škofje Loke

— Na meščanski šoli v Škofji Loki bo vpisovanje 1. 2. in 3. septembra. Predložiti je treba s 5 din kolkovano prijavo, davčno potrjeno in zadnje šole izročevalo, za 1. razred tudi rojstni list. Knjižnica (Izkaz o napredku) ne zadostuje za vpis v 1. razred. Završni popravni izpiti bodo 31. avgusta, razredni pa 5. septembra.

Iz Gornje Radgone

— Neprestane zamude vlakov. Na lokalni progi Gornja Radgona—Ljutomer in obratno so zamude vlakov na dnevnem redu. Tako je n. pr. imel v ponedeljek 22. avgusta popoldanski vlak, ki odhaja iz Gornje Radgone po voznem redu ob 15.01, polurno zamudo, kar je imelo za posledico, da ni dobil zveze z vlakom, ki odhaja iz Ljutomera ob 15.50 proti Ormožu ter ima najboljše zvezo na obe strani proti Mariboru, Celju in Ljubljani. Vsi potniki so morali čakati v Ljutomeru celo popoldne na večerni vlak, ki odhaja iz Ljutomera ob 19.24. Ta večerni vlak pa nima zveze proti Ljubljani ter so morali potniki ponovno več ur čakati v Zidanem mostu. Da vpliva tak red na lokalni progi tudi na tujski promet, je evidentno. Če se je promet na tej progi povečal, je pač nujno potrebno, da se uvedejo tovrstni vlaki, s katerimi se da brez dvoma odpraviti, da ne bo trpel potniški promet vsaj v času kopališke sezone.

— Obrambni nasip. Letošnja huda majska poplava je povzročila v tukajšnjem obmejnem trgu občutno škodo, ki nikakor ni krita z malenkostno odškodnino in podporo, ki so jo bili oškodovanci deležni. Številne poplave zadnjih let so že davno pokazale nujno potrebo naprave prepotrebne obrambnega zidu ob obmejni reki Muri. Kakor doznavamo, je sedaj finančno ministrstvo v načelu odobrilo napravo tega nujno potrebne obrambnega nasipa vzdolž reke Mure na desnem bregu in sicer od obmejnega betonskega do železniškega mostu v razdalji okrog 1.200 m v višini 60 cm. Ker je nevarnost poplav zlasti jeseni in spomladi, bi bilo želeži, da se nameravana zgradba obrambnega nasipa izvrši še pred jesensko dobo.

ADOPTIRANI OTROK

— Z ženo sva adoptirala tri mesece starega angleškega otroka in zdaj se pridno učiva angleščine, da ga bova razumela, ko bo začel govoriti.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

Za Din 10.000.—

je proti nezgodi zavarovan vsak, kdor kupi kolo pri **MAGDALENCU** v Račah.

BALINCARJI!

V nedeljo 28. avgusta balincarske tekme med skupino Rebec, Tyrševa cesta, in med skupino »Pri Makselnu«, Jernejeva c., šiška, pri Rebu ob 9. uri dop., revanža pri Makselnu ob 3. pop. Kibici vabljani. 2084

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12.

DEŽNE PLAŠČE

balon svila, vetrne suknjice, obleke, perilo i. t. d. si nabavite najbolje in najceneje pri **FRESKERJU**, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebotičnika«.

KLIŠEJE

ENO VEČBARVNO JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

LEPO PARCELO prodam v Studencih, Kralj Matjaževa ulica. Vprašati: Delavska 19, Studenci-Maribor. 12/M.

HISA Z VELIKIM VETOM naproday. Tudi na obroke. Bohova 39 pri Mariboru. 13/M.

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

LEPO OPREMLJENO SOBO z dobro oskrbo po ugodni ceni za stalno oddam na lepem posestvu blizu Maribora. Naslov v upravi. 14/M.

DVA GOSPODA

in enega sstanovalca sprejemam na stanovanje. Sobi sta separati. V kopalnici na razpolago gorika in mrzla voda. Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 2069

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

AVTO FIAT LIMUZINO petsežno, pripravno za taksi, prodam. Vzamem tudi hranilne knjižice v račun. Gregori, Gozd, Kranjska gora. 2079

ROLETE

(Esslinger) kompletne ali tudi samo letvice dobavljaj najceneje I. Detiček, Velenje. Mizariji popust. 2080

2-cilindrski Dieselmotor 50 KS, najnovejše tipe, samo 1 leto v obratu in 1-cilindrski Dieselmotor, fabrikat »Grazer Wagonfabrik«, 50 KS, skoraj nov, naproday. Ogled pri J. Gustinčič, Maribor, Tattenbachova 14. 2083

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

2.500 DIN potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno. Pisite: »ANOS«, Maribor. 3.M.

KNJIGOVODJA

korespondent za slov., srbohrvatski in nemški jezik, steno-graf in strojepisec z dolgoletno prakso v trgovski pisarni in tudi v odv. pisarnah želi primernega mesta. Gre tudi na deželo. Ponudbe prosil pod značko »Starejša, izvežbana moč«.

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk

Večerni tečaji od 6. do pol 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer za začetnike in izvežbance. Posebni tečaji za starejše dame in gospode. Pouk traja 1 do 4 mesece. Največja strojepisnica, najrazličnejši pisalni stroji. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zvečer. Pričetek pouka 2. septembra. Šolnina zelo nizka. Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. 2085

PRIHODNI KROJNI TEČAJ

DAMSKA OBLAČILA se bo vršil od 5. IX.—24. IX. 38. Prijave sprejema in pojasnila daje

TEODOR KUNC

lastnik od kr. banke uprave dovoljene šole LJUBLJANA Aleksandrova cesta 5/II.

Brezpogojno lahko zaupate -

blagemu in dobremu Schichtovemu terpentinovemu milu, ki odpravi temeljito vsako nesnago. Schichtovo terpentinovo milo uživa svoj sloves pri milijonih gospodinj in si je pridobilo njihovo popolno zaupanje, kajti perilo oprano s tem milom, ostane dolgo časa kot novo.

SCHICHTOVO TERPENTINOVNO MILO pere bleščeče belo

V NOVI TOČILNICI HOTELA ŠTRUKEL SE TOČI:

plzensko pivo »PRAZDROJ«

specialno temno Tomislav pivo 18%, rdeče vino iz Gadove peči, belo vino iz Ljutomerskih gor.

Priporočaja se

I. Černe

SENO

prvovrstno v balah, iz komisijske zaloge proda Javno skladišče TURK, tel. 30-73

Otroški vozički najnovejših modelov

Dvokolesa, motorji, tricikli

Šivalni stroji pogrešljivi

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL

LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

? 12-13!

»OLLA«

GUM.?

Do 31. decembra 1938 t. je v originalni zavitek 1. tucata za isto ceno vloženi 13 komadov OLLA, torej 1 KOMAD VEČ. Kupujte samo zaviteke po 1 tucat, ker imate 6-letno garancijo in velik prihranek.

Dunajski velesejem

11. do 17. septembra 1938

Tehnični sejem do 18. septembra.

Pomembne vozne olajšave.

S sejmko legitimacijo in potnim listom vizum brezplačen! Znižani madžarski tranzitni vizum dobite na meji, ko pokazete sejmko legitimacijo. — Znatni popust voznine na jugoslovenskih in madžarskih železnicah, na nemških drž. železnicah kakor tudi na ladjah po Donavi in Jadranskem morju ter v zračnem prometu.

Vsa pojasnila in sejmke izkaznice po 50.— din dobite pri **WIENER MESSE — A. G., WIEN VII.**

in pri častnih zastopstvih v Ljubljani: Zveza za tujski promet v Sloveniji »PUTNIK«, Tyrševa cesta 11; Zveza za tujski promet v Sloveniji »PUTNIK«, Hotel Metropol, in njene podružnice.